

การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี
เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ

มิถุนายน 2555

การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี
เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี
เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

นาถวุฒิ พริ้งลำภู. (2555). การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย: กรณีศึกษา ธีรสารทองพลัด. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ดร.กรกมล คำสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพโรจน์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา ธีรสารทองพลัด เพื่อเป็นการศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด และความเป็นมา เพื่อทดลองออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย เป็นการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เหมาะสม กับการตกแต่งสวนไทยในรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย โดยคำนึงจากหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้ คือ หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ หลักเกณฑ์ด้านการผลิต โดยทดลองออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย จำนวน 5 ชุด จากนั้นทำการคัดเลือกชุดตกแต่งสวนไทยที่เหลือ 1 ชุด โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นสร้างสรรค์ผลงานจริง และประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยชุดตกแต่งสวนไทย สร้างอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการนำไปตกแต่งและส่งเสริมประโยชน์ต่อการจัดสวนไทยในพื้นที่ได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย ส่งเสริมต่อผู้ผลิตในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย เพื่อพัฒนาสู่การทำธุรกิจในอนาคต

A STUDY OF KO KRET TERRACOTTA WISDOM OF NONTHABURI PROVINCE FOR
THAI LANDSCAPE DESIGN : CASE STUDY
OF BANGPHLAT RESORT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Design Innovation
at Srinakharinwirot University

June 2012

Nartawut Prunglampoo. (2012). **A Study of Ko Kret terracotta wisdom of Nonthaburi province for thai landscape design : case study of Bangphlat resort.**

Master Thesis, M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakhrinwirot University. Advisor Committee: Dr.Koraklod Kumsook, Assist. Prof. Sineenath Lertpraiwan.

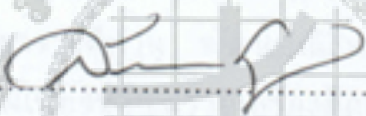
The objective of the study entitled “A study of ko kret terracotta wisdom of Nonthaburi Province for Thai landscape design : Case study of Bangphlat Resort” were to : Investigate Ko Kret terracotta and it's background and to promote local products development for thai landscape design concerning local wisdom. the design of thai landscape was considered from 2 criteria, the criteria of designing and producing. The 5 sets was designed as landscaping test. The 5 sets of designs were considered by 3 experts. Next, 3 experts was considered and selected 1 set for the satisfaction evaluation of the consumers. Thai landscape design produce self - image from local wisdom in order to decorate and promote thai landscape design with harmony and up to date which promote the producer of thai landscape design for business in the future.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี
เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

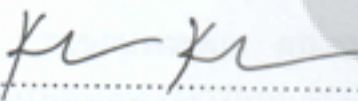
ของ
นางวุฒิ พริงลำภู

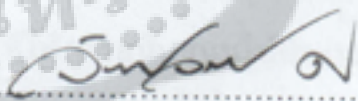
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมการออกแบบ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

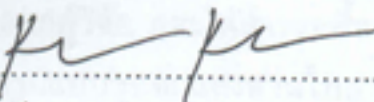

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2555

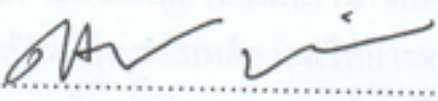
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. กรกมล คำสุข)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์จันทร์จรัส ศรีศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กรกมล คำสุข)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกนวัตกรรม การออกแบบที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าตลอดจนคณาจารย์ ทั้งอดีตและปัจจุบันที่ประสาทวิชาความรู้อันเป็นฐานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในทุกๆ ด้าน บุคคลหลายท่านที่ได้กล่าวถึงในที่นี้คือ

ขอขอบพระคุณ ดร.กรกมล คำสุข ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้การสนับสนุนเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คอยช่วยให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยทุกขั้นตอนของการศึกษาเพื่อ พัฒนาออกแบบครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพโรจน์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้การสนับสนุนให้ คำแนะนำปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือในการพัฒนารูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ขอขอบพระคุณอาจารย์อาจารย์ภาณุ พัฒนปณิธิพงศ์ ที่ให้การสนับสนุนให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านการออกแบบและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบชุด ตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ขอขอบพระคุณ เพชร ศิริจันทร์ ที่ให้การสนับสนุนให้คำแนะนำปรึกษาด้านการออกแบบ การผลิต และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ขอขอบพระคุณ คุณอรอุมา อิมอราม ที่ให้การสนับสนุนให้คำแนะนำปรึกษาด้านการ ออกแบบภูมิทัศน์และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและแนวคิดในออกแบบพัฒนารูปแบบชุด ตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ขอขอบคุณคุณรีสอร์ทบางพลัดที่กรุณาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย และให้สำรวจพื้นที่ รวมถึงให้ พื้นที่ของรีสอร์ทบางพลัดเป็นกรณีศึกษา สำหรับการพัฒนารูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ขอบคุณเพื่อนๆ บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน อย่าง ดีมาโดยตลอดจนทำให้งานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัด นนทบุรี : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด สมบูรณ์แบบและเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการศึกษาวิจัยต่อไป

นาถวุฒิ พริงลำภู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	8
เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	8
การทำเครื่องปั้นของบ้านเกาะเกร็ด.....	9
วัตถุดิบที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา.....	10
อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา.....	10
โรงปั้นเครื่องปั้นดินเผา.....	12
เตาเผาเครื่องปั้นดินเผา.....	13
การเตรียมดิน.....	14
การปั้น.....	15
การตกแต่งลวดลาย.....	16
ลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ด.....	17
การเผาเครื่องปั้น.....	18
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของตกแต่งสวน.....	22

สารบัญ (ต่อ)

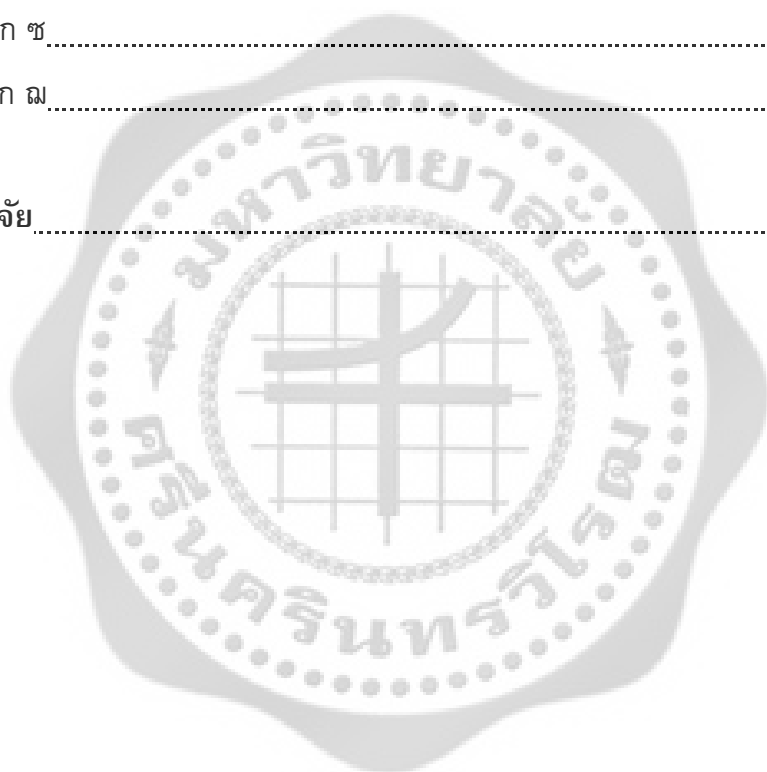
บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ข้อมูลเกี่ยวกับสวนไทย.....	25
การเลือกรูปแบบสวน.....	25
สวนไทย.....	26
สวนเมืองร้อน.....	28
ข้อมูลรีสอร์ทบางพลัด.....	31
ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบภูมิทัศน์.....	35
การแบ่งพื้นที่ในการจัดสวนบ้าน.....	35
รูปทรงของพื้นที่.....	37
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการออกแบบสวน.....	38
หลักในการออกแบบ.....	45
ข้อมูลเกี่ยวกับออกแบบผลิตภัณฑ์.....	50
แนวทางการออกแบบเครื่องปั้นดินเผา.....	50
หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ขั้นตอนการประเมินรูปแบบของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา	
รีสอร์ทบางพลัด.....	60
ขั้นตอนในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด.....	61
ขั้นตอนการประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา	
รีสอร์ทบางพลัด.....	62
การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
วิเคราะห์รูปแบบสวนไทย	70
วิเคราะห์รูปแบบและพื้นที่รีสอร์ทบางพลัด	71
ผลวิเคราะห์จากการประเมินแบบ	79
ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1	90
ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 2	102
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด	104
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	124
ภาคผนวก ค	142
ภาคผนวก ง	146

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก จ	148
ภาคผนวก ฉ	151
ภาคผนวก ช	157
ภาคผนวก ซ	161
ภาคผนวก ฌ	167
ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งงานในปัจจุบัน.....	81
2 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งงานไทยด้านความสวยงาม.....	82
3 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งงานไทยต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย.....	85
4 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 1.....	90
5 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 2.....	91
6 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย. กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 3.....	93
7 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 4.....	95
8 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 5.....	96
9 สรุปสถิติการวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด.....	98
10 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดชุดที่ 6.....	102
11 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ต้นแบบชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด.....	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด.....	10
3 การปั้น การแกะลาย.....	15
4 รูปทรงหม้อน้ำแบบประยุกต์ในปัจจุบัน.....	17
5 เตาเผา.....	21
6 โคมไฟ น้ำพุตก กระถาง ในปัจจุบัน.....	24
7 ภาพแสดงความเป็นมาของสวนเมืองร้อน.....	29
8 ลักษณะสวนไทย.....	31
9 บริเวณริสอร์ทบางพลัด.....	33
10 บริเวณริสอร์ทบางพลัด(ต่อ).....	34
11 การตกแต่งภายในของริสอร์ทบางพลัด.....	34
12 การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	63
13 บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์.....	73
14 แผนผังบริเวณส่วนประชาสัมพันธ์.....	74
15 บริเวณสวนจัดกิจกรรม.....	75
16 แผนผังบริเวณสวนจัดกิจกรรม.....	76
17 บริเวณอาคาร.....	77
18 แผนผังบริเวณอาคาร.....	78
19 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 1.....	86
20 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 2.....	87
21 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 3.....	88
22 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 4.....	88
23 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 5.....	89
24 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ริสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 6.....	98
25 ชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบผังส่วนประชาสัมพันธ์.....	99
26 ชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบผังส่วนสวนกิจกรรม.....	100
27 ชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบผังส่วนอาคาร.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภูมิปัญญา (Wisdom) ซึ่งมีความหมาย ว่าความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์

ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popula Wisdom) เกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา ยาวนานมีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดใน ทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาๆ แบบที่เราเรียน ฉะนั้น วิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ ความเป็นอยู่ เกี่ยวกับการใช้จ่ายกับการศึกษาวัฒนธรรมมักจะผสม กลมกลืนเชื่อมโยงกันไปหมด (ประเวศ วะสี. 2530: 26)

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2534: 23) กล่าวว่าภูมิปัญญา ชาวบ้าน หมายถึง ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน ไม่ว่าจะปัญหาของชุมชน ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาในการประกอบอาชีพ โดยที่ปราชญ์ชาวบ้านเหล่านี้ได้มี กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์มาเป็นเวลานาน เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ความสามารถ ของคนในชุมชนเกี่ยวกับการ ศิลปะวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิต และความรู้ ความสามารถเหล่านี้เกิดจากการถ่ายทอดสืบต่อกันมาหรือคิดค้นขึ้นใหม่ โดยมีได้เข้ารับการศึกษาย อย่างเป็นระบบ

เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้ชื่อว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามอย่างมาก ทั้ง ยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ของชุมชนเกาะเกร็ด ซึ่งการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวรามัญที่เกาะ เกร็ดคือ เครื่องปั้นดินเผาแบบไม่เคลือบ (Earthenware) ที่มีลักษณะพิเศษที่น่าสนใจคือ ลักษณะ ของหม้อน้ำมีรูปแบบและกรรมวิธีกา รผลิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และอาจเป็นต้นแบบของ “หม้อน้ำมอญ” เพราะพบหม้อน้ำที่คล้ายคลึงกันตามที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายรามัญ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2539: 21)

เกาะเกร็ดที่เคยเป็นแหล่งภาชนะดินเผาที่ใช้ในชีวิตประจำวันป้อนให้ผู้บริโภคอย่าง แผ่แพร่หลายโดยเฉพาะจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางยุคก่อนที่พลาสติกและสินค้าอุตสาหกรรมจะ เฟื่องฟู ขณะนี้ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาหลายชนิดเลิกผลิตกันไปแล้วด้วยอาจไม่ทันสู้กับสินค้า อุตสาหกรรมได้ และเหตุผลที่ว่า ความนิยมในการใช้เครื่องปั้นดินเผาน้อยลง วัตถุประสงค์ในการทำ เครื่องปั้นดินเผาหายากและราคาแพงขึ้นมาก นอกจากนี้การทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นงานที่มีกระ บวกรหลายขั้นตอนต้องใช้ความอดทนและมีฝีมือในการผลิตมาก จึงทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไปหัน ไปทำอาชีพอื่นๆ เช่น รับราชการ รับจ้าง ทำสวน ค้าขาย เป็นต้น (เอ็ด ภิรมย์; และคนอื่นๆ. 2542: 12 - 13)

สภาพโดยทั่วไปของเกาะเกร็ดมีสภาพเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนเกาะเกร็ดโดยลักษณะของชุมชนประกอบไปด้วย ร้านค้าเครื่องปั้นดินเผา ร้านค้าขายอาหาร ที่อยู่อาศัย และสวนผลไม้ จากการสำรวจพบว่า มีผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาจำนวน 13 ร้าน โดยแบ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่จำนวน 3 โรงงาน ที่เหลืออีก 10 ร้านเป็นการประกอบธุรกิจในครัวเรือน โดยสภาพทั่วไปของร้านค้าจะเป็นการเปิดขายสินค้าหน้าบ้านพักอาศัย โดยจะมีเพียงบางร้านที่เปิดให้ชมกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเป็นการให้ความรู้กับผู้ที่สนใจซึ่งผู้ประกอบการทั้งหมดได้รับสืบทอดกิจการมาจากบรรพบุรุษจึงทำให้สินค้าเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ดยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์สืบทอดต่อมาตั้งแต่อดีต

เกาะเกร็ดมีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และการขนส่งทำให้มีบางกลุ่มที่แยกไปตั้งกิจการบริเวณภายนอกเกาะเกร็ดทำให้กลุ่มผู้ประกอบการภายในเกาะเกร็ดมีคู่แข่งมากขึ้น ผู้ประกอบการที่อยู่ภายนอกมีข้อได้เปรียบทางด้านขนส่ง ด้านกำลังการผลิต และโรงงานที่ทันสมัยกว่า แต่มีข้อเสียทางด้านความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์และความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เมื่อนำคู่แข่งมาเปรียบเทียบกับกิจการ กิจการจะต้องคงพยายามรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ดไว้โดยไม่พยายามเปลี่ยนแปลงวิถีและกระบวนการผลิตไปจากเดิมมากนัก (กิตตินาถ นิธิธรรมกร; และคนอื่น ๆ. 2550: 86-88)

สวนไทย เป็นการจัดวางงานศิลปะอีกทางหนึ่งซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศ แบบไทยๆ ได้ อย่างชัดเจน ในอดีตคนไทยมักใช้ชีวิตอยู่ริม น้ำ บ้านเรือนส่วนใหญ่จึงสร้างแบบยกพื้นสูงมีใต้ถุนบ้าน เพื่อป้องกันน้ำท่วมช่วงฤดูน้ำหลาก ส่วนใหญ่จึงไม่นิยมจัดตกแต่งสวนเพื่อความสวยงามเท่าใดนัก แต่มักเป็นในรูปแบบการปลูกไม้ผลเพื่อใช้ประโยชน์ ปลูกไม้ตามความเชื่อบ้าง และปลูกไม้ตัดหรือไม้กระถางเป็นไม้ประดับไว้ บนชานบ้าน จนเมื่อเวลาผ่านไป ภาพสวนมีการพัฒนาขึ้นไปพร้อมๆ กับรูปแบบบ้านที่เป็นไทยประยุกต์ เริ่มมีการต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนบ้านเป็นห้องต่างๆ สวนไม้ตัดไม้กระถางบนเรือนชานจึงเริ่มลดบทบาทลง ความนิยมในการจัดสวนเพื่อเป็นอาหารตามีมากขึ้น สวนกลั่นอายุไทยจึงมักนำของใช้ ในอดีตมาใช้ประดับในสวนอย่างเช่น โถงมังกร โถงดินเผา ล้อเกวียน ครกหิน ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะแสดงศิลปะไทยแล้วยังสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์อีกด้วย

ปัจจุบันรีสอร์ทหรือโรงแรมเป็นธุรกิจที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งผู้ประกอบการแต่ละ สถานที่จำเป็นที่จะต้องสร้างความแตกต่างในลักษณะเฉพาะของตน เพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการ เช่น การให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ความหรูหรา สไตส์ การตกแต่ง อาหาร ฯลฯ โดยความต้องการของผู้ประกอบการด้านโรงแรมที่พักหรือธุรกิจใดก็ตามคือการที่จะทำให้นักท่องเที่ยว รู้สึกประทับใจ เกิดความพึงพอใจในตัวสินค้าและบริการ เพื่อที่จะส่งผลให้ลูกค้าเกิด ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Royalty) และกลับมาใช้บริการซ้ำอีกในครั้งต่อไป (ชัยศักดิ์ กิจนวม. 2551: 1 - 2)

รีสอร์ทบางพลัด เป็นรีสอร์ทสไตล์ไทยโบราณ ยึดหลักทฤษฎีของไมเคิล ฮีพอร์ตเตอร์ที่เชื่อว่า การที่จะทำให้ธุรกิจเราดำเนินไปด้วยดี คือการทำให้ตัวสินค้าของเรามีความแตกต่างจากคู่แข่ง เน้นความเป็นอยู่อย่างไทยที่เรียบง่าย โดยมีพื้นที่ใช้สอย 60 ตร.ม. ที่ให้บริการบ้านพักแบบเป็นหลัง มีทั้งหมด 18 หลัง แต่ละหลังมีสองชั้นซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นอีก 5 ห้อง การตกแต่งจะตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้โบราณ เพื่อให้ผู้มาพักได้สัมผัสบรรยากาศและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต เรื่องของการกินจะเน้นกินแบบสมัยกรุงธนบุรีโดยการใช้ภาชนะใส่อาหารเป็นชุดชามเบญจรงค์ มีโต๊ะตั้งให้นั่งหรือถ้าลูกค้าบางท่านไม่สะดวกในส่วนอื่นๆ ก็จะมีรองรับเป็นโต๊ะนั่งทาน นอกจากนี้ยังมีอนุรักษ์ในเรื่องของการแต่งกายผ่านพนักงานต้อนรับและพนักงานในส่วนอื่นๆของรีสอร์ทด้วย

ในส่วนของลูกค้าที่มาใช้บริการ มีทั้งชาวไทยพุทธ,มุสลิมและชาวต่างชาติ มีทั้งกลุ่มที่เคยอาศัยอยู่ละแวกนี้เมื่อครั้งยังเป็นเด็กมาใช้บริการเพื่อที่จะรำลึกอดีตและต้องกลืนอายความเป็นไทย ในส่วนลูกค้าที่เป็นมุสลิม เราจะเน้นเรื่องอาหารฮาลาล ลูกค้าหลักส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าที่มารักษาตัวกับทางโรงพยาบาลยันฮีเนื่องจากทางโรงพยาบาลมีลูกค้าจำนวนมากและอยู่ไม่ไกลจากรีสอร์ท ลูกค้าส่วนหนึ่งเมื่อบรรยากาศที่โรงพยาบาล ที่นี่จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้สำหรับคนไข้ที่มาพักเพราะมีบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะแก่การรักษาตัว (สำนักข่าวไทยมุสลิม ม.ป.ป.)

ด้วยเหตุนี้ รีสอร์ทบางพลัดมีความผูกพันกับวัฒนธรรมไทย และต้องการอนุรักษ์ความเป็นไทย ซึ่งเห็นได้จากสถาปัตยกรรมบ้านไม้ ลักษณะการตกแต่ง โดยการตกแต่งสวนไทย ด้วยวัสดุเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกิร์ตจะสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ของรีสอร์ทที่อนุรักษ์รูปแบบไทยและบรรยากาศของผู้ใช้บริการให้ได้รับความรู้สึกและวัฒนธรรมความเป็นไทย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำเอาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกิร์ตมาออกแบบชุดตกแต่งสวนเพื่อให้เหมาะสมกับสวนดังกล่าว โดยสอดคล้องกับบรรยากาศและพื้นที่การตกแต่งสวนรีสอร์ทบางพลัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกิร์ต และสามารถดำรงวัฒนธรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผาให้สืบต่อไปได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกิร์ตและความเป็นมา
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับการตกแต่งสวนไทย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ส่งเสริมประโยชน์ต่อการจัดสวนไทย
2. ส่งเสริมต่อผู้ผลิตในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย
3. ค้นหาแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อพัฒนาชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยผู้วิจัยจะทดลองออกแบบและกำหนดผลิตภัณฑ์จำนวน 1 ชุด โดยใน 1 ชุด ประกอบด้วย

1. กระจกปลุกต้นไม้
2. โคมไฟ
3. น้ำพุ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ ออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา : รีสอร์ทบางพลัดโดยมุ่งความสวยงามของรูปแบบลวดลาย และประโยชน์ใช้สอยเพื่อการตกแต่งสวน ในด้านต่างๆ ที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์ โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด หลักการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ออกแบบโดยผู้วิจัยจำนวน 45 รูปแบบ ประกอบไปด้วย โคมไฟ น้ำพุ และกระจก จำนวน 15 ชุด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากรูปแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 5 ชุด ใน 1 ชุดประกอบด้วยโคมไฟ น้ำพุ และกระจก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ด้านการออกแบบ (Design Aspect) ประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอย (Functionality) และด้านความงาม (Aesthetic Function)

1.2 หลักเกณฑ์ด้านการผลิต (Production Aspect) ประกอบด้วย ด้านวัสดุ (Material) ที่ใช้ในการผลิตและกรรมวิธีการผลิตชุดตกแต่งสวนไทย (Process)

1.3 ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนที่ได้จากการออกแบบได้แก่ รูปแบบ ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง การนำเอารูปร่างและรูปทรงที่บ่งบอกลักษณะ ความกว้าง ความยาว และความสูงมาประกอบกัน ผ่านกระบวนการออกแบบในสิ่งที่ต้องการ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545)

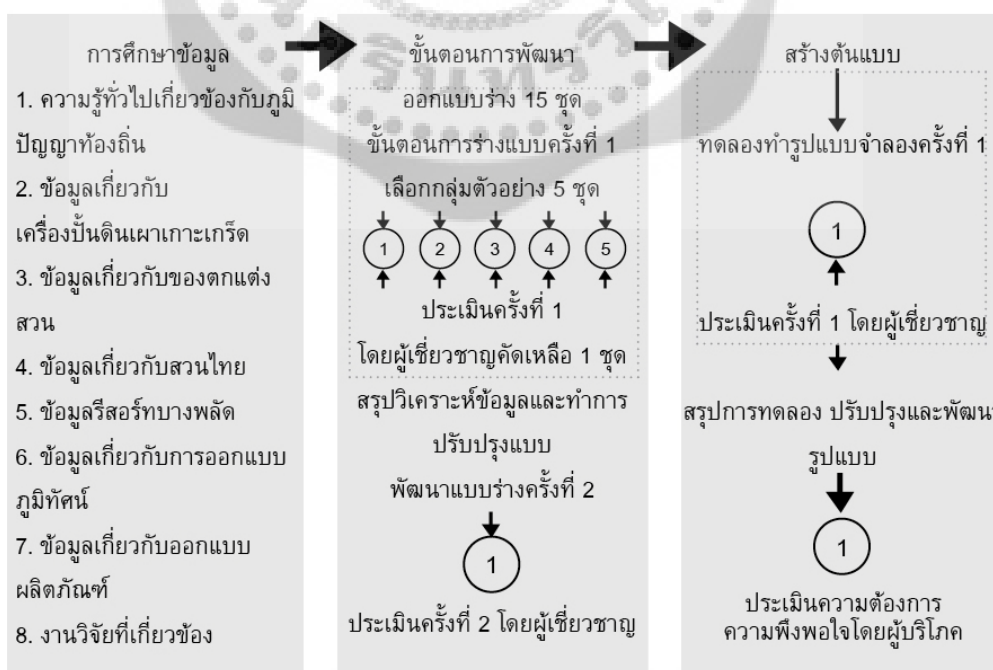
เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด หมายถึง เครื่องปั้นดินเผาที่ผลิตในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยคงลักษณะเฉพาะท้องถิ่นหรือสอดแทรกอยู่บ้าง ทำมาจากดิน นำมาเผา มีสีน้ำตาล หรือสีแดง ไม่เคลือบผิว

ชุดตกแต่งสวนไทย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวน ที่ได้รับการพัฒนาจากภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริเวณ สวนเมืองร้อน รูปแบบสวนไทย บริเวณรีสอร์ทที่เป็นไทยประยุกต์

รีสอร์ท หมายถึง สถานที่พักซึ่งเป็นอาคารขนาดเล็กมีจำนวนหลายหลังในบริเวณเดียวกัน ซึ่งอาคารเหล่านี้มักจะสร้างล้อมสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาพักอาศัยได้ใช้ร่วมกัน ตลอดจนตกแต่งตลอดจนตกแต่งทัศนียภาพให้งดงามเพื่อการพักผ่อน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการศึกษากรูปร่างแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา: รีสอร์ทบางพลัด ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้เรียงลำดับหัวข้อ
ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด
3. ข้อมูลเกี่ยวกับของตกแต่งสวน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสวนไทย
5. ข้อมูลรีสอร์ทบางพลัด
6. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบภูมิทัศน์
7. ข้อมูลเกี่ยวกับออกแบบผลิตภัณฑ์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

การศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับ ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ ลักษณะและปัญหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความหมายและขอบข่ายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมคำว่า ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สามารถรวบรวมได้ ดังนี้

1.1.1 ภูมิปัญญา

คำว่าภูมิปัญญา ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า wisdom ซึ่งมีความหมาย ว่า ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ส่วนนักวิชาการศึกษาไทยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ธวัช ปุณโณทก (2531: 40) กล่าวว่า ภูมิปัญญา หมายถึงประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในการศึกษาเล่าเรียนการที่ชาวบ้านรู้จักวิธีการทำนา การไถนา การเอาควายมาใช้ในการไถนา การรู้จักนวดข้าวโดยการใช้ควายรู้จักสานกระบุง ตะกร้า เอาไม้ไผ่มาทำเครื่องใช้ ไม่สอยในชีวิตประจำวัน รวมทั้งรู้จักเอาดินขี้กระต๊ามมาแช่น้ำ ต้มให้เดือดแห้งเป็นเกลือสินเธาว์ก็เรียกว่าภูมิปัญญาทั้งสิ้น

พัชรา อุยตระกูล (2531: 9) กล่าวว่า ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต เป็นเรื่องของการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิตการทำมาหากินและพิธีกรรมต่างๆ ทุกอย่างเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านั้น

1.1.2 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

เสรี พงศ์พิศ (2529: 12) กล่าวว่า ปัญญาหรือภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นก็เรียก หมายถึง พื้นเพ รากฐานของความรู้ชาวบ้าน

ประเวศ วะสี (2530: 26) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน เกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานมีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดในทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาๆ แบบที่เราเรียน ฉะนั้นวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ ความเป็นอยู่ เกี่ยวกับการใช้จ่ายกับการศึกษา วัฒนธรรมมักจะผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันไปหมด

ธวัช ปุณโณทก (2531: 45) ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรอบรู้ของชาวบ้าน ที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกันมา ทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเอง หรือทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมา

สามารถ จันท์สุรย์ (2533: 21) ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหา การดำเนินวิถีชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต และเป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากิน และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้เป้าหมายก็คือ เพื่อให้เกิดความสุขทั้งในส่วนที่เป็นชุมชนหมู่บ้าน และในส่วนที่เป็นปัจเจกของชาวบ้านเหล่านี้ถ้าหากเกิดปัญหาทางด้านความไม่สมดุลขึ้นก็จะก่อให้เกิดความไม่สงบสุข อาจเกิดปัญหาในหมู่บ้านและชุมชนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 23) กล่าวว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ของชาวบ้าน ไม่ว่าจะปัญหาของชุมชน ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาในการประกอบอาชีพ โดยที่ปราชญ์ชาวบ้านเหล่านี้ได้มีกระบวนการวิเคราะห์และสั่งสมประสบการณ์มาเป็นเวลานาน เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป

จันทร์จิรา แดงทองคำ (2549: 21) ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นเรื่องของการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่เป็นอย่างต่อเนื่องอย่างไม่ขาดสายเป็นธรรมชาติของชาวบ้าน หรือเรียกว่า คนในโดยคนนอกไม่เข้าไปครอบงำมากมายนัก ทำให้สังคมชาวบ้านเป็นปึกแผ่นมั่นคงไม่แตกสลาย

1.1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัตนะ บัวสนธิ์ (2535: 5) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการนี้ ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติ จารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัยทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งใกล้เคียงกับ คำว่า และภูมิปัญญาไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ความสามารถ ของคนในชุมชน เกี่ยวกับการศิลปะวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิต และ ความรู้ความสามารถเหล่านี้เกิดจากการถ่ายทอดสืบต่อกันมา หรือคิดค้นขึ้นใหม่ โดยมีได้เข้ารับการ ศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

2.1 เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

ชาวไทยเชื้อสาย มอญที่เกาะเกร็ดมีวิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำเครื่องปั้นดินเผา มาแต่อดีตนับแต่อพยพมาจากดินแดนมอญจนกระทั่งปัจจุบันเกือบทั้งหมดในอดีตมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาและก็มีเพียงส่วนน้อยที่มีอาชีพทำสวน คำขายหรืออื่นๆ (อลิสรา รามโกมุท. 2542: 32)

เครื่องปั้นดินเผาบ้าน เกาะเกร็ด เป็นเครื่องปั้นที่มีชื่อเสียงมากทั้งในด้านความงามของรูปทรง การตกแต่งลวดลายและความทนทาน เป็นที่รู้จักกันดีมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน จนเป็นที่ยอมรับของทางราชการ และได้้นำรูปเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดมาทำเป็นรูปตราจังหวัดนนทบุรี ดังนั้นการทำเครื่องปั้นดินเผาจึงได้เป็นอาชีพหลักของชาวมอญ เกาะเกร็ดและมีชื่อเสียงไปทั่วทุกถิ่น

การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สืบทอดมาจากบรรพบุรุษชาวมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี บรรพบุรุษของชาวมอญเหล่านี้มีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา มาตั้งแต่อยู่ในประเทศมอญก่อนอพยพเข้ามาในดินแดน ประเทศไทย ฉะนั้นเมื่อชาวมอญได้รับพระบรมราชานุญาตให้ตั้งบ้านเรือนบริเวณปากเกร็ดซึ่งเป็นบริเวณที่สภาพดินเหมาะสมในการทำเครื่องปั้นดินเผา มาก โดยเฉพาะบริเวณเกาะเกร็ด จึงได้ตั้งหลักแหล่งสร้างเรือนที่อยู่อาศัยและผลิตเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวมอญตั้งบ้านเรือนอยู่ทางด้านทิศตะวันออกติดกับคลองลัดเกร็ดและทางทิศเหนือติดแม่น้ำเจ้าพระยา แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญเกาะเกร็ดที่สำคัญอยู่ที่หมู่ 6 และ 7 ตั้งอยู่ระหว่างวัดปรมย์ยิกาวาสและวัดไผ่ล้อมคนมอญเรียนกว่า กวานอาม่าน แปลว่าบ้านเครื่องปั้น การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญเกาะเกร็ดในอดีตมี 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่ทำขึ้นใช้เองและไว้ขาย และเครื่องใช้ประเภทสวยงามที่ทำขึ้นเป็นการพิเศษเพื่อมอบให้บุคคลสำคัญหรือใช้เองในโอกาสพิเศษ

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทเนื้อเครื่องดินไม่เคลือบ มีความพรุนตัวมาก (Earthenware) สีส้มอ่อนจนถึงสีแดง ที่เป็นสีดำมีบ้างเล็กน้อย เครื่องปั้นดินเผาชนิดานี้ดินที่ใช้ปั้นจะผสมแกลบลงในเนื้อดิน และเผาด้วยไฟแรงสูงมากเปรียบเทียบกับเครื่องปั้นดินเผาของด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาบริเวณเกาะเกร็ดด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือที่ติดกับคลองลัดเกร็ด และแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมนี้เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นของมอญตั้งแต่โบราณดังกล่าว จุดเริ่มต้นที่ทำเครื่องปั้นหรืออาจเป็น แหล่งผลิตเครื่องปั้นที่สำคัญของคนมอญคงอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเกร็ด คืออยู่ระหว่างวัดปรมย์ยิกาวาสและวัดไผ่ล้อม เพราะคนมอญเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “กวานอาม่าน” แปลว่า “บ้านเครื่องปั้น” (จันทร์จิรา แดงทองคำ. 2549: 23-24)

2.2 การทำเครื่องปั้นของบ้านเกาะเกร็ดแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.2.1 ประเภทเครื่องใช้ประจำวัน เช่น โถง อ่าง ครก กระจุก โถงพลู กระจุกใส่น้ำตาล เป็นต้นการทำเครื่องปั้นประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะปั้นให้มีรูปทรง ความงาม หรือคุณลักษณะอื่นๆ ให้เหมาะสมแก่วัตถุประสงค์ที่จะใช้เครื่องปั้นเหล่านั้น แต่ไม่เน้นลวดลาย หรือรูปทรงให้ประณีต เพียงแต่ให้เรียบร้อย ขัดผิวหรือถ้าจะทำลวดลายก็เป็นลายง่ายๆ ผิวมันธรรมดา ขนาดของเครื่องปั้นประเภทนี้มีตั้งแต่ขนาดใหญ่ จนถึงขนาดเล็ก สำหรับเครื่องปั้นขนาดใหญ่ นั้นคือโถงดินเผา ช่างปั้นบ้านเกาะเกร็ดสามารถปั้นให้มีขนาดใหญ่กว่าเครื่องปั้นจากแหล่งผลิตอื่นๆ ในประเทศไทย หรือกล่าวได้ว่า ช่างปั้นบ้านเกาะเกร็ดสามารถปั้นโถงดินเผาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

2.2.2 เครื่องปั้นดินเผาประเภทสวยงาม — เครื่องปั้นประเภทนี้จะมีขนาดเล็กกว่าประเภทแรก แต่มีรูปทรงลวดลายตกแต่งที่สวยงาม ประณีตเป็นพิเศษ ส่วนใหญ่จะเป็นโถงใส่น้ำ ซึ่งมีหลายรูปแบบ นอกจากนั้นเป็นเครื่องปั้นขนาดเล็กที่มีลวดลายงดงามอื่นๆ อีกเครื่องปั้นประเภทสวยงามนี้ ส่วนใหญ่ช่างปั้นมิได้ทำเพื่อการค้า แต่ทำด้วยใจรักและมักจะทำให้ผู้ที่ตนเคารพนับถือ ดังนั้น เครื่องปั้นประเภทนี้จึงมีความสวยงามเป็นพิเศษไม่ว่าจะเป็นรูปทรงและลวดลายตกแต่ง เพราะช่างปั้นทำด้วยความตั้งใจเป็นพิเศษ และให้ได้ผลงานที่ยอดเยี่ยมจริงๆ

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทไม่เคลือบ ที่บิแสง มีความพรุนตัวมาก เผาในอุณหภูมิประมาณ 800 – 1,000 องศาเซลเซียส ดังนั้นเมื่อบรรจุน้ำจะมีความเย็นและหอมเนื้อดิน น้ำดื่ม (จันทร์จิรา แดงทองคำ. 2549: 24-25)

ภาพประกอบ 2 เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

2.3 วัตถุดิบที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา

วัตถุดิบที่สำคัญในการทำเครื่องปั้น คือ

1. ดินเหนียว ต้องเป็นดินเหนียวที่ไม่มีวัชพืช หรือกรวดทรายปน ดินที่เหมาะสมในการทำเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ด คือดินบนเกาะเกร็ดนั่นเอง การสังเกตลักษณะดินเหนียวที่ดี มีความเหนียว สีไม่ดำเกินไป มีสีนวลหรือปนเหลือง เนื้อดินจับกันเป็นก้อนแน่นไม่ร่วนซุย
2. ทราย สำหรับผสมเนื้อดิน เพื่อเพิ่มความแกร่งของเครื่องปั้น และใช้สำหรับรองพื้นไม่ให้ดินเกาะติดกระดานรองปั้นหรือรองพื้นในขณะที่เหยียบดินบนพื้นของโรงปั้น ทรายที่ดีจะต้องเป็นทรายละเอียด เวลาใช้ต้องร่อนเอาเศษผง กรวดต่างๆ ออกให้หมด
3. ฟืน สำหรับใช้เผาเครื่องปั้น แต่เดิมใช้ฟืนไม้เบญจพรรณ และเมื่อต้องการให้ไฟแรงใช้ไม้ตาตุ่ม ปัจจุบันใช้เศษไม้จากโรงเลื่อย และทางมะพร้าวแห้งสำหรับเร่งให้ไฟแรงแทนไม้ตาตุ่ม (จิรดา แพรใบศรี. 2548: 30)

2.4 อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา

การทำเครื่องปั้นดินเผาที่บ้านเกาะเกร็ด ช่างปั้นจะใช้เครื่องมือที่สำคัญๆ ดังนี้ คือ

- 2.4.1 แป้นหมุน เป็นอุปกรณ์สำคัญสำหรับขึ้นรูปภาชนะดินเผา ทำจากท่อนไม้ขนาดใหญ่ แต่งเป็นรูปครึ่งวงกลม รูปร่างคล้ายลูกข้าง ด้านบนตัดแบนราบ มีไม้กลมแบนอยู่ด้านบนจึงดูเหมือนลูกข้างที่มีด้านบนแบน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 50 – 60 เซนติเมตร ภายในด้านล่างคว้านเป็นรูปกลมเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 เซนติเมตรลึกประมาณ 30 – 40 เซนติเมตร

การตั้งแป้นหมุน ต้องขุดดินเป็นหลุมให้มีขนาดใหญ่กว่าตัวแป้นเล็กน้อย ตรงกลางหลุม มีหลักไม้ปักแน่นอยู่ในดิน หลักนี้ทำจากไม้เนื้อแข็ง และตั้งตรงที่สุดทั้งมันคงแน่นอยู่ในดิน หลักนี้ทำจากไม้เนื้อแข็งและตั้งตรงที่สุด ผึงแน่นอยู่ในดิน เมื่อนำแป้นมาสวมแล้วแป้นหมุนได้คล้องตัว ได้สมดุลไม่สั่นคลอน ส่วนที่โผล่จากพื้นหลุม ควรมีความสูงกว่าปากหลุมประมาณ 10 เซนติเมตร เมื่อนำแป้นมาสวมบนแกนไม้แล้วแป้นจะลอยตัวสูงกว่าระดับพื้นดินประมาณ 7 – 10 เซนติเมตร และวางอยู่ในหลุมดินพอเหมาะหมุนตัวได้อย่างคล่องตัว ส่วนบนของแป้นเป็นไม้กลมแบน เหนือไม้กลมแบนนี้จะมีแท่งดินกลมทรงกระบอกสูงประมาณ 10 – 15 เซนติเมตร วางอยู่กึ่งกลางของแป้นไม้ติดแน่น ส่วนบนของแท่งดินนี้บางที่มีไม้กลมแบนวางอยู่ด้วย เวลาปั่นจะปั่นบนแท่งดิน ทรงกระบอกนี้และหมุนแป้นเพราะแป้นจะอยู่ในระดับพอเหมาะกับการทำงาน

2.4.2 กระจาดรองปั่น การปั่นภาชนะขนาดใหญ่จะต้องปั่นบนกระจาดรอง เป็นแผ่นไม้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 40 x 40 เซนติเมตร เวลาปั่นช่างปั่นจะนำกระจาดรองไปวางบนแท่งดินบนแป้นและปั่นบนกระจาดรองนี้ ที่ต้องใช้กระจาดรองเพราะเพื่อสะดวก ในการหมุนแป้นและสะดวกเวลายกชิ้นงานออกจากแป้น แต่ถ้าเป็นการปั่นเครื่องปั่นขนาดเล็ก เช่น ครก กระจุก ฯลฯ จะปั่นบนแป้นไม่ใช้กระจาดรอง ในปัจจุบันใช้เป็นแป้นหมุนไฟฟ้าที่ใช้มอเตอร์ไฟฟ้าเป็นตัวทำให้แป้นหมุน

2.4.3 ผ้า การปั่นเครื่องปั่นบ้านเกาะเกร็ด เวลาปั่นช่างปั่นจะใช้ผ้าเปียกน้ำจับดิน ผ้าที่ใช้เป็นผ้าดิบมีขนาดใหญ่กว่าผ้าเช็ดหน้าเล็กน้อย มาพับทบกันเป็นรูปผืนสี่เหลี่ยมให้มีส่วนกว้างประมาณ 7 เซนติเมตร เวลาปั่นต้องจุ่มน้ำให้ผ้าเปียกอยู่เสมอ การใช้ผ้าจับเวลาปั่น จะทำให้ผิวของเครื่องปั่นเรียบร้อยไม่เป็นคลื่นเป็นรอยมือ ทำให้การจับดินขึ้นรูปสะดวกเพราะผ้าลื่นลดการเสียดสีของดินและมือได้อย่างดี ช่วยทำให้การปั่นทำได้รวดเร็วขึ้นด้วย

2.4.4 อ่างน้ำ ช่างปั่นต้องมีอ่างน้ำขนาดเล็ก 1 ใบ อยู่ด้านขวามือของช่างปั่น ช่างปั่นจะใช้ผ้าจุ่มน้ำให้เปียกอยู่ตลอดเวลาที่ปั่น และใช้ล้างมือเมื่อดินติดมือมากด้วย 5. ไม้วง ทำด้วยไม้ไผ่แบนขดเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 เซนติเมตร ใช้สำหรับขูดผิวเครื่องปั่นภายนอกขณะปั่น

2.4.5 หอยกาบ เป็นฝาหอยกาบน้ำจืดขนาดใหญ่ประมาณฝ่ามือ เป็นหอย 2 ฝา มีมากในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนเหนือ หอยกาบนี้ใช้แต่งผนังภายในให้เรียบร้อยการใช้ไม้วงและหอยกาบนี้ ช่างปั่นจะใช้พร้อมกันเพื่อแต่งทั้งภายนอกและภายในของเครื่องปั่น มือซ้ายจับไม้วง มือขวาจับหอยกาบ ขณะหมุนแป้น ช่างปั่นจะใช้เครื่องมือทั้งสองแต่งเครื่องปั่นโดยวางน้ำหนักมือทั้งสองข้างให้เท่ากัน พร้อมขูดดินแต่งผนังเครื่องปั่น ประคองน้ำหนักมือให้พอดี ไม่ให้ผนังโป่งออกหรือยุบเข้าจนเสียทรง

2.4.6 ไม้ปลายแหลม เป็นไม้กลม ยาวประมาณ 80 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม ใช้สำหรับแต่งส่วนล่างของเครื่องปั่น แต่งดินส่วนเกินรอบนอกของกันเครื่องปั่นให้กลมเรียบ และแต่งผนังด้านล่างของเครื่องปั่นให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น

2.4.7 ลวดหรือเชือกตัดดิน เป็นเส้นลวดหรือเส้นด้ายขนาดเล็กใช้สำหรับตัดเครื่องปั้นขนาดใหญ่ที่ไม่ต้องใช้กระดานรองขณะปั้นออกจากตัวปั้น ความยาวของเส้นลวดหรือเส้นด้ายนี้ ประมาณ 30 เซนติเมตร

2.4.8 กระดานรองดินที่ใช้ปั้น เป็นแผ่นกระดานขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า วางอยู่ด้านขวามือของช่างปั้น เมื่อเตรียมดินเสร็จพร้อมที่จะใช้ปั้นได้ ดินเหล่านั้นจะนำมาวางไว้บนกระดานรองดินนี้

2.4.9 เหล็กหรือไม้ขูด ถ้าเป็นเหล็กนิยมใช้เหล็กลานนาฬิกาที่เสียแล้ว ถ้าเป็นไม้จะใช้เปลือกไม้ไผ่ เหล่าให้แบนยาวประมาณ 20 เซนติเมตร เสริมสองด้านให้แบนเรียบคล้ายมีด ด้านคมสำหรับขูดส่วนเกินของเครื่องปั้นให้เรียบร้อย

2.4.10 กะลา เป็นกะลามะพร้าวขนาดใหญ่ แต่มีความหนาตัดแต่งขอบให้เรียบเป็นมันใช้สำหรับขัดแต่งและเกลามือของเครื่องปั้นขนาดใหญ่ เช่น โถง ให้มีผิวมันเรียบ

2.4.11 หินขัด หรือลูกสะบ้า ใช้สำหรับขัดแต่งขั้นสุดท้ายให้เครื่องปั้นมีผิวมันเป็นเงางามและเรียบเสมอกัน หินที่ใช้ต้องใช้หินก้อนกลมเกลี้ยง ผิวเรียบเป็นมัน ส่วนใหญ่เป็นก้อนหินที่มีอยู่ตามชายฝั่งทะเลหรือแม่น้ำต่างๆ ส่วนลูกสะบ้าเป็นผลของลูกสะบ้า ซึ่งมีผิวมัน แข็งและมีน้ำหนักเบาเหมาะมือสำหรับใช้ขัดแต่งผิวเครื่องปั้น การขัดแต่งผิวต้องใช้หินขัดหรือลูกสะบ้าขนาดเล็กจะสะดวกและผิวมันงามดีมาก

2.4.12 ที่ตีดิน ทำด้วยดินเผารูปกอนกลม ด้านล่างแบน ด้านบนมีที่จับ ใช้ตีดินในส่วนที่เป็นกัน ภายในของเครื่องปั้นให้แน่นและเรียบรูปร่างของที่ ตีดินนี้คล้ายลูกตุ้มส่วนล่างโค้งเล็กน้อย

2.4.13 ไม้สลัก ทำด้วยไม้ไผ่ ใช้สำหรับสลักลายเครื่องปั้น

2.4.14 มีดตัดดิน เป็นมีปลายแหลมขนาดเล็ก สำหรับฉลุลายเครื่องปั้น หรือตัดดินเพื่อให้ลวดลายเครื่องปั้นเด่นชัดสวยงามยิ่งขึ้น

2.4.15 เครื่องทำลวดลาย ตัวแบบจะทำ ด้วยไม้หนามทองหลางป่าซึ่งเป็นไม้ที่มีคุณสมบัติพิเศษใช้แกะเป็นแบบลวดลายได้ดี และนำมาดลลายต่างๆ ตามตำแหน่งที่ต้องการบนเครื่องปั้นเพิ่มความสวยงามให้แก่เครื่องปั้นได้เป็นอย่างดี

2.5 โรงปั้นเครื่องปั้นดินเผา

โรงปั้นเครื่องปั้นของบ้านเกาะเกร็ดนี้เป็นโรงปั้นที่มีขนาดใหญ่ เป็นอาคารหลังคาสูงแหลม ความสูงประมาณ 20 เมตร ยาวประมาณ 30 – 80 เมตร ชายคาเกือบจรดพื้นดิน หลังคาจะลาดลงจนชายคาเกือบถึงพื้นดินดังกล่าว ด้านหน้า-หลัง ปิดทึบ มีประตูเข้าออกด้านหน้าที่ต้องสร้างขนาดใหญ่ เพราะต้องเก็บดินไว้เป็นกองขนาดใหญ่ในโรงปั้นรวมทั้งเครื่องปั้นทุกอย่างจะเก็บไว้อย่างดีภายในโรงปั้นนี้ด้วย ที่ต้องทำหลังคาลาดลงเกือบถึงพื้นเพื่อป้องกันมิให้ลมโกรกภายในดังนั้น อากาศภายในจึงไม่ร้อนและไม่มืดมแรง เหมาะสำหรับเก็บเครื่องปั้นที่ยังไม่ได้เผา ป้องกันการแตกร้าวได้เป็นอย่างดี

2.6 เต่าเผาเครื่องปั้นดินเผา

เต่าเผาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ด มีขนาดใหญ่มากและการก่อตัวเต่าอาศัยความรู้ความชำนาญของคนโบราณเป็นอย่างมาก ขนาดของเตานั้นใหญ่กว่าเต่าเผาแห่งอื่นๆ ในประเทศเต่าขนาดใหญ่ที่มีความยาวประมาณ 40 เมตร ส่วนกว้างสุดประมาณ 10 เมตร ส่วนสูงสุดประมาณ 15 เมตร มีหลังคาขนาดใหญ่สร้างครอบเตาไว้ลักษณะเต่าเผาบ้านเกาะเกร็ดนี้มีรูปป้อมยาวเรียกว่าเตาแบบประทุนระบบความร้อนเอียงขึ้น ความร้อนจะเริ่มจากด้านหน้าเตาพุ่งขึ้นสู่ตัวภายในเตาแล้วทะลุออกทางปล่องท้ายเตาการก่อเตาของบ้านเกาะเกร็ดนี้ เป็นการก่อเตาที่ใช้เทคนิคอย่างดีเยี่ยม เริ่มตั้งแต่การทำอิฐ ต้องใช้อิฐขนาดใหญ่ ขนาด 15x30 เซนติเมตร หนาประมาณ 8 เซนติเมตร เผาสุกแล้วจึงไปใช้ก่อเตา การก่อฐานเตาจะเริ่มจากระดับต่ำกว่าเนื้อดินแล้วก่อเป็นผนังขึ้น การเรียงอิฐที่ฐานเตาจะใช้อิฐเรียงไขว้กันไปมาฐานจึงใหญ่และหนา ป้องกันเตาทรุดได้อย่างดี เมื่อก่อฐานสูงขึ้นจะต้องนำดินไปอัดให้แน่นในระดับบนเหนือฐานซึ่งเป็นพื้นของเตา พื้นจะลาดเอียงจากท้ายเตาไปสู่ปากเตา เพื่อสะดวกในการให้ไฟวิ่งขึ้นไปสู่ปล่องท้ายเตา ความสูงของพื้นเตาจะสูงกว่าระดับพื้นเกือบ 3 เมตร ในส่วนที่เป็นระดับสูงสุด

เมื่อก่อฐานเตาแล้ว จะนำไม้ไผ่มาทำเป็นโครงภายในตามรูปของเตา แล้วก่ออิฐขึ้นตามโครงไม้ไผ่ก่อขึ้นต่อๆ ไปจนเป็นรูปเตาการเรียงอิฐทำผนังเตาใช้วิธีเรียงอิฐทำเป็นลิ้ม แทนการซ้อนกันแบบธรรมดา จะต้องถากอิฐให้ได้รูปร่างซ้อนอัดแน่นในแต่ละช่องแนบสนิทตามความโค้งของเตา การเรียงอิฐก่อเตาเช่นนี้จะทำให้เตามีความแข็งแรงมั่นคงมาก ใช้เผากันนานหลายสิบปีหรือเป็นร้อยปีเตาก็ยังคงแข็งแรงดีอยู่ผนังเตาจะมีความหนาฐานหนาประมาณ 50 เซนติเมตร ส่วนผนังเตาประมาณ 30 เซนติเมตร การเก็บความร้อนภายในเตาจึงดีมากนอกเหนือจากความแข็งแรงมั่นคง พื้นเตาภายในจะลาดเอียงขึ้นจากปากเตาจนถึงท้ายเตาบริเวณท้ายสุดจะเป็นปล่อง ปากเตาเป็นรูปประตูโค้ง จากปากเตาเข้าไปประมาณ 2 เมตร เป็นพื้นราบเสมอกับหน้าเตา ตรงนี้เป็นเรือนไฟสำหรับใส่พื้นเวลาเผาเลยเรือนไฟไปจะเป็นยกพื้นสูงขึ้นไปประมาณ 60 เซนติเมตร เป็นพื้นเตาที่วางเครื่องปั้นในเวลาเผา พื้นเตาจะค่อยๆ ลาดเอียงขึ้นสู่ท้ายเตาจนถึงบริเวณที่เป็นปล่องเตา ภายนอกเตาด้านข้างทั้งสองจะก่อผนังอิฐเป็นรูปปีกนกจากเสาอาคารหลังคาคลุมมายันกับตัวเตา เพื่อยึดเตาให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้นด้านหน้าบริเวณใกล้ประตูเตาจะก่อปีกนกขนาดใหญ่ทั้งสองข้างบริเวณตรงกลางใกล้ขอบบ นของปีกนกนี้จะเจาะเป็นช่องไว้ด้านละ 1 ช่อง เป็นช่องสี่เหลี่ยมขนาด 20x20 เซนติเมตร เป็นที่สำหรับไหว้เตาเมื่อทำพิธีเช่นเตापีกนกทั้งสองข้างที่ยื่นออกมาข้างปากเตานี้ ทางมอญเรียกว่า “หูช้าง” ถ้ามองรูปเตาของมอญทางด้านหน้าและด้านข้างแล้วจะเหมือนช้างกำลังนอนหมอบอยู่มาก ตัวเตาซึ่งป้อม – ป่องตรงกลาง หลังจะโค้งจากปากเตาเป็นสันตรงกลาง และค่อยลาดลงท้ายเตา จึงดูคล้ายหลังและตัวช้างมาก ด้านหน้ามีปีกกวางอยู่สองข้าง จึงยิ่งดูเหมือนหูช้างเนื่องจากเป็นเตาขนาดใหญ่ และใช้เผาเครื่องปั้นขนาดใหญ่ด้วย ดังนั้นระยะเวลาในการเผาจึงต้องใช้เวลานานประมาณ 20 – 25 วัน และต้องใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงจำนวนมาก คนเผาเตาจะต้องอยู่ประจำตลอดเวลาปกติใช้คนเผา 2 คน ผลัดเวรกันกะละ 6 ชั่วโมง

ต้องผลัดกันเผาตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืนไม่มีเวลาหยุด ยิ่งเมื่อขึ้นไฟแรง คนเผาจะต้องระวังไฟให้อยู่ในระดับที่ค่อยๆ สูงขึ้นๆ จนกว่าเครื่องปั้นจะสุกจึงจะปิดเตาได้เมื่อปิดเตาแล้วจะต้องทิ้งไว้ให้เย็นอีกประมาณ 5 – 7 วัน จึงจะนำเครื่องปั้นออกมาจากเตาได้

2.7 การเตรียมดิน

ดินเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการทำเครื่องปั้นดินเผา นอกจากจะต้องเลือกหาดินที่เหมาะสมกับการทำเครื่องปั้นดินเผาแล้วยังจะต้องมีการเตรียมดินที่ดีและถูกต้องอีกด้วย เครื่องปั้นที่ได้จึงจะมีคุณภาพดีตามที่ต้องการ การเตรียมดินที่ดีที่สุดจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการทำเครื่องปั้นดินเผา

การเตรียมดินทำเครื่องปั้นดินเผาของบ้านเกาะเกร็ดมีดังนี้

2.7.1 การหมักดิน เมื่อขุดดินขึ้นจากพื้นดินแล้ว จะกองตากแดดตากฝนไประยะหนึ่ง (ยิ่งนานยิ่งดี) หรือจะใช้วิธีรดน้ำให้ดินชุ่มอยู่ตลอดเวลาก็ได้ จากนั้นจึงนำดินไปทำให้ละเอียดและเหนียวด้วยการย่ำดิน

2.7.2 การย่ำดิน นำดินที่ได้ผ่านการขุดและหมักไว้แล้วนั้น มาวางแผ่ในพื้นที่ของโรงปั้นใช้ทรายรองพื้นก่อน กันไม่ให้ดินติดกับพื้นโรง ดินจะวางบนพื้นโรงเป็นกองขนาดใหญ่สูงประมาณ 50-60 เซนติเมตร แผ่ให้มีระดับเสมอกันตามพื้นของโรงปั้นการย่ำดิน ใช้ควายเดินย่ำไปมาบนกองดิน ขณะควายย่ำบนดินนั้นต้องคอยเอาน้ำรดดินเสมอเพื่อให้ดินนิ่มตัวและผสมผสานกันได้ง่าย และช่วยให้ควายเดินได้สบายด้วย ไม่มีดินติดที่ขาควาย ควายจะไม่เหนียวมาก และก้าวขาได้สะดวก

2.7.3 เมื่อควายย่ำดินจนดินมีความเหนียวดีแล้ว จะรวมดินปั้นเข้าเป็นกองดินใหญ่ อยู่ในมุมใดมุมหนึ่งของโรงปั้น ใช้ใบตองแห้งคลุมไว้คอยพรมน้ำเสมอเพื่อมิให้ดินแข็ง

2.7.4 เมื่อต้องการ ใช้ดินจะใช้ น้ำพรมกองดินมุมใดที่ต้องการปั้นให้เปียกแล้วใช้พลั่วไม่แฉะดินเป็นแผ่นๆ มอญเรียกว่า “เซต้าย” มากองรวมอยู่ที่พื้น พรมน้ำให้ชุ่มแล้วเหยียบดินนั้นให้จับเป็นก้อนแน่นอยู่กับพื้นนั้น

2.7.5 การเหยียบดิน เพื่อให้ดินมีความเหนียวมากยิ่งขึ้น ต้องนำดินที่ผ่านการเหยียบในขั้นตอนนี้มาเหยียบทำเป็นกองดินเล็ก ๆ ใหม่ นำดินที่ผ่านการเหยียบครั้งแรกนั้นมากองที่ละน้อย ใช้เท้าเหยียบให้ดินนั้นละเอียดเข้ากันและเหนียวยิ่งขึ้น ค่อยๆ เพิ่มดินให้มากขึ้นทีละน้อยจนดินเข้ากันได้ดีและกลับดินนั้นเหยียบกลับไปมาอีก 2-3 ครั้ง เมื่อใช้งานได้แล้วก็เหยียบเป็นกองกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร และสูงประมาณ 50 เซนติเมตร การเหยียบดินเช่นนี้เป็นการแสดงความสามารถของผู้เหยียบดิน นอกจากสามารถเหยียบให้ได้ดินที่มีความเหนียวดีแล้ว ยังจะต้องให้ได้กองดินรูปวงกลมสวย และใช้เท้าเหยียบให้เป็นเหมือนรูปดอกไม้ คนเก่งๆ จะทำกองดินได้เหมือนรูปดอกไม้กลมขนาดใหญ่ได้ โดยใช้เท้าเหยียบให้เป็นรูปเช่นนั้น ดินที่ผ่านการเหยียบแล้วนี้ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ปั้นได้

ภาพประกอบ 3 การปั้น การแกะลาย

2.8 การปั้น

การปั้นเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ด ขึ้นรูปโดยใช้แป้นหมุน และใช้ดินขุดขึ้นรูปเป็นผนังของเครื่องปั้นก่อนในขั้นแรก จากนั้นช่างปั้น จึงจับผ่านั้นให้เป็น รูปภาชนะปั้นตามที่ต้องการต่อไปการปั้นเครื่องปั้นขนาดใหญ่ โดยเฉพาะโถ่งจะต้องปั้นสองท่อนต่อกัน ในขั้นแรกจะปั้นท่อนล่างก่อน แล้วปล่อยให้ให้หมาดมีความแข็งพอที่จะรับน้ำหนักของท่อนบนได้ จึงปั้นต่อท่อนบนต่อไปการปั้นต้องใช้คน 2 คน คนแรกคือ ช่างปั้น มอญเรียกว่า “อาจารย์” ส่วนคนที่สองคือคนหมุนแป้นและเตรียมดิน เรียกว่า “ลูกศิษย์” ลูกศิษย์ต้องเตรียมดินให้พร้อมก่อนอาจารย์ลงมือปั้น เริ่มตั้งแต่การแทงดินจากกองใหญ่ จนมาเหยียบเป็นกองดินรูปดอกไม้ ดังที่ได้กล่าวแล้วในเรื่องการเตรียมดิน ลูกศิษย์จะต้องทำดินเป็นขดยาวเพื่อใช้ปั้น ขดดินนี้มอญเรียกว่า “กลอน” ลูกศิษย์จะต้องตีกลอนเตรียมทำขดดินนี้ไว้ให้พร้อม โดยแบ่งดินออกจากกองดินที่เหยียบไว้ แบ่งดินเป็น 2 ส่วนขนาดพอถือได้ในแต่ละมือ แล้วตบดินนั้นให้เข้ากัน 2-3 ครั้ง จะทำให้ดินเหนียวยิ่งขึ้น จากนั้นมาเหยียบเป็นแท่งยาวแล้วใช้มือคลึง ยื่นปล่อยให้ส่วนปลายของขดดินค่อยๆ เลื่อนลงจากมือต้องใช้กำลังแขนทั้งสองมากเพื่อคลึงดิน จนเป็นขดดินยาวตามต้องการ แท่งดินนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าแขนเล็กน้อย ความยาวประมาณ 50-80 เซนติเมตร แล้วแต่ขนาดของภาชนะที่จะปั้น บางคนสามารถคลึงกลอนนี้ยาวถึง 100 เซนติเมตร การปั้นเครื่องปั้นที่มีส่วนกันกว้าง เช่น โถ่งอ่าง ลูกศิษย์ต้องเตรียมดินอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า “ลูกตาล” มีลักษณะคล้ายลูกตาล ขนาดของลูกตาลก็ขึ้นอยู่กับขนาดของภาชนะที่จะปั้นเช่นกัน ลูกศิษย์จะเตรียมลูกตาลและกลอนไว้บนกระดานรองดินที่อยู่ด้านขวามือของอาจารย์เตรียมใส่น้ำในอ่าง ทรายละเอียดต้องมีพร้อมอยู่ทางด้านขวามืออาจารย์เช่นกัน พร้อมทั้งกระดานรองปั้นก็เตรียมพร้อม อุปกรณ์การปั้นอื่นๆ อาจารย์จะจัดเตรียมมาวางไว้ด้านขวามือของตนเอง ที่นั่งของอาจารย์ปั้น จะต้องปรับให้สูงขึ้นตามระดับความสูงของเครื่องปั้นที่จะปั้น โดยปกติแล้วถ้าปั้นของขนาดเล็กไม่ใหญ่ ที่นั่งจะอยู่ในระดับเหนือแป้นเล็กน้อย

หรือประมาณ 15 เซนติเมตร จากพื้นดิน ถ้าป็นของที่มีความสูง ใหญ่ อาจารย์ป็น อาจจะต้องยึ่นป็นถึงจะป็นได้ถนัดมือ ส่วนลูกศิษย์ผู้หมุ่นป็นจะนั่งลงกับพื้นดินตรงข้ามอาจารย์ และใช้มือสาวป็นให้หมุ่นไปเรื่อยๆ วิธีการหมุ่นป็นมี 2 วิธี ถ้าป็นของขนาดใหญ่ เช่น โอง อ่าง ลูกศิษย์ต้องนั่งกับพื้นใช้มือสาวป็นให้หมุ่น เรียกวิธีนี้ว่า “ชักป็น” เนื่องจากการป็นของขนาดใหญ่ ใช้ความเร็วของป็นไม่มาก วิธีนี้จึงเหมาะกับการป็นของใหญ่ ถ้าป็นของขนาดเล็ก ลูกศิษย์ จะยึ่นใช้เท้าขวาถีบป็นให้หมุ่นยึ่นเท้าซ้ายเท้าเดียว วิธีนี้เรียกว่า “ถีบป็น” วิธีนี้ป็นจะหมุ่นเร็ว และเร่งความเร็วได้ เหมาะสำหรับป็นของขนาดเล็กเครื่องป็นที่ป็นเสร็จแล้ว ถ้าป็นของขนาดใหญ่หรือของที่ต้องมีการตกแต่งลวดลาย

จะไม่นำออกตากแดดแต่จะเก็บไว้ในโรงป็น เพื่อตกแต่งลวดลายและปล่อยให้แห้งไปเองซ้าๆ แต่ถ้าป็นเครื่องป็นขนาดเล็ก เช่น ครก อ่าง นำไปตากแดดไว้ แต่พอหมาดดีต้องนำไปผึ่งในโรงป็น

2.9 การตกแต่งลวดลาย

เมื่อภาชนะหมาดดีแล้ว ต้องแต่งผิวภายนอกให้เรียบร้อย ใช้กะลาหรือหินขัดลูกสะบ้า ขัดก็ได้ ส่วนกันของเครื่องป็นต้องชุบแต่งให้เรียบร้อยด้วยเช่นกันถ้าเครื่องป็นนั้นเป็นประเภทที่ต้องตกแต่งเป็นพิเศษ ช่างป็นจะต้องสลักลวดลายต่างๆ อย่างวิจิตรบรรจงตามความสามารถของช่าง ซึ่งมีวิธีการตกแต่ง ดังนี้

1. การสลักด้วยไม้สลัก
2. การฉลุและตัดดินด้วยมีดปลายแหลม
3. การทำลวดลายด้วยไม้หนามทองหลางป่า
4. การกดลายลงในเนื้อดิน

ลายที่ตกแต่งเครื่องป็นจึงมี 3 ประเภทตามลักษณะของวิธีการแต่งลาย คือ

1. ลายที่เกิดจากการขีดหรือสลัก
2. ลายที่เกิดจากการตัดดินหรือฉลุโปร่ง
3. ลายที่เกิดจากการกดให้เนื้อดินนูนหรือต่ำลงตามแบบของลาย

ลวดลายที่ตกแต่งบนเครื่องป็น เป็นลายแบบมอญ ซึ่งมีดังนี้ เช่น

1. ลายกลีบบัว
2. ลายเครือเถา
3. ลายดอกไม้ต่างๆ
4. ลายสร้อยคอ
5. ลายใบไม้
6. ลายเทพพนม
7. ลายรูปสัตว์
8. ลายพวงมาลัย
9. ลายฉลุโปร่ง
10. ลายพวงดอกไม้

เครื่องปั้นประเภทสวยงามนี้ส่วนใหญ่ เป็นโอ่งน้ำ แต่มีรูปทรง ลวดลายการตกแต่ง แตกต่างกันหลายแบบ รูปทรงที่นิยมทำกัน คือ

1. ทรงหม้อน้ำลวดลายวิจิตร (กันกลม คอสูง)
2. ทรงกันกลมคอสั้น
3. ทรงโอ่งสลักเอาใหญ่
4. ทรงโอ่งสลักเอวคอด
5. ทรงโอ่งสลักทรงสูง เอวคอด
6. ทรงขวดโหล
7. ทรงฟักทองคอสั้น
8. ทรงฟักทองคอสูง
9. ทรงมะยม
10. ทรงกระบอก
11. ทรงกระบอกปากผาย
12. ทรงตลกอื่นๆ
13. ทรงกลมมีรูปสัตว์ (ไก่, นก)

โอ่งน้ำที่ทำลวดลายวิจิตรของบ้านเกาะเกร็ดนี้นับว่าเป็นเลิศในการ ออกแบบที่มีความงามทั้งรูปทรงและการตกแต่งลวดลาย ในกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาประเภทดินแดงไม่เคลือบนี้เครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ดมีความงามเหนือกว่าเครื่องปั้นประเภทเดียวกันนี้ในทุกแห่ง

2.10 ลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ด

ภาพประกอบ 4 รูปทรงหม้อน้ำแบบประยุกต์ในปัจจุบัน

1. การตกแต่งลวดลายที่นิยมทำเป็นลายฉลุโปร่งที่ขารอง นอกจากจะเพิ่มความสวยงามให้แก่เครื่องปั้นแล้ว ยังนับว่าเป็นความฉลาดของช่างปั้นโบราณ เพราะประโยชน์ของขารองเช่นนี้มีมาก ช่วยทำให้มีการระบายอากาศใต้โอ่งน้ำ ทำให้น้ำเย็น และไม่ให้เกิดความชื้นที่พื้นเมื่อวางบนพื้นบ้านที่เป็นพื้นไม้ ป้องกันมิให้พื้นบ้านผุได้เป็นอย่างดี เพิ่มความเย็นให้น้ำในโอ่งนั้นเป็นอย่างดีด้วย

2. นิยมทำขารองโอ่งน้ำ ขารองนี้ทำด้วยดินเผาเช่นเดียวกัน สลักลายงดงาม เป็นส่วนประกอบของตัวโอ่งน้ำนั้น ดังนั้น โอ่งน้ำบ้านเกาะเกร็ดจึงนิยมทำเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวโอ่ง ส่วนที่เป็นฝา และส่วนที่เป็นขารอง

3. ลักษณะของฝาโอ่ง นอกจากจะทำลวดลายสวยงามเช่นเดียวกันแล้ว ฝาโอ่งนิยมทำทรงยอดแหลมสูง

4. ลักษณะเด่นในการทำขอบของเครื่องปั้น จะมีการทำเป็นเส้นลายบนขอบอีกชั้นหนึ่ง และตามส่วนต่างๆ ของเครื่องปั้นบางแห่ง เช่นตามขอบล่าง ตามไหล่ จะมีการทำเป็นเส้นลายเพื่อความสวยงามด้วย แม้จะเป็นเครื่องปั้นธรรมดา เช่น อ่าง ครก ก็ทำเช่นนี้ด้วย ซึ่งทำให้ขอบเครื่องปั้นดูสวยงามเป็นพิเศษ กว่าเครื่องปั้นแหล่งอื่นๆ ในประเทศไทยทั้งหมด ยิ่งถ้าเป็นเครื่องปั้นประเภทสวยงามแล้ว จะมีการทำลวดลายที่ขอบนี้สวยงามยิ่งขึ้น การสลักลายต้องทำหลังจากได้เก็บภาชนะที่เก็บไว้หลังจากปั้นเสร็จแล้วระยะหนึ่งเนื้อดินไม่นิ่มหรือแข็งเกินไป เมื่อสลักลายตรงๆ แล้ว ต้องเก็บไว้ในที่ร่มไม่มีลมผ่าน ไซ้ใบตองแห้งคลุมไว้อีกระยะหนึ่งจนภาชนะแห้ง จึงขัดผิวให้เป็นมันเรียบร้อย และเก็บความเรียบร้อยอื่นๆ อีกครั้ง จึงเก็บต่อไปจนแห้งสนิทดีพร้อมที่จะนำไปเข้าเตาเผาได้

2.11 การเผาเครื่องปั้น

ก่อนจะถึงวันเข้าเตา จะต้องตรวจดูความเรียบร้อยของเตาอีกครั้ง ถ้ามีรูหรือช่องว่างระหว่างแผ่นอิฐจะต้องใช้ดินเหนียวผสมทราย ยาให้หมด เพื่อป้องกันมิให้ความร้อนผานออกไปได้เป็นการสูญเสียเชื้อเพลิงการนำเครื่องปั้นเข้าเตานี้จะกล่าวเฉพาะเตาเผาขนาดใหญ่ และเผาเครื่องปั้นขนาดใหญ่เป็นหลัก ซึ่งต้องใช้คนจำนวนมากและใช้ความชำนาญมากด้วยเช่นกัน เรียกกันทั่วไปว่า เข้าเตา

สำหรับการนำเครื่องปั้นเข้าเตาเผาจำนวนคนที่ต้องใช้ในกรเข้าเตานี้ไม่น้อยกว่า 20 คน ถ้าเตากับโรงปั้นอยู่ห่างกันมากยิ่งต้องใช้คนมากขึ้น ผู้ทำหน้าที่ต่างๆ ในวันเข้าเตานี้ถูกกำหนดตัวไว้อย่างมีระบบ ดังนี้ คือ

1. หัวหน้าใหญ่ มอญเรียกว่า “อาจาเลียง” หรือ เป็นอาจารย์ใหญ่ เป็นผู้ควบคุมการจัดวางเครื่องปั้นภายในเตาให้ถูกต้อง จะคอยสั่งการอยู่ภายในเตา ทุกคนต้องคอยฟังคำสั่งและช่วยเหลือร่วมกันทำงานตามที่หัวหน้าใหญ่นี้สั่ง

2. หัวหน้ารอง มอญเรียกว่า “เลียงจ้าง” มีจำนวน 2 คน มีหน้าที่จัดเรียงโถ่งใหญ่ ซึ่งต้องวางอยู่บนพื้นของเตา โถ่งขนาดใหญ่นี้จะวางเรียงเป็นแถวหน้ากระดานตามขวางของเตา เครื่องปั้นที่จะนำเข้าไปเผาจะต้องผ่านการตรวจความสมบูรณ์ก่อนอย่างถี่ถ้วน ยิ่งถ้าเป็นโถ่งอ่างขนาดใหญ่แล้วจะต้องตรวจเป็นพิเศษ ถึงกับต้องใช้เทียนส่องดูภายในว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้าพบต้องคัดออก ถ้าน้ำของชำระไม่สมบูรณ์ไปเผาเป็นการเสียประโยชน์ และถ้าเป็นเครื่องปั้นขนาดใหญ่ เช่น โถ่ง อ่าง ขนาดใหญ่นอกจากจะเสียประโยชน์สิ้นเปลืองเชื้อเพลิง ดังกล่าวแล้วยังจะเป็นอันตรายอีกด้วย ทั้งนี้เพราะโถ่งใหญ่ๆ ต้องวางอยู่ด้านล่าง ต้องรับน้ำหนักเครื่องปั้นอื่นๆ อีกมาก รวมทั้งอ่างขนาดใหญ่ จะวางอยู่ด้านบนเหนือโถ่ง และมีเครื่องปั้นเล็กๆวางซ้อนด้านบนอีก ถ้าเครื่องปั้นมีชำระขณะเผาอาจจะเกิดแตกร้าวมากยิ่งขึ้น หรือเกิดแตกออกจากกัน ก็จะทำให้ของที่ซ้อนไว้ด้านบนพังทลายลงมาจนได้รับความเสียหายมากได้ จึงต้องระมัดระวังตรวจความสมบูรณ์ของภาชนะนี้มากการลำดับเครื่องปั้นภายในเตาชั้นล่างสุด จะเป็นโถ่งขนาดใหญ่เรียงแถวหน้ากระดานขวางกับตัวเตา ไบ่ล่างสุดตั้งหงายเอาปากโถ่งขึ้นจากนั้นใช้โถ่งขนาดใหญ่ขนาดเดียวกันซ้อนในลักษณะคว่ำเอียง วางบนปากของโถ่งไบ่ล่างให้ปากชนกัน วางเอียงเป็นแถวเรียงหน้ากระดานขวางกับตัวเตาเอียงไปทางซ้ายหรือขวาก็ได้ จะซ้อนกันเช่นนี้อีก 1 ชั้น (เฉพาะตรงส่วนที่สูงที่สุดของเตา) ตรงส่วนสูงสุดจึงวางโถ่งซ้อนกันได้ถึง 3 ไบ่ และลดลงตามความลาดของตัวเตา ตรงกลางและหน้าเตาซึ่งเป็นส่วนที่มีความสูงมากจะซ้อนกันได้ถึง 3 ชั้น เครื่องปั้นที่มีขนาดรองหรือขนาดเล็ก จะถูกจัดวางตามซอกมุมและด้านบนซ้อนขึ้นไป จนถึงหลังเตา หัวหน้าใหญ่ต้องชำนาญในการจัดวางเครื่องปั้นภายในเตา ต้องชำนาญในการดูทางไฟที่จะผ่าน

3. ผู้ช่วยหัวหน้าใหญ่ จำนวน 2-3 คน ทำหน้าที่ส่งเครื่องปั้นให้หัวหน้า และช่วยคอยจัดเรียงเครื่องปั้นให้เรียบร้อย ตามตำแหน่งต่างๆ ภายในเตาทั้งหัวหน้าใหญ่และผู้ช่วยชุดนี้ จะทำงานอยู่ด้านบน เหนือชั้นของโถ่งใหญ่ที่วางระดับพื้นเตาขึ้นไป ในขณะที่หัวหน้ารอง ทำหน้าที่จัดวางโถ่งใหญ่ในระดับพื้นเตาขึ้นมา

4. คนหาบโถ่งใหญ่ มีจำนวน 2 คนถึง 6 คน แล้วแต่ระยะไกลหรือใกล้ระหว่างโรงปั้นและเตา มีหน้าที่หาบโถ่งใหญ่และโถ่งกลางจากโรงปั้นไปเตาเผา ชุดละ 2 คน ใช้ไม้หาบโถ่งขนาดใหญ่ หาบโถ่งที่ใส่อยู่ในเสาแหรกครั้งละ 2 ไบ่ ถ้าระยะทางไกลจะต้องใช้คนหาบโถ่งนี้ 2-3 ชุด

5. คนส่งเครื่องปั้นให้หัวหน้าใหญ่หรือผู้ช่วยหัวหน้าใหญ่ จำนวน 2-3 คน มีหน้าที่ช่วยส่งเครื่องปั้นต่างๆ ให้หัวหน้าใหญ่หรือผู้ช่วยหรือนำของไปวางในตำแหน่งต่างๆ ที่หัวหน้าใหญ่สั่ง

6. คนหาบเครื่องปั้นอื่นๆ มีหน้าที่หาบหรือขนเครื่องปั้นอื่นๆ ไปที่เตา เช่น โถ่งเล็ก ครก อ่าง กระปุก เป็นต้น ซึ่งต้องใช้คนอีกประมาณ 7-8 คน เนื่องจากเป็นเตาขนาดใหญ่และมีเครื่องปั้นขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็กๆ มีจำนวนมาก จึงต้องใช้คนมากด้วย การเข้าเตานี้จะลงมือทำงานแต่เช้าประมาณ 7.30 น. เสร็จประมาณ 15.00-16.00 น. การเรียงเครื่องปั้นดินเผาภายในเตานั้นมีความสำคัญมาก ผู้เรียงต้องมีความรู้เรื่องการระบายความร้อนภายในเตาจากช่องไฟที่ใส่เชื้อเพลิงไปจนถึงปล่องท้ายเตาที่ความร้อนจะระบายจากช่องไฟไปสู่ปล่อง เครื่องปั้นที่นำมาเรียงภายในเตาจะต้องไม่ปิดทางระบายความร้อนและปิดช่องไฟที่จะกระจายไปสู่ปล่องท้ายเตาและ

เครื่องปั้นที่นำมาเรียงภายในเตาจะต้องมั่นคงไม่เคลื่อนย้ายป้องกันการล้มเสียหายเมื่อเข้า
ด้านหน้าสุดจะใช้ครกวางเรียงบังไฟอยู่บริเวณด้านนี้จะอยู่ใกล้เปลวไฟมาก ความร้อนจึงสูงกว่า
จุดอื่นๆ ในเตา เครื่องปั้นมักจะเสียหายง่ายเพราะดินเหนียวนี้มีแร่เหล็กผสมอยู่มากเมื่อถูกเผาใน
อุณหภูมิสูงๆ แต่จำนวนหนึ่งจะเสียหายเพราะเคลือบจะเกาะตัว ทำให้เครื่องปั้นติดกัน หรือแตก
เสียหายหรือมีขี้เถ้ามาเกาะติดเสียหายเช่นกัน ครกด้านหน้าส่วนใหญ่จึงกลายเป็นครกเคลือบ
ด้วยเหตุดังกล่าว แต่เครื่องปั้นภายในจะไม่มีเคลือบ

เมื่อจัดวางเครื่องปั้นภายในเตาเรียบร้อยแล้ว จึงปิดปากเตาใช้อิฐก่อมีดินเหนียวผสม
เกลบใช้เป็นตัวเชื่อมและโบกทับด้านนอกประตูให้เรียบร้อย ที่ประตูจะเจาะช่องเล็กๆ ไว้ 2 ช่อง
ขนาดประมาณ 25x25 เซนติเมตร ช่องแรกจะอยู่ติดกับพื้นดินตรงกลางของประตูเตา ช่องที่สอง
อยู่เหนือช่องแรกประมาณ 1 เมตร อยู่ในแนวกึ่งกลางเช่นเดียวกับช่องแรกเหนือช่องที่สอง
เล็กน้อย จะทำดินพอกเป็นสันนูนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นที่พักฐานเทียนเวลาไหว้เตาหลังจากปิดช่องบน
และเริ่มเร่งไฟสูงขึ้นนั้น เจ้าของต้องทำพิธีเช่นเตาตามความเชื่อถือของคนมอญ การเผาเตาจะ
เริ่มตั้งแต่เย็นวันเข้าเตาจนถึงวันปิดเตาซึ่งใช้เวลาประมาณ 22-25 วัน

ตลอดเวลาต้องมีคนคอยเผาใส่เชื้อเพลิงคือฟืนอยู่ตลอดเวลา จะหยุดไม่ได้ โดยเฉพาะ
ในระยะเวลาที่ไฟแรงต้องรักษาระดับความร้อนให้ค่อยๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดเวลา การเผา
จะต้องมีคนคอยอยู่ประจำตลอดเวลาใช้คนเผา 2 คน แบ่งเวลาเผาเป็น 2 ผลัดๆ ละ 6 ชั่วโมง
ผลัดกันเช่นนี้จนปิดเตา ไม่ว่าจะเป็เวลากลางคืนหรือกลางวัน จะต้องอยู่ใส่ไฟตลอดเวลา คน
เผาก็ต้องเป็นชำนาญในการเผาด้วย การเผาจะเริ่มใส่ไฟอ่อนๆ ที่ช่องล่างช่องบนจะปิดไว้ก่อน
ระยะนี้ถือว่าการค่อยๆ ปรับความร้อนภายในเตาให้ค่อยๆ สูงขึ้น จะเร่งไฟทันทีไม่ได้ ของ
ภายในเตาจะแตกหมดระยะแรกนี้จะใช้เวลาเผาประมาณ 8-9 วัน จากไฟอ่อนๆ และค่อยๆ เพิ่ม
ความร้อนขึ้นเรื่อยๆ คนมอญจะเรียกระยะเวลาเผาช่วงนี้แต่ละวันว่า “อะคา” ซึ่งแปลว่าขวบ 1 วัน
เท่ากับ 1 ขวบ เเผาเช่นนี้ไปจนถึง 8-9 ขวบ จึงเร่งไฟสูงขึ้นได้ เหตุที่เรียกว่าขวบนี้ เทียบได้กับ
เรียกเด็กๆ เพราะเป็นช่วงที่ใช้ไฟอ่อนๆ พอพ้นจากนี้ไปแล้วเริ่มขึ้นไฟแรงขึ้นๆ จนถึงจุดที่
ต้องการ ความร้อนที่ใช้ในการเผาเครื่องปั้น ประมาณ 800-1,000 องศาเซลเซียส สังเกตเปลวไฟ
มีสีเขียวเข้มของในเตาเผามีสีแดงจัดเมื่อเครื่องปั้นสุก ปิดเตาได้ การปิดเตา ใช้อิฐปิดช่องใส่ไฟทั้ง
สอง ใช้โคลนหรือดินเหนียวผสมทรายโบกทับ เป็นอันเสร็จการเผาเตาหลังจากปิดเตาแล้วต้อง
ปล่อยให้เย็นประมาณ 5-7 วัน จึงเปิดเอาของออกได้ การเปิดเตาจะต้องค่อยๆ เปิดทีละน้อยๆ
ประมาณหลังปิดเตาแล้ว 3-4 วัน จะค่อยๆ เปิดประตูเตาด้านบนก่อน ด้วยการเปิดแผ่นอิฐออก
4-5 แผ่น และวันถัดไป ก็ค่อยๆ เปิดทีละน้อยๆ จนเปิดได้หมด ทั้งนี้เพื่อมิให้อากาศเย็นจาก
ภายนอกเข้าไปภายในเตามากเกินไปจะทำให้ของแตกเสียหายได้ง่าย

การทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ตั้งมากมาย อย่างไม่
เพียงแต่ผลิตภัณฑ์อันงดงามที่ช่างปั้นได้ประดิษฐ์ด้วยใจรักอย่างสุดฝีมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
กำหนดรูปแบบของสังคมที่ได้จากการทำเครื่องปั้นดินเผาด้วย ดังนี้คือ

1. การแสดงความเคารพในผู้สูงอายุตั้งได้กล่าวไว้แล้วว่า ผู้เป็นช่างปั้น จะเรียกว่า อาจารย์ อาจารย์ปั้น จะเป็นผู้ได้รับการยกย่อง ยำเกรงจากชาวบ้านมาก โดยเฉพาะลูกศิษย์ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลืออาจารย์นั้น ต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้พร้อมเมื่อเวลาอาจารย์ลงมือปั้น ต้องมาก่อนอาจารย์เพื่อเตรียมดินที่ปั้น และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น กระจาดรอง ทRAY ให้พร้อม เมื่ออาจารย์ปั้นเสร็จแล้ว ลูกศิษย์ยังกลับไม่ได้ต้องเก็บเครื่องใช้ต่างๆ ให้เรียบร้อย และเตรียมดินให้พร้อมสำหรับให้อาจารย์ปั้นในวันรุ่งขึ้นส่วนอาจารย์ต้องทำหน้าที่เป็นครูถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ด้วย ศิษย์จะได้เป็นช่างปั้นในวันหน้าต่อไป ในการเข้าเตาก็เช่นกัน จะเห็นความยิ่งใหญ่ของอาจารย์ใหญ่ ที่ทำหน้าที่หัวหน้าในการนำเครื่องปั้นเข้าในเตา ทุกคนที่ไปร่วมทำงานด้วยต้องคอยฟังคำสั่ง และทำงานร่วมกันอย่างดี

2. แสดงความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน

3. ความเชื่อถือเกี่ยวกับการทำอาชีพเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดนี้ มีพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพคือ การบูชาเตาและเซ่นเตาการบูชาเตาและเซ่นเตาในวันเข้าเตา เมื่อปิดปากเตาแล้ว พอเริ่มใส่ไฟต้องทำพิธีไหว้เตา ด้วยการนำดอกไม้รูปเทียนทองคำเปลวมาไหว้เตา และปักรูปเทียนที่บริเวณเหนือช่องใส่ไฟชั้นบนที่ได้ทำไว้แล้ว ต้องเตรียมอาหารไว้ด้วย อาหารทำจากข้าวคลุกถั่ว งา ใส่กระทงเล็กๆ 7 กระทง มีเทียนเล่มเล็กๆ ปักไว้ตรงกลางกระทง เมื่อไหว้เตาแล้ว จะนำกระทงอาหารมาวางที่ปากเตาใกล้ๆ ช่องใส่ไฟ หลังจากนั้นทุกเย็นต้องจุดรูปเทียนไหว้เตา เมื่อไฟแรงและเปิดช่องไฟชั้นบนแล้วต้องทำพิธีเซ่นเตา พิธีเซ่นเตานี้ ต้องจัดเครื่องไหว้มา 2 ถาด ถาดแรกเป็นเสื่อผ้าซึ่งมักเป็นเสื่อผ้าของบรรพบุรุษที่ลูกหลานเก็บไว้ และดอกไม้รูปเทียน ทองคำเปลว น้ำอบ แป้ง และถาดที่สองเป็นอาหาร มีกล้วยน้ำว้า ขนมต้มขาว ขนมต้มแดง ข้าว ไข่ต้ม และน้ำ เมื่อทำพิธีจะต้องนำผ้าไปพาดไว้ที่เตา ดอกไม้รูปเทียนบูชาที่ช่องที่ได้ทำไว้ที่ปีกหูช้าง 2 ข้างเตา และที่ปากเตา อาหารจะแบ่งใส่ใบตอง 5-6 ที่ ประพรมน้ำอบที่เตา แป้งเจิมเตา เมื่อเสร็จพิธีเซ่นเตาแล้ว อาหารเหล่านั้นจะแจกจ่ายให้เด็ก ๆ

ภาพประกอบ 5 เตาเผา

เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดนั้นได้ชื่อว่าเป็นเครื่องปั้นที่มีชื่อเสียงมาแต่โบราณ ไม่ว่าจะเป็ประเภทของใช้สอยประจำวันก็ได้ชื่อว่าสวยงาม ทนทาน ยิ่งประเภทของสวยงามนั้นก็เลิศด้วยคุณค่าของความงาม ไม่ว่าจะเป็รูปทรงและการตกแต่งลวดลาย ประจักษ์พยานในเรื่องนี้คือตราประจำจังหวัดนนทบุรี ซึ่งใช้หม้อน้ำของบ้านเกาะเกร็ดนี้เองเป็ตราประจำจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความเป็นเอกของเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชั้นตอนการทำที่ ทำด้วยความประณีต ทั้งสามารถผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศแล้วย่อมเป็เครื่องยืนยันถึงความรู้ความสามารถของช่างปั้นบ้านเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดีเช่นกัน (จันทร์จิรา แดงทองคำ. 2549: 26-32)

3. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องของตกแต่งสวน

การจัดสวนไม่ใช่แค่การปลูกต้นไม้อย่างเดียว แต่การจัดสวนนั้นยังประกอบไปด้วยของตกแต่งต่างๆ ที่เพิ่มชีวิตและความน่าสนใจให้กับสวน และส่งผลให้สไตล์ที่ผู้จัดต้องการสื่อ นั้นมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเลือกของตกแต่งสวนนั้นสำคัญพอๆ กับการเลือกต้นไม้ ควรเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของสวน ซึ่งจะช่วงสร้างจุดเด่นให้กับสวนได้ (จิรดา แพร่ใบศรี. 2548: 45)

ของตกแต่งสวนเป็สิ่งที่ใช้ประดับตกแต่งเพื่อความสวยงาม บางครั้งของตกแต่งชิ้นเดียวกันอาจใช้ประโยชน์ในสวนได้อย่างหลากหลายประกอบกัน เช่น เป็ทั้งภาชนะใส่ต้นไม้ และของตกแต่งสวนโคมไฟหรือตะเกียงส่องสว่างในยามค่ำคืนเป็ต้น (Garden Details4. 2552: 104)

3.1 กระจกหรือภาชนะปลูก

กระจกหรือภาชนะปลูกเป็ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการปลูกต้นไม้ นอกจากจะช่วยเพิ่มความสวยงามให้ต้นไม้แล้วยังมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช เพราะเกี่ยวเนื่องกับการระบายอากาศและแร่ธาตุอาหารที่ต้นไม้นำไปใช้ในการเจริญเติบโต

สิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็อันดับต้นๆ ของการปลูกต้นไม้ในกระจกหรือภาชนะปลูกคือ เนื้อที่ที่ต้นไม้จะเจริญเติบโตได้นั้นถูกจำกัดอยู่เพียงแค่ภายในภาชนะเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก แตกต่างไปจากการปลูกต้นไม้ลงดิน เพื่อจัดสวนโดยทั่วๆ ไป นอกจากนี้แล้ววัสดุที่ใช้ทำกระจกหรือภาชนะแต่ละประเภทต่างก็มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้โดยตรงแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็เรื่องของการระบายน้ำและอากาศ การเก็บรักษาความชื้น ดังนั้นการเลือกชนิดหรือประเภทของภาชนะจึงเป็เรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึงไม่น้อยไปกว่าปัจจัยอื่นๆ

การเลือกกระจกหรือภาชนะปลูกให้เหมาะสม

การปลูกต้นไม้ในพื้นที่แคบๆ อย่างเช่นกระจกให้เจริญเติบโตงอกงามได้ดีขึ้น การเลือกใช้กระจกหรือภาชนะปลูกให้เหมาะสมกับความต้องการของต้นไม้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากกระจกแต่ละชนิดต่าง ก็มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ควรนำมาใช้ในการพิจารณาเลือกกระจกหรือภาชนะให้เหมาะสมมีดังนี้

1. รูปทรง กระถางหรือภาชนะปลูกมีลักษณะรูปทรงหลายแบบและหลายขนาด ควรเลือกให้เหมาะสมกับขนาดและลักษณะของทรงพุ่มต้นไม้ที่ปลูกและสภาพแวดล้อม เช่น

กระถางทรงเตี้ย เหมาะสำหรับต้นไม้ที่มีลักษณะเป็นพุ่มเตี้ยต้นไม้ที่มีความสูงไม่มากนัก หรือต้นไม้ที่มีลักษณะห้อยย้อยปรกกระถาง

กระถางทรงสูง เหมาะสำหรับต้นไม้ที่มีทรงพุ่มขนาดใหญ่หรือขนาดกลาง ซึ่งสามารถเจริญเติบโตได้ดีในกระถางที่มีลักษณะแคบ เล็ก หรือต้นไม้ที่มีรูปทรงแปลกตา รวมถึงต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านห้อยย้อยปรกกระถาง

กระถางปากกว้าง เหมาะสำหรับต้นไม้ที่เจริญเติบโตแตกกอต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านเป็นทรงพุ่มแผ่กว้าง หรือต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่

กระถางปากแคบเหมาะสำหรับต้นไม้ที่มีทรงต้นสูงชะลูดและต้นไม้ที่แตก กิ่งก้านไม่มากนัก

2. การระบายน้ำ กระถางที่มีรูพรุนโดยรอบเช่น กระถางดินเผา จะมีการระบายน้ำและอากาศดี รากได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ ต้นไม้เจริญเติบโตได้รวดเร็ว ในกรณีที่มีน้ำมากเกินไป ก็สามารถระบายออกทางรูก้นกระถางและสามารถซึมออกทางด้านข้างได้ ส่วนกระถางที่ไม่มีรูพรุน อย่างเช่น กระถางพลาสติก กระถางโลหะ จะระบายน้ำได้เพียงทางเดียว คือระเหยโดยตรงจากผิวน้ำดิน หากรดน้ำมากเกินไป น้ำจะระบายออกไปไม่ได้มากนัก วัสดุปลูกจะชื้นและส่งผลให้รากเน่า ต้นไม้ตายได้ในที่สุด

3. สีของกระถาง มีผลต่ออุณหภูมิของวัสดุปลูก เช่น กระถางที่มีสีเข้มจะมีผลให้อุณหภูมิของวัสดุปลูกสูงเกินไป เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้และในบางครั้งการเลือกกระถางที่มีสีเด่นสะดุดตาเกินไปก็จะข่มความงามของต้นไม้ที่ปลูกได้

4. การรักษาความชื้น โดยทั่วไปความชื้นระหว่างผิวกะถางและภายในกระถางไม่ควรมีความแตกต่างกันมากนัก เพราะจะมีผลต่ออุณหภูมิของวัสดุปลูก กระถางที่สามารถรักษาความชื้นได้เหมาะสมรากจะแผ่กระจายไปได้ทั่วกระถาง

5. อายุการใช้งาน หรือความคงทนของกระถางหรือภาชนะปลูกกระถางบางชนิดสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หลายครั้งหลังจากผ่านการทำความสะอาดแล้ว จึงจัดเป็นภาชนะปลูกที่มีอายุการใช้งานยาวนานช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย

6. การทำความสะอาดส่วนใหญ่กระถางที่ใช้แล้วจะมีคราบตะไคร่น้ำเกาะที่ผิวและมีเชื้อโรคปนเปื้อน ถ้าต้องการทำลายหรือกำจัดศัตรูพืชเหล่านี้ โดยไม่ทำให้กระถางเสียรูปทรงแต่กระถางบางชนิด เช่น กระถางพลาสติก ไม่สามารถผ่านกระบวนการอบไอน้ำหรือรมด้วยสารเคมีได้ จึงจำเป็นต้องใช้การทำความสะอาดวิธีอื่น เช่น ขัดล้าง (ปลูก หัด จัด วาง ต้นไม้ในกระถาง, 2549: 26-28)

ภาพประกอบ 6 โคมไฟ น้ำตุคุด กระถาง ในปัจจุบัน

3.2 โคมไฟและแสงสว่าง

นอกจากความสว่างของแสงไฟจะช่วยยืดอายุการใช้งานในส่วนให้ยาวนานขึ้นแล้ว แสงไฟยังช่วยเพิ่มเสน่ห์ให้กับสวนและเน้นจุดที่ควรเน้นให้น่าสนใจยิ่งขึ้น แหล่งกำเนิดแสงไฟยามค่ำ นอกจากเทียนและตะเกียงแล้ว ดวงโคมก็เป็นสิ่งที่นิยมใช้กันในส่วน ซึ่งการเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับภายนอกอาคารได้ค่ามาตรฐาน มีคุณสมบัติป้องกันน้ำ กันฝุ่นและกันความร้อนได้อย่างเหมาะสมควรติดตั้งตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เช่น ไฟสำหรับส่องสว่างเพื่อการมองเห็นเหมาะสำหรับติดตั้งบริเวณทางเดิน สะพาน บันได มุมนั่งเล่น ส่วนไฟส่องสว่างเพื่อสร้างบรรยากาศไฟสปอตไลท์ที่มักนิยมติดตั้ง โดยให้ส่องขึ้น-ลง เพื่อเพิ่มจุดเด่นให้กับน้ำตก น้ำพุ ประติมากรรมหรือต้นไม้

การวางตำแหน่งไฟในสวนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

1.2 บริเวณที่นั่งพักผ่อนไม่ควรติดตั้งไฟในระดับ 0.80 - 1.20 เมตร เพราะเป็นระดับที่แสงไฟจะแยงตาพอดี

1.2 ไฟส่องทางเดินไม่ควรสูงเกิน 0.60 เมตร และควรบังคับทิศทางแสงให้ส่องกระจายลงพื้น

1.3 บริเวณที่ต้องการแสงสว่างในวงกว้างอย่างสนามหญ้าหรือลาดพักผ่อน ควรติดตั้งไฟสูง 2-3 เมตร

1.4 ในสวนที่ใช้ชานยามค่ำและมีประติมากรรม น้ำพุ น้ำตก หรือต้นไม้รูปทรง สวยงาม ควรติดตั้งไฟสปอตไลท์ส่องเฉพาะจุดให้กับสิ่งเหล่านี้เพื่อเพิ่มความเด่นและสวยงาม (Garden Details4. 2552: 96)

4. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนไทย

การออกแบบสวนเป็นการใช้ความคิดในการเลือกวัสดุ เพื่องานศิลปะให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยและความงาม โดยผู้ออกแบบจะต้องรู้จักวางแผนเลือกใช้วัสดุให้สอดคล้องกับรูปแบบที่คิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดองค์ประกอบที่มีลักษณะ 2 และ 3 มิติเข้าด้วยกันอย่างมีหลักการ (จักรพันธ์ อักกพันธ์านนท์. 2535: 43)

การจัดสวนคือการนำธรรมชาติมาจัดให้เป็นศิลปะซึ่งมีหลักการจัดดังนี้ (ชวลิต ดาบแก้ว. 2540: 24 - 25)

1. การจัดเป็นหน่วย (Unit) ในการจัดกลุ่มถ้าจะจัดอยู่ในที่แห่งเดียวกัน จะจัดออกเป็นกลุ่มก็ได้ แต่ต้องพยายามจัดกลุ่มเหล่านั้นให้ดูแล้วรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยให้มีกลุ่มที่สำคัญที่สุดเพียงกลุ่มเดียวนอกนั้นเป็นกลุ่มประกอบ

2. จุดเด่น หรือจุดความสนใจในการจัดสวนนั้น สิ่งสำคัญที่จะดึงดูดแก่ผู้มองเห็นได้แก่จุดเด่น ที่รวมให้เกิดความสนใจ 1 จุด จุดเด่นนั้นอาจเป็นสิ่งใดก็ได้ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปจากสิ่งที่มีอยู่ เช่น สี รูปทรง ขนาด การสร้างจุดเด่น อาจจัดขึ้นได้จากวัสดุต่างๆ เช่น หิน ต่อไม้ เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

3. ความสมดุล (Balance) การสมดุลมีความสำคัญในการจัดสวนมาก ซึ่งหมายถึงการจัดไม่ให้น้ำหนักอยู่ทางด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป

การเลือกรูปแบบสวน

รูปแบบ (Styles) ของสวนสามารถจำแนกได้หลายลักษณะแล้วแต่การแบ่ง ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่หากพิจารณาโดยรวมรูปแบบโดยทั่วไปของสวนจะแบ่งออกเป็นสวนธรรมชาติ (Informal style) และสวนแบบประดิษฐ์หรือสวนฟอร์มัล (Formal Style)

1. สวนแบบประดิษฐ์ (Formal Style) มีประวัติที่ยาวนานมาตั้งแต่สมัยยุคโรมันเรื่องอำนาจ ในปัจจุบันได้รับความนิยมในยุโรป ทั้งฝรั่งเศส อิตาลี และอังกฤษ มักจัดในบริเวณพระราชวังต่างๆ รวมทั้งในประเทศไทยด้วย มีให้เห็นตามโรงแรม เช่น ลักษณะของสวนมีความสมดุลทั้งซ้ายและขวา มีจุดสนใจอยู่ตรงกลางโดยที่มักจะมีประติมากรรมและน้ำพุเป็นจุดสนใจ นอกจากนั้นยังมีการใช้ไม้ตัดแลไม่ทรงพุ่มที่ตัดแต่งแบบมีแพทเทิร์น ลวดลาย ซึ่งในการควบคุมรูปทรงนั้นก็ต้องมีการตัดแต่งบ่อยครั้งทำให้ไม่เหมาะสำหรับการปลูกในบ้าน แต่อาจนำมาประยุกต์ใช้ได้บางจุด

2. สวนแบบธรรมชาติ (Informal style) การจัดสวนธรรมชาติเกิดภายหลังการจัดสวนประดิษฐ์ การจัดเลียนแบบธรรมชาติ โดยจัดให้การสมดุลของรูปทรงวัสดุต่างๆ มีจุดเด่น (กันยา เหมวัฒน์. 2537: 43 - 44) ซึ่ง (เอื้อมพร วิสมหมาย. 2525: 162) กล่าวว่า เป็นการจัดสวนที่ไม่อาศัยรูปทรงเรขาคณิตเป็นหลัก แต่อาศัยหลักสมดุลในการจัดวาง หรือจังหวะให้พอดีกัน โดยไม่จำเป็นต้องมี 2 ข้างเท่ากัน นิยมใช้เส้นโค้งมากกว่าเส้นตรง รูปทรงของต้นไม้ก็ใช้เป็นรูปทรงอิสระ ไม่ตัดแต่งจนเสียรูปทรงธรรมชาติ

แต่สำหรับสวนในบ้านแล้ว สวนธรรมชาติดูจะไ้ ได้รับความนิยมมากกว่าสวนแบบ ประดิษฐ์ เนื่องจากเหมาะกับรูปแบบของการอยู่อาศัยภายในบ้าน เมื่ออยู่อาศัยจะรู้สึกได้ถึงความเป็นธรรมชาติและเป็นกันเองมากกว่าการจัดสวนแบบประดิษฐ์ ซึ่งให้ความรู้สึกโอ้อ่า อลังการ ที่ผ่านมาจึงมักเห็นสวนลักษณะนี้ตามพระราชวังหรือสถานที่ที่เป็นทางการ

แต่ก็ใช้ว่ารูปแบบสวนฟอร์มัลจะไม่สามารถนำมาใช้ตกแต่งสวนในบ้านได้ ผู้ที่ชื่นชอบ อาจเลือกหยิบเฉพาะรูปแบบที่สนใจมาจัดไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งของพื้นที่สวน และสวนรูปแบบนี้ยังมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบของสวนแนวโมเดิร์นที่เน้นความเรียบง่ายและใช้เส้นตรงในการออกแบบ การจัดและตกแต่งสวนบางครั้งจึงอาจผสมผสานความชอบหลากหลายรูปแบบไว้ในสวนเดียว เพียงแต่ผู้จัดจะต้องอาศัยศิลปะในการตกแต่งให้มีความต่อเนื่องและดูกลมกลืนกันอย่างลงตัว หรือบางครั้งหากตั้งใจให้รูปแบบของสวนแต่ละสวนแยกกันอย่างชัดเจน อาจต้องมีขอบเขตหรือพื้นที่การจัดแบ่งที่ดูลงตัว (Garden Detail. 2546: 8)

ดังนั้น ในลักษณะสวนรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยส่วนมากจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้จัดหรือผู้ออกแบบ ซึ่งนำออกประกอบในส่วนต่างๆ มาประกอบกัน โดยมีจุดเด่นที่แสดงเรื่องราวออกมาอย่างชัดเจน

สวนไทย

พันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกมีทั้งไม้ดอกและไม้ผล เนื่องจากเป็นพืชเศรษฐกิจมา ช้านานแล้ว พระเจ้าแผ่นดินและอุปราชเท่านั้น จึงจะมีพระราชอุทยานหรือสวนขนาดใหญ่ได้ นิยมสร้างอยู่นอกกำแพงวังเป็นสวนแบบธรรมชาติ เป็นเขตหวงห้าม มีผู้ดูแลสวน ประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าไปได้สวนที่ใช้เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมถาวร มักจะเป็นสวนไม้ตัด และไม้กระถาง เป็นสวนใหญ่ อยู่ในพระราชวัง พระอารามใหญ่ๆ สวนกุ เขาจำลองที่เรียกว่า เขามอ มีอยู่แต่ในพระราชวัง วัง และพระอาราม ต่างๆ เช่นกัน เพราะถือว่าจะทำให้สวนชนิดนี้ในบ้านสามัญชน เว้นแต่ผู้ที่มี บุญบารมี นอกจากนี้ยังมีเขาก่อซึ่งเป็นสวนภูเขาจำลองอีกชนิดหนึ่ง เพื่อใช้ในพระราชพิธีซึ่งจัดในพระราชฐานเท่านั้น

สมัยกรุงสุโขทัย พ.ศ. 1820-1860 ปรากฏความ ตามศิลาจารึกหลักที่ 1 ว่า “ในเมืองสุโขทัยนี้ จึงชมสร้างป่าหมาก ป่าพลู ทั่วเมืองทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ ป่าลาง (ลาน) ก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขาม ก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างไว้ได้แก่มีนกลางเมืองสุโขทัย” ความนี้เป็น หลักฐานที่ทำให้พออนุมาน ได้ถึงสภาพ ภูมิทัศน์ของเมืองสุโขทัยเดิม ว่าเต็มไปด้วยสวนพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่คงได้รับ การดูแลจากผู้ปกครองแผ่นดินในสมัยนั้นๆ เป็นอย่างดี ยังมีความตามจารึกหลักที่ 1 ที่กล่าวถึงอีก พันธุ์ไม้ที่พึงจะมีความสำคัญมาก เช่นกัน ในสมัยสุโขทัย คือ ไม้ตาล (ตาล หรือ ตาลโตนด *Borassus Flabellifer* Linn.) ความว่า “พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองสีสขณาลัย สุโขทัยนี้ ปลูกไม้ตาลนี้ได้สิบสี่เข้า” โดยไม้ตาล นี้สันนิษฐานว่าได้พันธุ์มาจากประเทศอินเดีย ชาวอินเดียเรียกว่า “ไม้ตาละ” และเป็นไม้ที่มีความสำคัญในศาสนาพุทธ เมื่อพ่อขุนรามคำแหงทรงขยายเมืองสุโขทัยออกไป ก็ทรงสร้าง ป่าไม้ตาล ไปด้วยประกอบกัน ทั้งยังใช้ ป่าไม้ตาลเป็นสถานที่ให้ข้าราชการและชาวบ้านชาวเมือง เข้าเฝ้าอีกด้วย

สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยอยุธยาตอนต้น สวนที่สร้างขึ้นใน พระบรมราชวัง คงเป็นทั้ง สวนที่มีทั้ง พันธุ์ไม้ดอก และ ไม้ผลปลูกประดับ เช่นเดียวกับสวน ครั่งกรุงสุโขทัย สวนขนาดใหญ่ ของ พระเจ้าแผ่นดิน มักจะอยู่นอก กำแพง พระราชวัง หรือนอกกำแพงพระนคร อาทิ สวนหลวง สบสวรรค์ ที่อยู่นอก กำแพง พระราชวัง ไปทางตะวันตก มีพระราชอุทยานอีกประเภทคือพระ อุทยานในบริเวณ พระตำหนัก ที่ใช้เป็นที่ประทับเมื่อเสด็จประพาส การแต่งพระอุทยาน มัก ขึ้นอยู่กับ ภูมิประเทศอันเป็นที่ตั้งของ พระตำหนัก เป็นสำคัญ ทั้งนี้พระ อุทยานของ พระเจ้า แผ่นดิน ถูกกำหนดเป็นเขตหวงห้ามไม่ให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปได้ ไม่ปรากฏ สวนสาธารณะ ที่ สร้างสำหรับ ประชาชนทั่วไปใน สมัยอยุธยาตอนต้น แต่ก็มีที่ว่างสาธารณะ ที่ประชาชน จะใช้ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้ในพระนคร คือ บริเวณบึงพระราม (บึงซีซัน) ซึ่งนับว่า เป็นแหล่งน้ำที่ ใหญ่ที่สุดภายในกำแพง เมืองกรุงศรีอยุธยา หากจะมี การละเล่นหรือ การพักผ่อน ที่ต้องการ พื้นที่กว้างขวางขึ้น ราษฎรก็จะออกไปสู่ทุ่งนอกกำแพง

พ.ศ. 2199-2231 รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีบันทึกของบาทหลวง ชาว ฝรั่งเศส ที่เข้ามาในสมัยที่สมเด็จพระนารายณ์ ทรงสร้างราชธานีที่ลพบุรี ซึ่งพอใช้เป็นหลักฐาน ในการสันนิษฐาน ถึงงานภูมิทัศน์ที่ปรากฏในรัชกาล สมเด็จพระนารายณ์ฯ ได้มากกว่า รัชสมัยที่ ผ่านมา เป็นยุคสมัย ที่มีการนำ เทคโนโลยีสถาปัตยกรรมยุโรปมาประยุกต์ใช้ อาทิ รูปทรงซุ้ม ประตู ซุ้มทางเดิน ผังอาคาร ในพระราชวัง ตลอดจนการล้อมรอบพระราชฐานด้วยสวน มีสวนที่ สำคัญอยู่ในพระราชอุทยานบริเวณพระที่นั่งสุทธาสวรรค์ พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศ ซึ่งจาก บันทึกของนิโคลา แซส์แวร์ บาทหลวงฝรั่งเศสที่เข้ามาในราชสำนักในสมัยนั้น ระบุไว้ว่า พระ อุทยานในพระราชนิเวศน์ที่เมืองลพบุรีแห่งนี้ มีการทำภูเขาจำลอง มีไม้พันธุ์ไม้เขียวชอุ่ม ไม้ดอก หอม และมีน้ำพุ ให้ความชุ่มชื้น กับบริเวณ เหตุที่สามารถ ทำน้ำพุในพระอุทยานในสมัยนี้ได้ ก็ ด้วยบาทหลวง และนายช่างชาวฝรั่งเศส และอิตาลีคนคงจะมีทักษะและเห็น ตัวอย่างมาจาก ยุโรป โดยเฉพาะที่วิลล่า เดสเด้ ที่เมืองทิวาลีในอิตาลี และจากพระราชวังแวร์ซาย ในฝรั่งเศส ประกอบกับ แรงดันของน้ำประปา ที่ส่งเข้ามายังตัวเมืองลพบุรีก็มีมากพอที่จะทำน้ำพุได้ด้วย พระราชอุทยาน ที่เป็นที่กล่าวถึงอย่างมาก อีกแห่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ คือ “ป่าแก้ว” ซึ่งเป็นพระราชอุทยานที่ สมเด็จพระนารายณ์ทรงเสด็จประ พาสบ่อยครั้ง ป่าแก้วนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัตติวงศ์ ได้สนพระทัย และสร้างสวนแก้ว ขึ้นในพระตำหนักวังท่าพระ ซึ่ง ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน ในสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงโปรดฯ ให้สร้างสวน ในพระบรมมหาราชวัง ตามลักษณะของ สวนในพระราชวังหลวง ที่กรุงศรีอยุธยา โดยโปรดฯ ให้ สร้างพระราชอุทยานขนาดพระมหามณเฑียร และทรงขนานนามว่า “สวนขวา” และ “สวนซ้าย” โดยลำดับ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 2 ทรงโปรดฯ ให้มีการปรับปรุงสวนขวา ในปีพ.ศ.2361 โดยให้ พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่น เจษฎาบดินทร์ฯ เป็นแม่กองจัดสร้าง โดยมีผังเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ มีภูเขาจำลอง เป็นเกาะน้อยใหญ่เรียงรายโดยมีสะพานเชื่อมถึงกัน และมีเก๋งที่พัก สำหรับเป็นที่ สำราญพระราชหฤทัย กอปรกับเป็นการบำรุงรักษาฝีมือช่างไทย และเป็นเครื่องแสดง ความ

รุ่งเรืองของพระราชอาณาจักร ซึ่งนอกจากเป็นส่วน ที่มีพันธุ์ไม้ดอกและไม่ใบจำนวนมากแล้ว ยังทรงสร้าง สวนประดับหิน (Stone Garden) ที่ได้รับอิทธิพลจาก สวนจีน เรียกว่า “เขามอ” ในรัชกาลที่ 3 มีพระราชนิมิตในการบูรณะพระอารามต่างๆ และมีการใช้ตุ๊กตา ศิลากำหลัก ซึ่งมีทั้งตุ๊กตา จีน ไทย ฝรั่งเศส และรูปสัตว์ต่างๆ ตั้งประดับไว้ในวัด ในรัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์ พระที่นั่งและโรงมหาสภา ในบริเวณใกล้สวนขวา ซึ่งทรุดโทรมลง และยกเป็นพุทธเจดีย์สถานอาราม ภายในพระราชวัง

โดยมี การบำรุงสวน และ ปลูกพันธุ์ไม้ดอก ที่มาจากต่างประเทศ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการปรับปรุง บ้านเมืองให้สวยงาม (City Beautification) นอกจากเรื่องการจัดวางผังเมืองกรุงเทพฯ ให้มีความสวยงามร่มรื่น และเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นแล้ว ทรงโปรดฯ ให้สร้างสวนไว้ตาม พระบรมมหาราชวัง มหามณเฑียร พระราชวัง และตำหนักต่างๆ อาทิ สวนลายประดิษฐ์ (Formal Style) ณ หมู่พระตำหนักเกาะสีชัง ชลบุรี สวนลานหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท สวนกุฎาบริเวณหลังพระที่นั่งจักรี ทรงโปรดฯ ให้สร้างสวน “เขาไกรลาส” ขึ้น และสร้างเขาไกรลาสเล็กข้างพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เป็นลักษณะเขามอยอดเจดีย์ สำหรับประกอบพิธีโสกันต์

สวนแบบไทยๆ เป็นสวนที่มีความหลากหลาย ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนเจ้าของบ้านสามารถปรับเปลี่ยนหรือโยกย้ายวัสดุแต่งสวน เพื่อเปลี่ยนมุมมองได้ตลอดเวลา แต่ยังคง Concept หลักแบบไทยๆ ไว้เช่นเดิม พันธุ์ไม้ใช้พันธุ์ไม้ไทยที่เป็นไม้มงคล เช่น คูณ ขนุน วาสนา ว่านมหามงคลต่างๆ นอกจากนั้นไม้ไทยส่วนมากเป็นไม้ที่มีกลิ่นหอม เช่น โมก จำปา จำปี พุดต่างๆ วัสดุตกแต่งแบบไทยๆ เช่น โอง ไห ตุ๊กตาไทย

สวนเมืองร้อน

สวนเมืองร้อน หรือสวนทรอปิคัล (Tropical Garden) มาจากรากศัพท์ของคำว่า “Tropic” หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ใกล้แนวเส้นศูนย์สูตร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตอากาศแบบร้อนชื้นและเต็มไปด้วยพืชพรรณสีเขียวชอุ่มเขียวชอุ่ม แม้จะมีบางบริเวณอยู่ในเขตภูเขาสูงที่มีอากาศเย็นและพืชพรรณในเขตอบอุ่นอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนน้อย จึงเป็นที่เข้าใจกันว่า สวนทรอปิคัล หมายถึง สวนในเขตอากาศแบบร้อนชื้น

ดังนั้น ลักษณะเฉพาะที่ ช่วยสร้างให้สวนเป็นสวนทรอปิคัลขึ้นมาได้ก็คือ ชนิดของพรรณไม้ที่ปลูก สวนที่เต็มไปด้วยพืชในเขตร้อนชื้น ภาพรวมจะเน้นโทนสีเขียวของไม้ใบเป็นหลัก แม้จะมีพรรณไม้ผลัดใบ ไม้ด่าง สีสนจากไม้ใบหลากสีหรือ ไม้ดอกสีสดใสแซมอยู่บ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อย สิ่งเหล่านี้ ช่วยสร้างจุดเด่นให้สวนเขียวๆ และสร้างเสน่ห์ที่น่าหลงใหลให้สวนเมืองร้อน

รูปแบบของสวนเมืองร้อน

ภาพประกอบ 7 ภาพแสดงความเป็นมาของสวนเมืองร้อน(สวนเมืองร้อน. 2550: 146)

1. สวนกลิ่นอายไทย

ในอดีตคนไทยมักใช้ชีวิตอยู่ริมน้ำ บ้านเรือนส่วนใหญ่จึงสร้างแบบยกพื้นสูงมีใต้ถุนบ้าน เพื่อป้องกันน้ำท่วมช่วงฤดูน้ำหลาก ส่วนใหญ่จึงไม่นิยมจัดตกแต่งสวนเพื่อความสวยงามเท่าใดนัก แต่มักเป็นในรูปแบบการปลูกไม้ผลเพื่อใช้ประโยชน์ ปลูกไม้ตามความเชื่อบ้าง และปลูกไม้ตัดหรือไม้กระถางเป็นไม้ประดับไว้บนชานบ้าน จนเมื่อเวลาผ่านไป ภาพสวนมีการพัฒนาขึ้นไปพร้อมๆ กับรูปแบบบ้านที่เป็นไทยประยุกต์ เริ่มมีการต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนบ้านเป็นห้องต่างๆ สวนไม้ตัดไม้กระถางบนเรือนชานจึงเริ่มลดบทบาทลง ความนิยมในการจัดสวนเพื่อเป็นอาหารตามีมากขึ้น สวนกลิ่นอายไทยจึงมักนำของใช้ในอดีตมาใช้ประดับในสวนอย่างเช่น ใ้อังมกร ใ้อังดินเผา ล้อเกวียน ครกหิน ฯลฯ

เมื่อพื้นที่จำกัด บ้านเรือนถูกปลูกให้อยู่ชิดกันมากขึ้น การสร้างความเป็นสวนตัวจึงมีความสำคัญต่อการอยู่อาศัย สวนไทยจึงนิยมปลูกพรรณไม้ต้นสูงอย่างหมากสงเป็นแนวอาณาเขตริมรั้วเพื่อพรางสายตาจากภายนอก รวมถึงพรรณไม้ให้ร่มเงา เพื่อสร้างความร่มรื่นให้มุมหนึ่งเล่นในสวน

2. สวนบาหลี่

สวนบาหลี่ได้รับความนิยมอย่างสูงในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทบนเกาะมากขึ้น เป็นสวนที่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความศรัทธาในศาสนาฮินดู รูปแบบการใช้ชีวิตของชาวบาหลี่มักกลมกลืนไปกับธรรมชาติ อยู่อาศัยในขอบเขตของกำแพง มีการวางแนวอาคารล้อมรอบซึ่งมีลักษณะเป็นคอร์ด ดังนั้นสวนบาหลี่จึงกำหนดขอบเขตด้วยแนวรั้วอิฐเตี้ยและปอน้ำสีเหลือง ส่วนพรรณไม้ที่นิยมใช้ในอดีต ส่วนใหญ่จะเลือกพรรณไม้ผลและไม้ดอก สำหรับใช้บูชาเทพเจ้า ต่อมาเมื่อได้รับอิทธิพล

ตะวันตกเข้ามามากขึ้นจนได้รับความนิยม พรรณไม้ที่ปลูกกันมากจนกลายเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของสวนบาหลี่ ได้แก่ ลั่นทม บัว และชบา นำมาประดับร่วมกับงานศิลปะหรือประติมากรรมหิน แกะสลัก รูปปั้นเทพ ยักษ์ และลิง รวมถึงซุ้มประตูต่างๆ ที่เคยใช้กันในวัดวาอารามในอดีต กลายเป็นสิ่งมีค่าสำหรับนักจัดสวน แต่ช่วงระยะหลังๆ มีการผลิตสินค้าเลียนแบบของเหล่านี้มากขึ้น เพราะหาได้ง่ายกว่าและราคาถูก

3. สวนป่าเมืองร้อน

การจัดสวนป่าจะเน้นการปลูกพรรณไม้ให้ร่มเงา ตกแต่งด้วยไม้ใบหลายระดับความสูง ไม้ค้อยมีไม้ดอกล้มลุกเนื่องจากแสงแดดไม่เพียงพอ สวนป่ามีความเป็นป่าอยู่หลายระดับ แตกต่างกัน ตั้งแต่สวนป่าโปร่ง ซึ่งออกแบบให้ผสมผสานกับการใช้สนามหญ้าไปจนถึงสวนป่าทึบปลูกพรรณไม้หลายระดับ สวนป่าเป็นสวนที่มีความชื้นสูง มอสส์และตะไคร้ขึ้นเขียวจนดูขลัง บางสวนมีน้ำตกหินธรรมชาติร่วมด้วย ขึ้นชื่อว่าสวนป่าแล้ว ลักษณะการปลูกต้นไม้ย่อมปลูกแบบปะปนกัน หลีกเลียงการปลูกไม้ตัดแต่งเป็นรูปทรงต่างๆ หรือการปลูกเป็นแถวเป็นแนว หากปลูกลักษณะนี้ควรจำพื้นที่อยู่เพียงบางจุดเท่านั้น ลักษณะการปลูกต้นไม้ในสวนป่าแต่ละแห่งมีผลต่อบรรยากาศความเป็นป่าที่ต่างกันรวมถึงการกำหนดองค์ประกอบ เช่น ทางเดิน หากกำหนดเส้นทางคดโค้งให้เดินระกึ่งไม้ จะได้บรรยากาศของความเป็นป่ามากกว่าการกำหนดทางเดินเรียบเป็นระเบียบ

จากรูปแบบสวนเมืองร้อนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ารูปแบบสวนกลิ่นอายไทยเป็นรูปแบบของสวนที่มีการพัฒนาขึ้นไปพร้อมๆ กับรูปแบบบ้านไทยประยุกต์ นิยมจัดสวนให้เป็นอาหารตา และนำเรื่องราวในอดีตมาใช้ประดับสวน โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ สวนแบบไทยเข้ากันได้ดีกับสภาพแวดล้อมของไทย และคนไทยที่ชื่นชอบบรรยากาศแบบไทยๆ อยู่เสมอ ในขณะที่สวนแบบไทยแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้ดีสำหรับชาวต่างชาติมาพบเห็น

ภาพประกอบ 8 ลักษณะสวนไทย

ที่มา: <http://www.homedd.com>

5. ข้อมูลรีสอร์ทบางพลัด

รีสอร์ทสไตล์ไทยโบราณเป็นรีสอร์ทขนาดเล็ก อยู่ใจกลางเมืองหลวง ย่านบางพลัดจรัญสนิทวงศ์ 77/1 ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น เมื่อก้าวเข้าไปรู้สึกเหมือนอยู่ในสมัยกรุงธนบุรี นับเป็นการย้อนวันวานให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี โดยมีคุณวิศาล มุขตารีเป็นผู้บริหาร

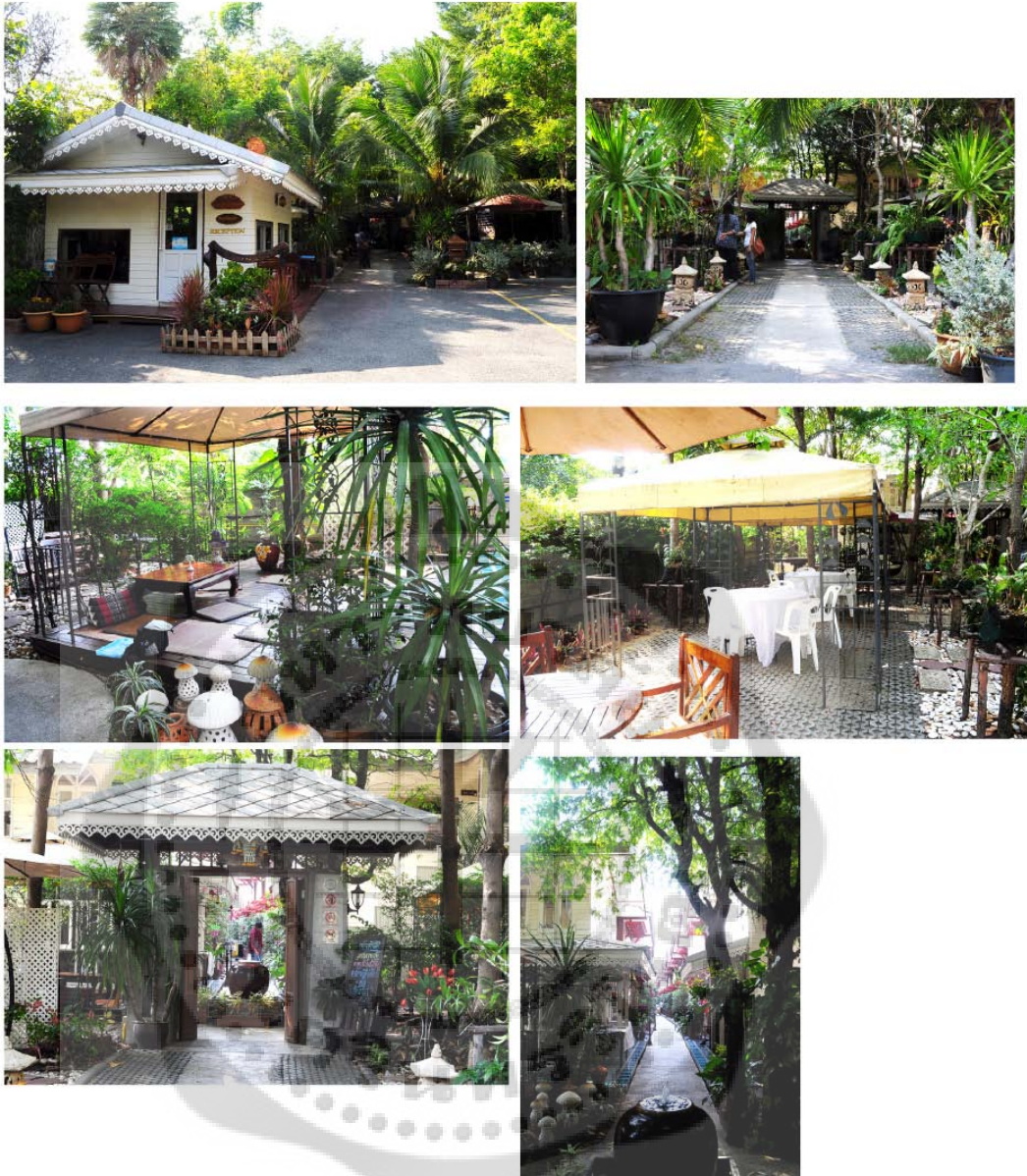
จุดเริ่มต้นของรีสอร์ทบางพลัดนั้นมาจากครอบครัวคุณวิศาล โดยช่วงแรกทางครอบครัวเป็นผู้บุกเบิก ส่วนตัวคุณวิศาลเองทำกิจการอื่นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทหรือกิจการอพาร์ทเมนต์ และเห็นว่าพื้นที่ตรงนี้ไม่ยากปล่อยให้ว่างโดยเปล่าประโยชน์ เพราะเป็นที่ดินของครอบครัว โดยทางครอบครัวคุณวิศาลเองมีความผูกพันกับวัฒนธรรมไทยแบบโบราณเห็นความโดดเด่นของบ้านไม้ลักษณะไทยโบราณก็ชอบและอยากอนุรักษ์เอาไว้จึงได้ปลูกสร้างบ้านไม้ขึ้น

โดยในช่วงแรกทำเป็นบ้านเช่ามาประมาณ 40 กว่าปี ประกอบกับทางผู้เช่าหมดสัญญาเช่า เมื่อเวลาผ่านไปสังคมเปลี่ยนไป เกิดตึกอาคารมากมายและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าแต่ก่อน ผู้คนหันไปนิยมตึก คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์เสียส่วนใหญ่ ทางครอบครัวคุณวิศาลเล็งเห็นว่าไม่ยากให้บ้านไม้เก่าเลือนหายไปจากความทรงจำของคนไทยจึงมีไอเดียขึ้นมาอยากจะทำบ้านใหม่เพื่อจะทำเป็นรีสอร์ท จนกระทั่งปัจจุบันนี้เป็นรีสอร์ทเข้าปีที่ 3 แล้ว

จุดเด่นที่แตกต่างของรีสอร์ทบางพลัด คุณวิศาลยัตหลักทฤษฎีของไมเคิล อีพอร์เตอร์ ที่เชื่อว่า การที่จะทำให้ธุรกิจเราดำเนินไปด้วยดี คือการทำให้ตัวสินค้าของเรามีความแตกต่าง จากคู่แข่ง เมื่อที่พิกบริเวณนี้เป็นตึกเสียส่วนใหญ่ จึงมีความคิดที่จะทำให้ที่ตรงนี้เป็นแบบบ้านไม้ แตกต่างจากที่อื่น เน้นความเป็นอยู่อย่างไทยที่เรียบง่าย เรื่องของการกินจะเน้นกินแบบสมัยกรุง ธนบุรีโดยการใช้ภาชนะใส่อาหารเป็นชุดชามเบญจรงค์ มีโต๊ะตั้งให้นั่งหรือถ้าลูกค้าบางท่านไม่ สะดวกในส่วนอื่นๆ ก็จะมีรองรับเป็นโต๊ะนั่งทาน นอกจากนี้ยังอนุรักษ์ในเรื่องของการแต่งกาย ผ่านพนักงานต้อนรับและพนักงานในส่วนอื่นๆ ของรีสอร์ทด้วย

ลูกค้าที่มาใช้บริการ มีทั้งชาวไทยพุทธ,มุสลิมและชาวต่างชาติ มีทั้งกลุ่มที่เคยอาศัยอยู่ ละแวกนี้เมื่อครั้งยังเป็น เด็กมาใช้บริการเพื่อที่จะรำลึกอดีตและต้องกลืนอายุความเป็นไทย ใน ส่วนลูกค้าที่เป็นมุสลิม เราจะเน้นเรื่องอาหารฮาลาล ลูกค้าหลักส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าที่มารักษา ตัวกับทางโรงพยาบาลยันฮีเนื่องจากทางโรงพยาบาลมีลูกค้าจำนวนมากและอยู่ไม่ไกลจากรี สอร์ท ลูกค้าส่วนหนึ่งเป็อบรรยากาศที่โรงพยาบาล ที่นี้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้สำหรับคนไข้ ที่มาพักเพราะมีบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะแก่การรักษาตัว

ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารหรือการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยังไม่เป็นที่น่า พอใจเท่าที่ควร เรายังเข้าไม่ถูกทางพอการประชาสัมพันธ์อาจ จะยังไม่ชัดเจนพอทำให้ลูกค้ามี จำนวนยังไม่มากพอเท่าที่เราต้องการ จุดทางเข้าของรีสอร์ทจะเห็นได้ว่าเป็นทางโค้ง เป็น ทางผ่านที่สังเกตเห็นยากเพราะด้านหน้าจะเป็นตึกอาคาร ผู้คนอาจจะมองไม่เห็นเด่นชัดมาก เมื่อก่อนทางเข้าจะไม่ค่อยสว่าง ป้ายเล็ก ปัจจุบันทางผู้บริหารได้ปรับปรุงใหม่ทำให้ป้ายมีขนาด ใหญ่ขึ้น เพิ่มแสงสว่างและปรับปรุงในส่วนของทางเข้าเป็นซุ้มให้สอดคล้องกับความเป็นไทยของ รีสอร์ทนี้ กลยุทธ์ในการทำการตลาดของรีสอร์ทเน้นเปิดบู๊คกิ้งออนไลน์ตามเว็บไซต์ต่างๆเป็น อันดับหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ทางป้าย โบว์ชัวร์ จะมาเป็นอันดับสอง จากนั้นเป็นส่วนของลูกค้า ที่เข้ามาใช้บริการแล้วแนะนำบอกต่อๆกันไป

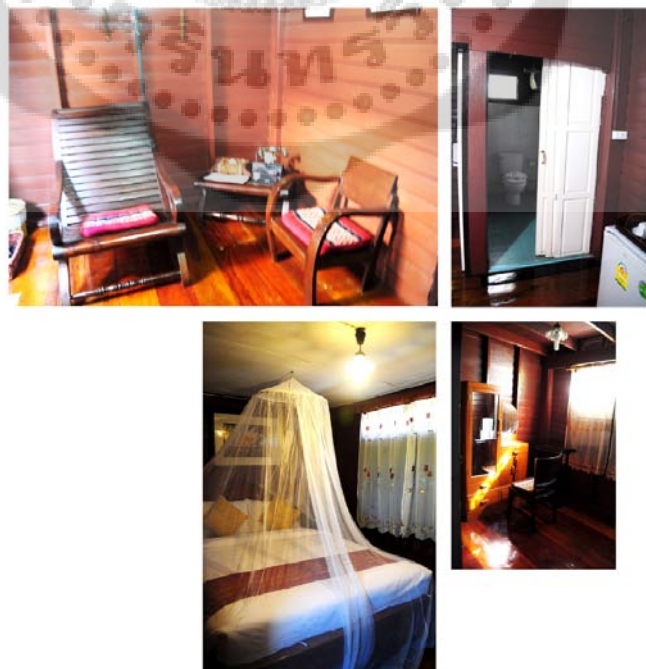

ภาพประกอบ 9 บริเวณรีสอร์ททางพลัด

สำหรับผลตอบรับทางคุณยลรวี สว่างดวงตา(พนักงานต้อนรับ) บอกว่า อยู่ในระดับกลาง ถือว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร เราก็คพยายามปรับปรุงตลอด ถ้าเปรียบรีสอร์ทเราก็เหมือนเด็กที่เพิ่งหัดเดิน เพราะเพิ่งเริ่มต้นมาได้ 3 ปี ก็ค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป แตกต่างจากตอนเป็นบ้านเช่าในเรื่องของราคา ช่วงนั้นจะมีนักศึกษาเข้ามาเช่าเยอะ ราคาจะแตกต่างกันระหว่างบ้านเช่ากับรีสอร์ท ตอนเป็นบ้านเช่าก็ถูกแต่พอเป็นรีสอร์ทราคาก็จะแพงมาอีกระดับหนึ่ง

ภาพประกอบ 10 บริเวณรีสอร์ทบางพลัด (ต่อ)

ภาพประกอบ 11 การตกแต่งภายในของรีสอร์ทบางพลัด

รีสอร์ทบางพลัด ให้บริการห้องพักแบบเป็นหลังสุดคลาสสิก เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีทั้งหมด 18 หลัง แต่ละหลังมีสองชั้นซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นอีก 5 ห้อง ชั้นบนประกอบด้วยห้องนอน และห้องทำงาน พร้อมด้วยมุมระเบียงสำหรับนั่งอ่านหนังสือและรับประทานอาหารยามเช้า ส่วนชั้นล่างสะดวกสบายด้วยห้องนั่งเล่น ห้องแต่งตัว และห้องน้ำ การตกแต่งจะตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้โบราณ เพื่อให้ผู้มาพักได้สัมผัสกับบรรยากาศและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต พื้นที่ใช้สอยในบ้าน 60 ตารางเมตร ซึ่งรวมถึงระเบียงด้านบนเพื่อเป็นมุมนั่งอ่านหนังสือ และ รับประทานอาหารยามเช้าพร้อมทั้งชานชางบ้านด้านล่างเป็นมุมนั่งเล่นอีกมุมหนึ่ง นอกจากนี้ทางรีสอร์ทมีบริการอินเทอร์เน็ต wi-fi ฟรี สำหรับแขกผู้มาเยือนและยังมีกิจกรรมวาดแผนไทยที่ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายอีกด้วย ภายในรีสอร์ทมีห้องอาหารสวัสดิ์และร้านกาแฟสวัสดิ์ให้ลูกค้าได้เลือกรับประทานกัน พร้อมกันนี้ทางรีสอร์ทยังรับจัดเลี้ยง/สัมมนาอีกด้วย

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบภูมิทัศน์

6.1 การแบ่งพื้นที่ในการจัดสวนบ้าน

การแบ่งพื้นที่ในการจัดสวน มุ่งเน้นการแบ่งพื้นที่ของการจัดสวนบ้านพักอาศัยเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะการจัดสวนบ้าน เป็นการจัดสวนที่ใกล้ชิด และตรงตามความต้องการของบุคคล และสมาชิกครอบครัวมากที่สุด การจัดแบ่งพื้นที่จึงเป็นข้อคิดในการออกแบบสวนบ้าน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ และตรงกับความต้องการ

การแบ่งพื้นที่การจัดสวนบ้านของชาวตะวันออก

Saito Wada ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการแบ่งสวนพื้นที่ของสวนตามบ้านพักอาศัยไว้ 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ พื้นที่หลัก พื้นที่พิเศษ

ส่วนที่เป็นพื้นที่หลัก (Basic Section)

ได้จัดแบ่งพื้นที่ย่อยออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1. สวนสวนหน้า (Front Garden) เป็นส่วนของพื้นที่ที่ติดกับถนน หน้าหลักคือ การสร้างความสัมพันธ์กับชีวิตสังคม เป็นส่วนที่แสดงความสง่าผ่าเผย ของทางเข้าบ้าน การจัดที่ดีที่สุุดจึงเน้นในเรื่องความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ความสละสลวยละเอียดอ่อน ดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็น และความลึกซึ้ง แต่มองดูไม่เกินความเป็นจริง การจัดสรรสวนหน้าไม่มีวัตถุประสงค์ ใช้เป็นสถานที่พักผ่อน

2. สวนสวนครัว (Kitchen Garden) พื้นที่ที่ทำหน้าที่รวบรวมวัสดุที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของการดำรงชีวิต การปฏิบัติต่างๆ เป็นส่วนที่ถัดจากสวนสวนด้านหน้า ด้านใดด้านหนึ่งของตัวหรืออยู่ระหว่าง Front garden กับ Inner garden ถ้าเปรียบเทียบกิจกรรมของ สวนสวนครัวกับบ้านก็คือ ห้องแต่งตัว ห้องประกอบการ โดยทั่วไป สวนสวนครัวประกอบไปด้วย พื้นที่เก็บของราวตากผ้า แท็งค์น้ำ ที่เก็บกระถาง ที่รวมระบบน้ำ ระบบไฟ ที่เก็บเครื่องทำความสะอาด การจัดสวนในส่วนนี้เป็นการจัดแบบง่ายๆ ไม่ใช่เป็นสถานที่พักผ่อน

3. สวนสวนใน (Inner Garden) เป็นพื้นที่ด้านหลังบ้าน การจัดสวนเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้ใช้ชีวิตสัมผัสกับธรรมชาติ หน้าที่ของสวนส่วนนี้ถ้าเปรียบเป็นบ้าน ก็คือ ห้องรับแขก ห้องพักผ่อน ห้องนอน เป็นส่วนที่ให้ความสุข ความสบาย ดังนั้นการจัดจึงอุดมไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ไม้ดอกชนิดต่างๆ เพื่อให้เป็นบรรยากาศธรรมชาติภายในสวนอาจสร้างศาลาพักผ่อน การจัดสวนเน้นความเป็นธรรมชาติทั้งนี้ เพื่อสนองความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือน ให้มีความเพลิดเพลินกับธรรมชาติที่งดงาม และธรรมชาติที่งดงามนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงความงามได้ตามฤดูกาล ลักษณะเด่นของสวนสวนในคือ งดงามแฝงด้วยความโอ้อ่า ละเอียดอ่อน ลึกลับ วัตถุประสงค์หลักของการจัดสวนสวนในคือ เพื่อ พักผ่อน

ส่วนพื้นที่พิเศษ (Auxiliary Section)

การจัดสวนในพื้นที่พิเศษอื่นๆ ของบ้าน อาคารที่พักอาศัยนอกเหนือจากพื้นที่หลัก การจัดสวนในพื้นที่ดังกล่าว ต้องเป็นสวนชนิดพิเศษ (Special garden) เช่น

สวนในพื้นที่ตรอกหรือซอก (Alleyway garden) ลักษณะการจัดสวนในพื้นที่แคบยาว เป็นพื้นที่มองดูคล้ายทางเดินเท้า แคบลึก หรือดูเป็นลักษณะทิวทัศน์แคบลึก มากกว่าเปิดกว้าง การจัดสวนจึงมุ่งการสร้างสรรค์ความคิด ความรู้สึกที่ปราศจากการ สกัดกั้นหรือการไม่สะดวกสบาย ที่กล่าวถึงคือ เป้าหมายหลักของการจัดสวนในพื้นที่แคบยาว

การจัดสวนในพื้นที่ตรอกหรือซอก จึงนิยมสร้างเป็นทางเดินเท้า จะเป็นทางเดินเท้าแบบแยกหรือแบบต่อเนื่อง ถ้าการจัดมีต้นไม้เป็นองค์ประกอบต้นไม้ที่นิยมปลูกคือ ต้นไผ่ โดยปลูกเป็นแนวเพื่อโชว์ลำต้น โปร่งบาง สำหรับพื้นที่ตรอก ซอกที่มีแสงแดดพอเพียง ถ้ากรณีมีแสงรำไร หรือค่อนข้างร่มเงา ต้นไม้ที่เสนอแนะในการจัดคือ จิ้ง วาสนา เฟิร์น หรือพันธุ์ไม้ในตระกูลหางไหล (Aroid family) อื่นๆ

สังกัดกับใหม่ในการแบ่งพื้นที่

การจัดสวน ตามสังกัดกับใหม่ได้กำหนดเป้าประสงค์ (goal) ของการจัดไว้ 9 ประการ และ การจัดแบ่งพื้นที่ต้องสอดคล้องกับเป้าประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ และสนองตอบความต้องการของเจ้าของบ้าน คือ

1. พื้นที่นันทนาการ (Recreation) พื้นที่ที่เป็นสระว่ายน้ำ สนามแบดมินตัน สนามเด็กเล่น สนามเทนนิส สนามบาสเกตบอล สนามแฮนด์บอล ที่ฝึกกอล์ฟ หรือสนามอเนกประสงค์อื่นๆ
2. พื้นที่ที่ให้ความสุขสบาย (Comfort) พื้นที่ลานพักผ่อน มีหลังคากรองแสง ปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาและเพื่อตั้งลม เป็นที่พักผ่อนช่วงแสงจัดหรือตอนบ่ายๆ เป็นที่อ่านหนังสือ เป็นที่ใช้พักผ่อนนอกบ้าน
3. พื้นที่อเนกประสงค์ (Flexibility) เป็นพื้นที่ที่มีวัตถุประสงค์มากกว่า 2 อย่างขึ้นไป คือพร้อมดัดแปลงไปใช้ได้หลายกรณี เช่น เป็นพื้นที่รับรองแขก ดัดแปลงเป็นม้านั่ง บ่อทราย ถ้าเป็นลักษณะสนามเปิด ภาคบ่ายดัดแปลงเป็นสนามแบดมินตัน ส่วนภาคค่ำเป็นพื้นที่สำหรับจัดงานปาร์ตี้

4. พื้นที่อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัย (Covenience and safety) เป็นส่วนให้ความสะดวก ปลอดภัย เช่น ทางเดินภายในสวน บันไดสวน ทางรถ ลานจอดรถ โดยเฉพาะในส่วนของพื้นที่บริการ ที่เก็บเครื่องมือ ราวตากผ้า ล้วนแต่อยู่ในพื้นที่อำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย เช่น แสงสว่าง ตามขั้นบันได ทางเดินเท้า สะพาน

5. พื้นที่ให้ความสวยงาม (Beautification) พื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ประดับที่มีรูปทรงสวยงาม จะเป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้ใบชนิดต่างๆ ตลอดจนสนามหญ้า มุงความสวยงามที่ตื่นตา ตื่นใจ การปลูกพืชจะผสมผสานกันในรูปทรง สีสรร ผิวสัมผัส ลักษณะใบ ตลอดถึงชนิดหญ้า และทางเดิน เพื่อให้เกิดจุดสนใจ

6. พื้นที่ให้ความงาม (Privacy) คนส่วนใหญ่ต้องการมีบ้านและที่ดิน เพราะทุกคนต้องการความอิสระ การจัดสวนจำเป็นต้องมีพื้นที่เอกเทศ เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว พื้นที่ให้ความอิสระประกอบด้วย ลานพัก รั้วป้องกันสายตาทภายนอก ป้องกันเสียง ต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา ประตูเข้าออกบริเวณเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน

7. พื้นที่ดูแลรักษาต่ำ (Ease of maintenance) เป็นส่วนเรียบง่าย สะดวกต่อการดูแลรักษา เช่น การทำสนามหญ้าเรียบ ปลูกไม้พุ่มโตช้า ทางเดินเท้าปูด้วยกระเบื้อง อิฐ สีลาแลง การทำขอบเขต แปลงดอกไม้ด้วยอิฐ การทำขอบรอบโคนต้นไม้ใหญ่ การปลูกพืชคลุมดินในส่วนที่มีการจัดการลำบาก

8. พื้นที่รับรองแขกเฉพาะกิจ (Entertaining) มีพื้นที่รับประทานอาหารนอกบ้าน สำหรับครอบครัวมีหลังคา และปลูกไม้เลื้อยคลุม

9. พื้นที่ผลิตอาหาร (Food production) เช่น พื้นที่ปลูกพืชผัก ไม้ผลบางชนิดที่มีรูปทรงของต้นและพุ่มสวยงาม

6.2 รูปทรงของพื้นที่

ข้อสำคัญที่สุดของการจัดสวนอย่างหนึ่ง คือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวนว่า การจัดสวนคือ “การเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากพื้นที่ไม่เกิดประโยชน์ ให้เป็นพื้นที่ที่มีประโยชน์ และพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ” รูปร่างของพื้นที่ดินที่ใช้ในการจัดสวนจึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ทั้งนี้เพื่อ

1. การออกแบบที่เหมาะสม
2. การแบ่งพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกและความสัมพันธ์
3. การเลือกองค์ประกอบในการจัดให้ได้สัดส่วน

รูปทรงพื้นที่ดินแบ่งออกเป็น 4 แบบ

1. **พื้นที่แคบและยาว (Long and narrow lot)** การจัดสวนในพื้นที่เช่นนี้ การแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์มีข้อพิจารณาประกอบการออกแบบ คือ ตำแหน่งของบ้านหรืออาคารที่ปลูกสร้างในพื้นที่และสวนของพื้นที่ติดถนน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าคำนึงถึงพื้นที่ใช้ประโยชน์ ส่วน Private area มีพื้นที่มากกว่า Public area

2. **พื้นที่สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (Pie-shapel lot)** หลักการสร้างที่พักอาศัยต้องยึดแนวขนานของพื้นที่ติดถนน ดังนั้นการแบ่งพื้นที่โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในส่วนหน้าของตัวบ้าน น้อยกว่าพื้นที่ส่วนหลังที่ใช้จัดสวน ทำให้มีพื้นที่จัดสวนมาก สามารถจัดสวนรอบอาคารส่วนหลัง โดยเฉพาะส่วนที่เป็นห้องรับแขกและห้องนอน ทำให้มีมุมมอง และพื้นที่ใช้ประโยชน์มากขึ้น

3. **พื้นที่สี่เหลี่ยมจตุรัส (Square conner lot)** การออกแบบและการจัดสวนสามารถประยุกต์ได้หลากหลายรูปแบบในกรณี

3.1 พื้นที่สี่เหลี่ยมจตุรัสที่ด้านใดด้านหนึ่งของพื้นที่ติดถนน ส่วน Private area ควรมีพื้นที่มากกว่า Public area ที่จัดเช่นนี้ในกรณีคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ แต่ถ้าตำแหน่งที่สร้างบ้านพัก อยู่กึ่งกลางของพื้นที่ Public area จะมีพื้นที่เท่ากับ Private area 1 : 1

3.2 พื้นที่สี่เหลี่ยมมุมถนน (Square conner lot) หมายถึงพื้นที่ที่มีด้านสองด้านติดถนน การจัดแบ่งพื้นที่ส่วน Public area จะมีพื้นที่เป็น 3 เท่าของส่วน Private area ทั้งนี้เพราะสภาพของถนนเป็นตัวบังคับ

4. **พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangulaar lot)** การออกแบบและการจัดสวนให้พิจารณาจากสภาพพื้นที่คือ

4.1 พื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีด้านใดด้านหนึ่งติดถนน (Rectangular interior lot) ส่วน Public area มีพื้นที่น้อยกว่าส่วน Private

6.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานออกแบบสวน

ศิลปะ (Art)

การจัดสวนเป็นศิลปะ ที่เกิดจากการผสมผสานของจิต สอดคล้องกับชีวิตเพื่ออำนวยความสะดวกสุขทางร่างกายและจิตใจ

ศิลปะแบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง

1. ศิลปะที่อำนวยความสะดวกสุข ทางวัตถุ งามผล ของร่างกาย (Function arts)
2. ศิลปะที่อำนวยความสะดวกสุขทางด้านจิตใจ อารมณ์ (Spiritual arts)

การจัดสวน จึงเป็นศิลปะที่เกิดจากการผสมผสาน ระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกสุขทางร่างกายและอารมณ์ (สมจิต โยระคง. 2535: 34-48)

หลักการออกแบบ

หลักการออกแบบน้อกออกแบบภูมิทัศน์ และภูมิสถาปนิก ในการออกแบบสวน ต้องผ่านการศึกษเกี่ยวกับหลักการออกแบบสวนมาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การออกแบบประสบผลสำเร็จในทุกด้าน

Halfacre, Barden and Janick กำหนดหลักการออกแบบไว้ 2 ทศนะ

- องค์ประกอบของศิลปะ
- หลักในการออกแบบ

6.3.1 องค์ประกอบของศิลปะ (Elementary of Design or Elements of Landscape Composition) เป็นองค์ประกอบที่ถูกระบุขึ้นโดยธรรมชาติ และเป็นองค์ประกอบมูลฐานของความงาม ในการออกแบบ (Element of aesthetic design) จำเป็นต้องเข้าใจคุณค่าและมูลฐานที่สำคัญของความงาม และสามารถไขให้เกิดความสัมพันธ์กลมกลืน การศึกษาองค์ประกอบของศิลปะหรือความงาม ได้ศึกษากันมาเป็นศตวรรษจนสามารถกำหนดได้เป็นหลักการองค์ประกอบของศิลปะ ประกอบไปด้วย

- สี
- เส้น
- พื้นผิว
- รูปลักษณะ
- รูปทรง
- ช่องว่าง
- ลวดลาย

สี (Color) คือ : สิ่งที่ทำให้ความรู้สึกปรากฏเห็นได้ด้วยตาอันเกิดจากคลื่นแสง หรือ ท่วงทำนองของงานออกแบบที่ทำให้ความรู้สึกและอารมณ์

สีที่ใช้ในงานจัดสวนได้จาก

1. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้เป็นองค์ประกอบในการจัด เช่น สีของอิฐ หิน กรวด ศิลาแลง ไม้ และองค์ประกอบอื่นๆ ทางโครงสร้างอาคาร

2. พืชพรรณต่างๆ เช่น สีของราก ลำต้น(ผิวเปลือก) กิ่งใบ ดอก และผล

สิ่งที่ควรรู้จักเรื่องของสี

1. จำแนกสี สีแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน

1.1 แม่สีวัตถุธาตุ (Primary color) ประกอบด้วย สีแดง สี เหลือง และสีน้ำเงิน

1.2 สีขั้นที่สอง (Secondary color) เกิดจากการผสมของแม่สีด้วยกันเป็นสีส้ม สีเขียว และสีม่วง

1.3 สีขั้นที่สาม (Tertiary color) เกิดจากการนำแม่สีผสมกับสีขั้นที่สองเป็นสีเขียวอ่อน เขียวแก่ สีม่วงน้ำเงิน ม่วงแดง ส้มอ่อน และส้มแก่

2. วรรณสี (Tone) เมื่อนำสีที่ได้มาจัดเป็นวงล้อสี (color wheel) จะได้สี 12 สี คือ

สีเหลือง สีเหลือง - ส้ม สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง สีม่วง สีม่วง - น้ำเงิน สีน้ำเงิน สีน้ำเงิน - เขียว สีเขียว สีเขียวอ่อน

2.1 วรรณสีร้อน (Warm Tone) ได้แก่ สีเหลือง เหลืองส้ม ส้ม ส้มแดง แดง ม่วงแดง เป็นกลุ่มที่แสดงความสว่างสดใส ตื่นเต้น

2.2 วรรณสีเย็น (Cool Tone) ได้แก่ สีม่วง ม่วงน้ำเงิน น้ำเงิน เขียวน้ำเงิน เขียว และเขียวอ่อน เป็นกลุ่มสีที่แสดงถึงความสงบ ร่มเย็น

3. สีตัดกัน (Contrast) คือสิ่งที่ตรงกันข้ามกันในวงสี สีตรงข้ามกันบางครั้งเรียกว่า Analogy เช่น สีเขียวตรงข้ามกับสีแดง สีเหลืองตรงข้ามกับสีม่วง สีน้ำเงินตรงข้ามกับสีส้ม การจัดสวนบางจุดเพื่อให้เกิดความสนใจหรือจุดเด่น และความแปลกตาจำเป็นต้องใช้สีตัดกัน เช่น การปลูกกลุ่มต้นหงอนไก่สีแดงกลางสนามหญ้าสีเขียว หรือสนามหญ้าเปิดกว้างสีเขียว และปลูกไม้สีแดงเป็นแถบด้านหลัง

4. ความกลมกลืนของสี (Harmony in color) ความกลมกลืนของสี จะกลมกลืนในกลุ่มวรรณเดียวกัน ความกลมกลืน แบ่งได้ 2 กลุ่ม

4.1 กลมกลืนในกลุ่มสีร้อน (hot or warmth) เช่น การปลูกไม้ดอกล้มลุก เป็นกลุ่มหรือแถบของดาวเรืองสีเหลือง หงอนไก่สีแดง และดาวกระจายสีส้ม ความกลมกลืนของสีที่ได้ให้ความสว่าง สดใส มองดูให้ความรู้สึกอยู่ใกล้

4.2 กลมกลืนในกลุ่มสีเย็น (cool or coolness) การปลูกไม้ใบสีต่างๆ ผสมผสานกัน หรือ การจัดกลุ่มไม้ที่มีหินเป็นองค์ประกอบ ซึ่งประกอบไปด้วย ก้ามปูหลุด หรือ กาบหอยแครงแคะ ปริกหรือ เฟิร์น ต้นวาสนา หรือ สนามหญ้า บานเช้า ว่านสี่ทิศ

5. ค่าสี (Value) คือความสว่าง ความสดและความมืดความทึบ ของวัสดุ และพืชพรรณ

6. จิตวิทยาของสี (Psychology of colors) เป็นปฏิกิริยาของสีต่อการตอบสนองแสดงออกในด้านความรู้สึก และอารมณ์ แบ่งการตอบสนองออกได้ 2 พวก

6.1 ตอบสนองต่อสัตว์ เช่น ยุงชอบสีดำ แต่ไม่ชอบสีแดง ผึ้งชอบสีเข้ม แต่ไม่ชอบสีขาว

6.2 ตอบสนองต่อมนุษย์ ในความรู้สึก วัตถุสีเข้มรู้สึกหนักกว่าวัตถุสีจาง

สีขาว แสดงถึง ความศรัทธา บริสุทธิ์ และความสะอาด

สีแดง แสดงถึง ความรุนแรง สดใส ความรู้สึกใกล้

สีน้ำเงิน แสดงถึง ความมั่นคง สงบ เยือกเย็น สัจจะ ความรู้สึกไกล

สีเขียว แสดงถึง ความหวัง ความร่มเย็น การผ่อนคลาย

สีเหลือง แสดงถึง ความอบอุ่น ความร่าเริง และความอุดมสมบูรณ์

สีม่วง แสดงถึง ความยุติธรรม ความจงรักภักดี การทนทุกข์

ข้อคิดในการใช้สีจัดสวน

1. พิจารณาจากแบบของการจัดสวน และความเป็นมาในอดีต การจัดสวนแบบตะวันออก นิยมใช้กลุ่มสี Monochrome และวรรณสีเย็น ยกเว้นกรณีต้องการเน้น ส่วนการจัดสวนแบบยุโรป ใช้กลุ่มสี Polychrome และสีวรรณร้อน การเน้นของค่าสีต่อส่วนผิวพื้นที่ต่างกัน การจัดสวนแบบตะวันตก - ญี่ปุ่น มุ่งเน้นค่าของสี (Value) ส่วนผิวพื้นและสีจะเป็นรอง การจัดสวนแบบยุโรป - อังกฤษ จะเน้นสี (Color) มากกว่าผิวพื้นและค่าสี

2. พิจารณาจากฉากหลังหรือผนังของอาคาร ถ้าผนังของอาคารเป็นสีสว่าง การเลือกใช้วัสดุ พืชพรรณสีเข้ม จะทำให้การจัดมองดูดีขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผนังของอาคารสีเข้ม ควรเลือกใช้วัสดุ พืชพรรณที่เป็นสีสว่าง การจัดจะดูสดใสและเด่นขึ้น

3. การจัดใช้สีเพื่อก่อนให้เกิดความรู้สึกกลมกลืน อยู่ที่การเลือกใช้วัสดุพืชพรรณ

เส้น (Lines)

เส้น คือ เครื่องหมายหรือจุดติดต่อกันซึ่งกำหนดให้เกิดรูปทรงโครงสร้าง และรูปลักษณะ สิ่งทีก่อให้เกิดการสร้างสรรค์, เครื่องหมายที่เขียนด้วยมือและการใช้เครื่องเขียน หรือแนวทางการ นำสายตา

เส้นจึงเป็นโครงสร้างของงานศิลปะ และการออกแบบ เป็นตัวกำหนดขอบเขตของภาพ ของเนื้อที่ที่ใช้จัดสวน ซึ่งทำให้เกิดขนาด และทิศทาง

ความสำคัญของเส้น

1. เป็นสื่อที่เก่าแก่ที่สุด
2. เป็นองค์ประกอบมูลฐานขององค์ประกอบอื่นๆ ในการออกแบบ
3. ถ้าปราศจากเส้นก็ไม่มี การแสดงออกทางการออกแบบ
4. ถ้าปราศจากเส้นจะไม่มีพื้นที่และรูปร่าง
5. ถ้าปราศจากเส้นก็ไม่มีค่า และจำนวน

เส้นที่ใช้ในการออกแบบสวน มีหลายประเภทดังนี้

1. แบ่งตามชนิด แบ่งเส้นออกได้ดังนี้
 - 1.1 เส้นตรง ให้ความรู้สึกมั่นคง สง่า เข้มแข็ง ความง่าย ความเกลี้ยงเกลา ความตรงไปตรงมา
 - 1.2 เส้นโค้ง แสดงถึง ความอ่อนช้อยนิ่มนวล ราบรื่น ยืดหยุ่น เปรี้ยว และความเป็นอิสระ เส้นโค้งแบ่งได้หลายชนิดเช่น
 - 1.2.1 เส้นโค้งที่มีขอบเขต แน่นนอน เช่น วงกลม ส่วนของวงกลม แสดงถึงความแน่นนอนเห็นชัดเจน เข้าใจง่าย และรวมกัน
 - 1.2.2 ไม่มีขอบเขต เช่น เส้นโค้งตั้งรูปอักษรซี แสดงถึงการล้อมกรอบ รวบรวม และห่อหุ้ม
 - 1.2.3 เส้นโค้งเล็กน้อย เป็นลักษณะของเส้นโค้งอิสระ แสดงถึงความนิ่มนวล หยุ่นตัว สนุกสนาน ตามสบาย ปราดเปรี้ยว และไหว
 - 1.2.4 เส้นคด เป็นเส้นที่มีลักษณะคดโค้งไปมา เสมือนสายน้ำไหล แสดงถึงความกระปรี้กระเปร่า ความยั่วยวน ความร่าเริง ความสนุกสนาน
 - 1.2.5 เส้นขดเป็นวง แสดงถึงความซับซ้อน กระจุกเวียน และเคลื่อนไหว
 - 1.2.6 เส้นมุม แสดงถึง การเคลื่อนไหว ตื่นเต้น รวดเร็ว ทำท่ายและลง
2. แบ่งตามทิศทาง การแบ่งมุ่งเน้นถึงการชี้ นำ การแบ่งเส้นตามทิศทาง แบ่งได้ดังนี้
 - 2.1 ทิศทางแนวตั้ง หรือเส้นตั้ง แสดงถึง ความสุภาพ มีเกียรติ สง่าผ่าเผย ภาควุฒิ รุนแรง แข็งและแน่น ความสูง ความมีระเบียบ
 - 2.2 ทิศทางแนวนอนหรือเส้นนอน แสดงถึงความกว้างความรู้สึกเป็นฐาน ความสงบ สันติ ไม่สิ้นสุด พักผ่อน
 - 2.3 เส้นทำมุม แสดงถึง กระตือรือร้น มีชีวิตชีวา ต่อสู้ ตื่นเต้น

3. แบ่งตามความสัมพันธ์ การแบ่งเส้นตามความสัมพันธ์ แบ่งได้ดังนี้
 - 3.1 สุภาพ แสดงถึง ความเป็นระเบียบ ง่ายตาย เรียบร้อย
 - 3.2 การขัดกัน แสดงถึง ความหลากหลาย ความน่าสนใจ ความสนุกสนาน
4. แบ่งตามการเขียน แบ่งได้เป็น
 - 4.1 เส้นติดต่อกัน ซึ่งเส้นดังกล่าวแสดงถึงความเป็นอิสระ มั่นใจ และสำคัญ
 - 4.2 เส้นไม่ติดต่อกัน เป็นเส้นขาด (ประ) แสดงถึงความไม่แน่นอน ตื่นเต้นและ ก่อความ เส้นชนิดนี้ถ้าได้มากไปจะดูสับสน
 - 4.3 แสดงความหมายของสิ่งอื่น แสดงถึง ความสงบเสงี่ยม ความไม่แน่นอน ความ ลึกลับ

การใช้เส้นในการออกแบบสวน

1. เส้นลักษณะต่างๆ นำมาใช้ต้องจัดให้เหมาะสมกับหน้าที่ การใช้เส้นในการออกแบบ สวนต้องพิจารณาให้ละเอียด เพื่อเสริมรูปทรง และรูปลักษณะให้ดูงดงามขึ้น เช่น เส้นนอน มองดู กว้างไกลสุดสายตา และเป็นการชี้หน้า เส้นโค้ง การจัดทำให้เกิดความนึกคิด และมีลีลา
2. เส้นก่อให้เกิดความหมาย เช่น เส้นตั้ง เป็นตัวกำหนดไม้ยืนต้น ส่วนเส้นนอน กำหนดการปรับระดับ และการใช้พื้นที่ราบ การกำหนดตัวอย่างขององค์ประกอบสวนเกิดจาก เส้นทั้งสิ้น

รูปทรงหรือสัญฐาน (Shape)

รูปทรง คือ เนื้อที่ภายในเส้นขอบเขต, รูปลักษณะสองด้านหรือสองมิติ, ภาพเงา รูปทรง ประกอบด้วย

1. รูปทรงกลม (a circle) เป็นรูปทรงกลม ที่รัศมีเท่ากัน มีสัดส่วนตายตัวแน่นอน รูปทรงกลม สามารถดัดแปลงเป็นรูปวงรี ส่วนสัดส่วนต่างๆ และรูปอิสระได้ รูปทรงกลม ทรงรี และ ค่อนข้างกลม
2. รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square) เป็นรูปทรงที่มีสัดส่วนตายตัว จากรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส สามารถเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular) ได้ขนาดต่างๆ กัน ซึ่งสามารถจัดสัดส่วนออกไป ได้อีกมาก สัดส่วนที่นิยมคือ 2 ต่อ 4, 3 ต่อ 5, 6 ต่อ 6 เกิดเป็นรูปสี่เหลี่ยมแคบยาว , สี่เหลี่ยมผืนผ้า และสี่เหลี่ยมจัตุรัส

3. รูปทรงสามเหลี่ยม (Triangle) เป็นรูปทรงที่มีสัดส่วนตายตัวแน่นอน ให้ความรู้สึก มั่นคง โดยเฉพาะสามเหลี่ยมด้านเท่า และสามารถดัดแปลงเป็นรูปสามเหลี่ยมแบบอื่นได้ รูปทรง ของรูปสามเหลี่ยมมี 2 แบบ แบบพีระมิด (Pyramidal shape) กับแบบโถหรือกระถาง (Vase shape)

การใช้รูปทรงในการออกแบบ

การใช้รูปทรงที่มีสัดส่วนงดงามให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ของการออกแบบ เพราะรูปทรงหลายๆ รูปทรงจะรวมกันเป็นรูปลักษณะ ถ้ารูปลักษณะดีสวยงาม เหมาะสมกับพื้นที่และการใช้สอย การออกแบบก็สมบูรณ์ และผลงานนั้นจะสำเร็จเป็นส่วนใหญ่ การเลือกรูปทรงก่อนกำหนดลงในแปลน จึงเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ ต้องยึด หลักใหญ่ที่ว่า รูปทรงที่จะนำมาใช้นั้นต้องเป็นรูปทรงที่จะสนองหน้าที่ใช้สอยและความงาม

ประโยชน์ของรูปทรงต่องานออกแบบสวน

1. เป็นตัวกำหนดรูปพรรณสัณฐานของวัสดุที่ใช้เป็นองค์ประกอบสวน
2. บอกสัณฐานของพืชพรรณ เพราะสัณฐานหรือรูปทรงของพืชพรรณ สามารถบ่งบอก ชื่อต้นไม้ (Identity) ตระกูล (Family) อายุ (Age) ความสมบูรณ์ (Health) รูปทรงเดิมหรือตกแต่งเพิ่มเติม ถ้ามีการตกแต่งหรือตัดแปลง เป็นการเล็ม การตัดแต่ง

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิว คือ ลักษณะผิวหน้าของวัสดุ พืชพรรณ ที่รู้สึกได้โดนการสัมผัส การสังเกต ถึงความละเอียด หยาบ นุ่ม, ตอนหน้าสุดของวัสดุที่มาประกอบการจัดสวนหรืองานศิลปะ หรือความรู้สึกที่ปรากฏต่อคุณภาพของผิวพื้น

การเข้าใจพื้นผิว พื้นผิวสามารถเข้าใจและแสดงความรู้สึกได้จาก

1. การสัมผัสโดยตรง
2. การมองในระยะใกล้และไกล

ผลที่ได้จากการสัมผัสโดยตรง จากวัสดุพืชพรรณ จำแนกพื้นผิวออกได้เป็น 3 ลักษณะ

1. ผิวละเอียด (Fine texture) เช่น หญ้าก้ามเหยี่ยว หญ้าญี่ปุ่น หญ้าแพรกลูกผสม ใบของหลิวจีน เข็มญี่ปุ่น สน มอส ผิวเปลือกของข่อย โมก ดอกของจามรี พุ่มพู่
2. ผิวค่อนข้างละเอียดหยาบ (Medium texture) เช่น หญ้าฉนวนน้อย นวลจันทร์ ผิวเปลือกของเสลา อินทนิล อรพิม ใบของประดู่แดง ประดู่กิ่งอ่อน ชงโค ดาวเรือง
3. ผิวหยาบ (Coarse texture) เช่น หญ้ามาเลเซีย หญ้าบาร์เบีย หญ้าเซนต์ออกัสติน ใบหูกวาว กระดาษ พูลูจิก

และผลจากการมองระยะใกล้และไกล ทำให้เกิดความรู้สึกต่อพื้นผิวดังนี้

1. ระยะใกล้ เกิดความรู้สึกในผิวเนื้อ เช่น ความเรียบ หยาบ คล้ายเส้นไหม เช่น ต้นไหมสวิส พรหมก้ามเหยี่ยว คล้ายหนัง เช่น ใบของต้นแอมะหนิงคล้ายน้อ
2. ระยะไกล เกิดความรู้สึกบางละเอียด เช่น สนหลิว รัตนนา บางปานกลาง เช่น ต้นยาง พาลิซานโต้ ทองหลางต่าง ทองกวาว

ประโยชน์ของพื้นผิวต่องานออกแบบสวน

1. การจัดกลุ่มพันธุ์ไม้ที่มีผิวสัมผัสละเอียด เบาบาง ให้จัดอยู่หน้า ใบขนาดกลาง และหนาหรือใหญ่จัดไว้ส่วนหลัง
2. พื้นผิวมีผลกระทบต่อค่าของสีและสี เช่น ต้นไม้สองต้นอาจมีสีของใบเหมือนกัน แต่อาจเนื่องจากขนาดใบต่างกัน ดังนั้นใบขนาดเล็ก จะให้เงาที่บางกว่าใบขนาดใหญ่

ลวดลาย (Pattern)

ลวดลาย คือ ความเข้าใจในการจัดผิวพื้น และการปรุงแต่งผิวพื้นให้เกิดความงาม , การย้ายความคิดอันเป็นจุดสำคัญของศิลปะ ในการออกแบบ หรือ ตัวกำหนดหรือชี้ทิศทาง คล้ายคลึงทางเดินเท้า หรือความสมบูรณ์

ลวดลายจะเกี่ยวพันกับผิวพื้น ผิวพื้น คือการทาหน้า การฉาบหน้า ปะหน้า ในงาน ออกแบบสวน ถ้าจะพิจารณาตามพื้นผิว ด้านความรู้สึกต่อผิวพื้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ

1. ผิวพื้นที่ให้ความอ่อนนุ่ม เช่น สนามหญ้า พื้นทราย หรือกรวด
2. ผิวพื้นกระด้างหรือแข็ง เช่น พื้นลานที่เทด้วยซีเมนต์ ปูด้วยหินทราย ปูด้วยศิลา แล่ง และพื้นที่หินขัด พื้นที่ตั้งกล่าวผิวพื้นกระด้าง แข็ง
3. ผิวพื้นที่ค่อนข้างกระด้างหรือแข็ง เช่นพื้นลานซีเมนต์ ที่ปูแทรกด้วยแผ่นหญ้า หรือพืชคลุมดิน ทำให้ผิวพื้นดังกล่าวลดความกระด้างลง

การสร้างลวดลาย จะสร้างในผิวพื้นให้เป็นรูปแบบต่างๆ ตามความนิยม

ประโยชน์ของลวดลายต่องานออกแบบสวน

1. ทำให้งานออกแบบมีศิลปะที่สวยงาม
2. การออกแบบพื้นที่ลานพัก หรือระเบียงที่ติดกับบ้าน มีความจำเป็นต้องใช้ลวดลาย เข้าเป็นองค์ประกอบ หรือจะใช้วัสดุที่มีลวดลายในตัว เพื่อเป็นวัสดุก่อสร้าง เพราะพื้นที่ลานพัก เป็นลานพักผ่อนที่บ้านที่ไม่มีหลังคา เป็นส่วนพักผ่อน และสัมผัสบรรยากาศของสวน การใช้ ลวดลาย ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี และทำให้พื้นที่ชวนมอง ไม่น่าเบื่อหน่าย

พื้นที่ (Space)

พื้นที่ คือ สิ่งที่เกิดจากพื้นราบ และพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้, ปริมาตรที่ถูกกำหนดโดย องค์ประกอบของธรรมชาติ หรือเนื้อที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยบรรยากาศ

พื้นที่ราบ ประกอบด้วย

1. พื้นดิน คือพื้นที่ราบที่ติดกับดิน เช่น สนามหญ้า ผิวดิน บาทวิถี
2. พื้นราบตามแนวนอน คือพื้นที่ราบที่ขนาดไปกับพื้นดิน แต่ยกระดับเหนือระดับดิน ธรรมดา การทำขั้นบันได ระเบียง ยกพื้น
3. พื้นราบแนวตั้ง คือพื้นที่ราบที่ตั้งฉากกับพื้นดิน เช่น รั้วสวน กำแพงสวน
4. พื้นราบระหว่างกลาง คือพื้นที่แนวตั้งหรือแนวราบ รวมกัน เช่น ไม้เลื้อย มีทั้ง แนวราบและแนวตั้ง
5. พื้นที่ราบเหนือศีรษะคือพื้นที่ราบแนวนอนที่มีระดับสูงกว่าความสูงของคน หลังคา เรือนระแนง กระจา หรือกระโจม

ความสำคัญของพื้นที่

1. ทุกครั้งที่มีการกำหนดองค์ประกอบลงไป จะเป็นการก่อสร้างหรือเป็นการปลูก ต้นไม้ เท่ากับเป็นการสร้างในพื้นที่
2. ให้รู้จักจัด และแยกแยะในการเลือกสิ่งของ เพื่อให้เกิดผลดีผลต่อการออกแบบ
3. ให้พยายามใช้พื้นที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยการวิเคราะห์วิจารณ์ ควบคุมและ ก่อสร้าง ให้เกิดประโยชน์อย่างสมบูรณ์ สวยงาม
4. คุณสมบัติของพื้นที่สามารถใช้ในการออกแบบได้ทุกชนิด รวมถึงการจัดสวน และ อื่นๆ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์

ประเภทของพื้นที่ ในทัศนะการจัดสวน

1. Static space คือพื้นที่แสดงความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณาพรรณและความมั่งคั่งของพื้นที่พักอาศัย
2. Linear space คือพื้นที่แสดงแนวแคบยาวของเส้นทางยาวสุดสายตา ที่มีการปลูกไม้ให้ร่มเงาสองข้างทาง ให้ความร่มรื่นแก่ผู้สัญจรไปมา
3. Free space พื้นที่ราบโล่ง แสดงการไร้ขอบเขตของความคิด ให้ความเป็นอิสระเหมือนทุ่งโง่ ท้องทะเลกว้าง และสนามเปิด ที่อุดมไปด้วยหญ้าเขียวขจี
4. Intimate space by low tree canopy พื้นที่แสดงความรู้สึกส่วนตัว เขตเฉพาะกิจ ให้ความปลอดภัย อุดมไปด้วยพันธุ์ไม้ดอกไม้ใบ มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาสำหรับพักผ่อน ส่วนถนนและครอบครัว (เอ็ดมุนด์ รัสสมหาย. 2530: 161-169)

6.4 หลักในการออกแบบ(Principle of Design or Principle of Landscape Composition)

เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นประกอบด้วยความสมดุล ช่วงจังหวะ, ส่วนสัดส่วน, เอกภาพ, ความกลมกลืน, การขัดกัน และจุดรวมภาพ

หลักในการออกแบบ ก่อให้เกิด

1. การสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกในทางความคิดของตนเอง โดยไม่ลอกแบบใคร เพราะถือว่าการออกแบบเป็นลักษณะพิเศษของแต่ละบุคคล การแสดงออกของการสร้างสรรค์ ต้องคำนึงถึงคุณค่าของการใช้สอยให้เหมาะสมกับหน้าที่ โดยควรคำนึงถึงด้านความประหยัด ความมั่นคง ความสะดวกสบายในการดูแลรักษา และความปลอดภัยในการใช้
2. เทคนิคในการทำ เป็นกลวิธีและหลักวิชาการของการสร้างสรรค์ จนออกมาเป็นรูปร่างของงาน โดยการใช้วัสดุ การใช้เครื่องมือในการทำอย่างเหมาะสม
3. คุณค่าทางศิลปะ หมายถึง ความสวยงาม ฉะนั้นงานออกแบบ จำเป็นต้องมีคุณค่าทางศิลปะในด้านความสวยงามในรูปทรงและลักษณะในกลุ่มชนที่มีความเจริญ ความจำเป็นด้านนี้ยิ่งสูงขึ้น

การออกแบบให้มีคุณค่าทางศิลปะ

หลักของการออกแบบคือ การจัดองค์ประกอบของส่วนมูลฐานที่สำคัญของความงาม ให้มีคุณลักษณะและการใช้สอย รูปลักษณะ คุณค่า รูปทรง การวางช่องว่าง พื้นผิวและสีให้ถูกหลักการจัด การออกแบบที่ดีคือ การออกแบบให้มีความเป็นดุลยภาพ สัดส่วน ช่วงจังหวะ ความกลมกลืน ความแตกต่าง และการทำให้เกิดจุดเด่น และผู้ออกแบบต้องทำความเข้าใจในเรื่อง

ความสมดุล (Balance)

ความสมดุล คือ การมีส่วนสัดรับกัน มีน้ำหนักเท่ากัน สองข้างบนแกนมิติ หรือ ดุลยภาพ จุดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกแห่งความสงบแน่นอน และความมั่นคงเที่ยงตรง หรือ ความทรงตัวอยู่หนึ่งมั่นคง เปรียบเทียบตาชั่งที่อยู่ในสภาพที่เท่ากันทั้งสองข้าง

ความสมดุลจำแนกเป็น 2 อย่างคือ

1. สมดุลแท้จริง คือดุลยภาพที่เหมือนกันทั้งสองข้าง ดุลยภาพที่มีลักษณะทางซ้ายและทางขวาเหมือนกันทุกประการ แสดงลักษณะอันเป็นแบบแผน ความเป็นระเบียบ เช่น ตราชูหรือจัดสวนแบบเป็นระเบียบ ความสมดุลในการออกแบบสวน จะสมบูรณ์ต้องสมดุลด้วย เส้นเดินจุด จำนวนและน้ำหนัก โดยทั้งหมดต้องอยู่บนแกนมิติ

2. เสมือนสมดุล เป็นดุลยภาพที่มีลักษณะทางซ้ายและทางขวาไม่เหมือนกัน แต่สามารถทำให้เกิดดุลยภาพได้ แสดงลักษณะไม่เป็นแบบแผน ตามสบาย ไม่มีพิธีรีตอง เช่น การจัดสวนธรรมชาติ การจัดภาพเขียนธรรมชาติ ดุลยภาพที่เกิดอาจเกิดได้หลายแบบ

2.1 ดุลยภาพทั้งสองข้าง มีรูปทรงไม่เท่ากัน แต่มีน้ำหนักเท่ากัน หลักการนี้สามารถนำมาใช้ออกแบบได้ เช่น การจัดกลุ่มหิน โดยมุ่งช่วงระยะการจัด

2.2 ดุลยภาพทั้งสองข้างมีรูปทรงสัดส่วน และน้ำหนักไม่เท่ากัน ทั้งสองข้าง

ประโยชน์ของความสมดุลต่องานออกแบบสวน

1. ความสมดุลโดยแท้จริง ใช้สำหรับการออกแบบสวนที่ต้องการ

- ความเป็นระเบียบ
- เหมาะสมที่สุดสำหรับสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบ
- สร้างจุดรวมภาพ
- กำหนดลวดลายที่เป็นระเบียบ ในถนนลานพัก
- ความหนักแน่นมั่นคง สวนที่โอ้อ่า และสง่างาม

2. เสมือนสมดุล ใช้สำหรับการออกแบบสวนที่ต้องการ

- ความไม่เป็นระเบียบ ความคงไว้ของสภาพธรรมชาติ ความเป็นอิสระ สนาบเปิดการเจริญเติบโตตามปกติ ปราศจากการควบคุม
- เหมาะในการออกแบบของสภาพภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา หรือสูงๆ ต่ำๆ ไม่สามารถปลูกพืชได้ พื้นที่เป็นหินหรือกลุ่มต้นไม้ใหญ่ที่ขึ้นตามธรรมชาติ
- ดลใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของผู้พบเห็น
- ดึงดูดความสนใจให้ความอิสระ เช่น สวนแบบธรรมชาติ

ช่วงจังหวะ (Rhythm)

ช่วงจังหวะ คือ การเคลื่อนไหวของส่วนที่คล้ายคลึงกัน, การกระทบเป็นจังหวะ, ผลความรู้สึกลงทางตาต่อลวดลาย อันเกี่ยวกับระยะของตาเรา ต่อวัตถุประสงค์ของการจัด

ช่วยจังหวะแบบเป็น 4 แบบ

1. จังหวะซ้ำๆ กัน เป็นการซ้ำรูปทรงหรือรูปลักษณะสีและเส้นซ้ำๆ กัน การย้ำหรือการให้เกิดความซ้ำ ต้องใช้พอเหมาะถ้ามากเกินไป เกิดความเบื่อหน่าย จังหวะซ้ำ เช่น การปลูกต้นไม้ พุ่มตัดเป็นรั้วแนวยาว

2. จังหวะต่อเนื่อง คือ การสร้างความซ้ำของรูปทรง รูปลักษณะที่เหมือนกันด้วย การเว้นระยะเท่าๆ กัน ตามจุดที่กำหนดไว้

3. จังหวะกระจาย เป็นการซ้ำที่มีจุดเริ่มจากศูนย์กลาง เช่น การปลูกต้นไม้กระจายออกจากจุดศูนย์กลางของวงกลม หรือวงเวียนตามสี่แยก

4. จังหวะลดหลั่น คือความแตกต่างของขนาดของวัตถุอันเดียวกัน จากเล็กไปหาใหญ่ หรือจากใหญ่ไปหาเล็ก หรือการใช้ผสมกัน แต่เป็นจังหวะสูงและต่ำของรูปร่างเดียวกัน แต่ขนาดต่างกัน

ประโยชน์ของช่วงจังหวะต่องานออกแบบสวน

1. การสร้างความซ้ำและการเปลี่ยนแปลงในการออกแบบให้สามารถพิสูจน์ได้ในองค์ประกอบอันเป็นเป็นมูลเหตุของความรู้สึกด้านอารมณ์ เมื่อพบเห็น

2. การออกแบบ ช่วงจังหวะที่ซ้ำของสีและรูปลักษณะ ให้ความรู้สึกพึงพอใจในการผสมผสานของจัดสวน

3. การออกแบบสวนที่ปราศจากช่วงจังหวะ เหมือนการขาดความเข้าใจ เพราะช่วงจังหวะทำให้เกิดความหมาย และความตื่นเต้น

ส่วนสัด (Proportion)

ส่วนสัด คือ ความสัมพันธ์ของขนาดต่าง ๆ, ความรู้สึกและความสัมพันธ์เกี่ยวกับของสิ่งหนึ่งในการออกแบบต่อสิ่งอื่น ๆ, ความสัมพันธ์ภายในของขนาดต่ออีกส่วนหนึ่ง หรือวัตถุประสงค์ต่อวัตถุประสงค์อื่นที่ใช้ในการออกแบบพื้นที่, การได้ส่วนของรูปลักษณะ ความสูงเป็นปฏิภาคต่อความกว้างและความยาว ส่วนสัดที่ดีจะช่วยให้ส่วนประกอบของรูทรง และรูปลักษณะมีความสัมพันธ์กลมกลืนกันอย่างเหมาะสม เช่น ส่วนสัดที่ดีของมนุษย์ หมายถึงการมีรูปร่าง และขนาดของส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ส่วนสัมพันธ์กัน และดูเหมาะสมงดงาม

ส่วนสัดในการออกแบบสวน

1. การจัดส่วนสัดให้ขนาดและรูปลักษณะ ประกอบกันงดงาม

2. การจัดส่วนสัดให้เกิดความสนใจ

3. การจัดส่วนให้ขนาดต่างๆ เกิดความสัมพันธ์เป็นหมวดหมู่

4. การจัดส่วนสัดของสวนต้องคำนึงถึง

- ขนาดของพื้นที่ คือ ความกว้าง ความยาว

- ความสูงของสิ่งก่อสร้าง และพืชพรรณ

การจัดส่วนสัดของสวน เพื่อให้เกิดความสวยงาม ต้องพิจารณาจากขนาดของพื้นที่ + ความสูง + องค์ประกอบในการจัด

มาตราส่วน (Scale)

มาตราส่วน คือ มาตรฐานที่แน่นอนสำหรับการวัด, ความสัมพันธ์ของแบบที่สมบูรณ์ต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาให้ความรู้สึกต่อสิ่งของว่าขนาดใหญ่หรือเล็กกว่าต่อพื้นที่ เช่นเดียวกัน การใช้พืชพรรณที่มีขนาดของใบใหญ่ นำมาจัดในสวนขนาดเล็ก ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสม เช่นเดียวกับปลูกไม้พุ่มหนึ่งต้น หรือหนึ่งกลุ่มลงในพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล

ชนิดของมาตราส่วน

1. มาตราส่วนสมบูรณ์ เป็นความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์กับวัตถุที่กำหนดแน่นอน เป็นหน่วยของการวัด ปกติวัตถุที่กำหนดอาจเป็นหินหรือองค์ประกอบอื่น ถ้าการจัดสวนหิน ต้องถือว่า หิน เป็นวัตถุที่จะถือเป็นมาตรฐาน

2. มาตราส่วนเปรียบเทียบ เป็นสัดส่วนของต้นไม้ เมื่อเปรียบเทียบกับต้นไม้ด้วยกัน ประโยชน์ของมาตราส่วนต้องงานออกแบบสวน

1. เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาขั้นแรกที่สุดในการเลือกต้นไม้ เพื่อการออกแบบปลูกต้นไม้

2. เอกภาพ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อใช้ระยะที่เหมาะสมถ้าส่วนสัดส่วนไม่เหมาะสม การออกแบบก็เกิดการกระจาย

3. ความรู้เกี่ยวกับมาตราส่วน ช่วยให้สามารถหาความแตกต่างของระหว่างไม้ยืนต้นกับไม้พุ่ม ไม้พุ่มกับพืชคลุมดิน หรือ ขนาดของสวนภาคต่อขนาดของสวนหย่อม สวนในบ้าน และต่อสวนขนาดใหญ่

4. ขนาดของพืชพรรณหิน การสร้างเนินดินในงานออกแบบใช้มาตราส่วนเปรียบเทียบ

5. มาตราส่วนหรือมาตราส่วนจริงในพื้นที่จริง สามารถกำหนดเป็นมาตราส่วนย่อลงในแบบแปลนเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติ

6. เป็นตัวกำหนดขนาด ความสูง ความกว้าง หรือความยาว ขององค์ประกอบในการจัดสวน

7. บอกส่วนสัดส่วนและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่อพื้นที่ เปรียบเทียบ เช่น มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในห้องขนาดใหญ่ เกิดความรู้สึกเหมือนคนแคระ และไม่น่าจะเป็นไปได้

8. งานออกแบบสวน นิยมใช้มาตราส่วนเปรียบเทียบมากกว่ามาตราส่วนสมบูรณ์

เอกภาพ (Unity)

เอกภาพ คือ ความเป็นหนึ่งเดียว, เป็นความสัมพันธ์ที่กลมกลืนขององค์ประกอบต่างๆ และหลักการออกแบบ เอกภาพเปรียบเสมือนบุคลิกภาพ กล่าวคือ เป็นเพียงหลักการที่มองไม่เห็น เป็นเพียงความรู้สึกมากกว่าที่จะมองดูด้วยสายตา เอกภาพเป็นเพียงภาพหนึ่งซึ่งมาจากหลายแง่มุม การจัดให้เกิดเอกภาพที่สมบูรณ์ ใช้พืชพรรณที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในเรื่อง พื้นผิว รูปลักษณะและสี การจัดสวนที่เกิดเอกภาพ คือการจัดให้เกิดความกลมกลืน การเป็นหนึ่งเดียว และลักษณะของทั้งหมดเป็นอย่างเดียวกัน

ความกลมกลืน (Harmony)

ความกลมกลืน คือ ความกลมกลืนกันของส่วนมูลฐานที่ใช้ในงานศิลปะ, การอ้างถึงเอกภาพ และความสมบูรณ์ของแบบ ความกลมกลืนใช้มากในงานออกแบบ เพราะเป็นการรวมหน่วยต่างๆ ของมูลฐานให้ดูกลมกลืนกัน เป็นหน่วยเดียวกันเกิดขึ้น ในแง่ของคุณภาพ ความกลมกลืนจะเชื่อมั่นได้ต้องประกอบไปด้วยระยะ และส่วนสัดส่วนที่เหมาะสมประกอบกับความสัมพันธ์ของขนาดและรูปทรง

การออกแบบสวนให้ดูกลมกลืนกัน ทำได้ดังนี้ การทำเป็นรูปซ้ำๆ กัน ใช้สีสรรกลมกลืนกัน ใช้พื้นผิวและช่องว่างให้กลมกลืนกัน ใช้รูปทรงและรูปลักษณะให้กลมกลืนหรือคล้ายคลึงกัน ใช้ขนาดกลมกลืนกัน ไม่ให้ใหญ่เล็กแตกต่างกัน แต่จะมีส่วนน้อยที่ตัดกัน ความกลมกลืนถ้าให้เด่นชัดขึ้นก็คือ เอกลักษณะของแนวความคิดอันเป็นพื้นฐานของงานออกแบบนั่นเอง

การขัดกัน (Contrast)

การขัดกันหรือความแตกต่าง คือความตรงข้ามกัน การเปลี่ยนแปลงจากปกติ โดยทั่วไป มักจะมีความหลากหลายในทางตรงข้าม การออกแบบไม่ให้เกิดความซ้ำหรือย้ำจนเกิดความไม่น่าดู ความแตกต่างจึงเป็นเครื่องแก้ไขไม่ให้เกิดความกลมกลืน นก้นเกินไป โดยทั่วไปการขัดกันใช้กับความกลมกลืน และใช้ในปริมาณที่ไม่มากเกินไป ถ้าจะเปรียบเทียบเป็นเนื้อที่กับความกลมกลืน ควรใช้การขัดกัน ประมาณ 20 ส่วนต่อความกลมกลืน 80 ส่วน

ชนิดของการขัดกันหรือความแตกต่าง

1. แบบของการจัด ระหว่างแบบเป็นระเบียบของความสมดุล กับแบบไม่เป็นระเบียบของความไม่สมดุล

2. เส้น ระหว่างเส้นโค้ง กับเส้นตรง

3. รูปทรง ระหว่างทรงกลมกับทรงสี่เหลี่ยม

4. รูปลักษณะ ระหว่างรูปลักษณะลูกบาศก์กับรูปลักษณะปิรามิด

5. พื้นผิว ระหว่างพื้นผิวที่ล้อมรอบหมดทุกด้านกับไม่ล้อมรอบหมดทุกด้าน

6. พื้นผิว ระหว่างเรียบกับขรุขระ

7. สีสรร ระหว่างมืดกับสว่าง

8. พืชพรรณ ระหว่างปล่อยเจริญตามธรรมชาติกับตัดแต่งให้เกิดรูปลักษณะใหม่

ประโยชน์ของการขัดกันในงานออกแบบสวน

1. การขัดกัน ทำให้การออกแบบเป็นจุดแห่งความสนใจ

2. การขัดกันช่วยให้การออกแบบมีลักษณะเครื่องไหว มีจุดเด่น

3. การขัดกันทำให้เกิดการเปลี่ยนอริยาบถ

4. การออกแบบถ้าปราศจากการขัดกัน การออกแบบจะหยุดนิ่ง เกิดการซ้ำและน่าเบื่อ การออกแบบถ้ามีการขัดกันมากเกินไปจะทำให้แบบมองดูยุ่งเหยิง ขาดเอกภาพ และความกลมกลืน การขัดกันจึงอยู่ในสภาพเหมาะสม

จุดรวมภาพ

จุดรวมภาพ คือ จุดสุดยอด หรือจุดเด่น ของการออกแบบ จุดรวมภาพของการออกแบบ จะก่อให้เกิดจุดเน้นหรือการเน้น อันเป็นการย้ำในการออกแบบ เพื่อเกิดจุดสำคัญการสร้างจุดเด่น ไม่ควรซ้ำในพื้นที่เดียวกัน จะทำให้เกิดการแข่งขันและลดความเด่นลง

ลักษณะของจุดรวมภาพ

1. ต้องเป็นจุดรวมของสายตา
2. มีรูปลักษณะเฉพาะ เช่น ใช้เส้นตรงแนวนอน และอุดมไปด้วยสีรองดอกไม้ มองดูเด่น เกิดจุดแห่งความสนใจ
3. เด่นในรูปแบบเฉพาะ เช่น เส้น รูปลักษณะ และมวล
4. มีความคล้องจองของแนว หรือวัสดุ

การสร้างจุดรวมภาพในงานออกแบบสวน

1. การจัดสวนแบบเป็นระเบียบ เช่นการสร้างพุ น้ำตก กลางสามแยก หรือสี่แยก ซึ่งการจัดแบบนี้เรียกว่า Central motive scheme หรือการจัดเป็นน้ำพุกลางสระน้ำรูปปั้น นาฬิกาการแตด ชุ่มต้นไม้ในสวน
2. การจัดสวนแบบไม่เป็นระเบียบ หรือแบบธรรมชาติ สร้างจุดสุดยอดที่กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ ประกอบสวน กลุ่มพืชที่รูปทรงสวยงาม มุมน้ำตกแบบธรรมชาติ กลุ่มหินรูปทรงแปลกๆ (สมจิต โยธะคง. 2535: 73-80)

7. ข้อมูลการออกแบบผลิตภัณฑ์ (products design)

7.1 แนวทางการออกแบบเครื่องปั้นดินเผา

ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพราะผลกระทบของอุตสาหกรรม มีผู้บริโภคประเภทใหม่มาเพิ่มความต้องการให้พัฒนาศิลปะรูปแบบใหม่ๆ จึงทำให้มีความหลากหลายและเหลื่อมล้ำในแง่มาตรฐานและคุณภาพ

งานเครื่องปั้นดินเผาแต่เดิมเป็นเพียงงานหัตถกรรม ที่ถ่ายทอดความรู้ในระบบชาวบ้านต่อชาวบ้าน การผลิตและการออกแบบใช้ประสบการณ์ความชำนาญของช่างผู้ผลิตเป็นผู้คิดค้น มีได้ศึกษาหลัก การออกแบบอย่างจริงจัง ทั้งยังผลิตเพื่อใช้ในกลุ่มชนของตนเท่านั้น トラบจนพัฒนาขึ้นเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว มีการซื้อขายกันในวงกว้างขวางมากขึ้น ปัจจุบันการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยหลักการออกแบบ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยังประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับขบวนการผลิต และคงค่าความงามที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น(ศักดิ์ชัย เกียรติจินาจันทร์. 2537: 3-5)

ศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นส่วนใหญ่ เป็นศิลปะที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรม เพื่อสนองความต้องการทางกายและวัตถุ เครื่องปั้นดินเผาก็อยู่ในศิลปะประเภทดังกล่าว ถือเป็นศิลปะด้านอุตสาหกรรมศิลป์ ลักษณะการออกแบบที่ดีจะต้องสัมพันธ์กันทั้งหมดในกระบวนการผลิต โดยจะมีจุดมุ่งหมายของการออกแบบดังนี้ (สุรเชษฐ ไชยอุปละ. 2546: 58-59)

1. ออกแบบเพื่องานศิลปะ มีคุณค่าทางสุนทรียภาพ มีลักษณะเฉพาะตัว
2. ออกแบบเพื่อการค้า อุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของการใช้ และจุดมุ่งหมายในการออกแบบ เช่น แจกันเพื่อการส่งออก เครื่องใช้ภายในครัวเรือน ประเภทของตกแต่งประเภทเครื่องประดับ

3. ออกแบบตามความต้องการของตลาด
4. ออกแบบหรือทำตามแบบ
5. ออกแบบเพื่อเสนอตลาดซึ่งต้องคำนึงถึงสุนทรียภาพด้วย
6. ออกแบบผลิตเพื่อการตลาดและการส่งออก ซึ่งในขณะที่ตลาดต่างประเทศเองก็มีการผลิตของเขาเองอยู่แล้ว การออกแบบเองเพื่อเสนอตลาดก็จำเป็นต้องคัดแบบ ที่มีลักษณะก้าวหน้า เฉพาะตัว แยกเป็น 2 ลักษณะคือ

6.1 ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ หมายถึง การออกแบบเพื่อเป็นแบบเฉพาะยุค ดึงจุดเด่นของแบบเก่าๆ มาประยุกต์ใหม่ และคำนึงถึงความสวยงามของยุคสมัย ประโยชน์ใช้สอย เทคนิคที่ก้าวหน้า และราคาต้นทุนในการผลิต

6.2 แบบร่วมสมัย จำเป็นต้องใช้หนักออกแบบที่มีประสบการณ์สูง การออกแบบเครื่องปั้นดินเผาจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานเครื่องปั้นดินเผา การผลิต วัสดุ ความนิยมของสังคม อีกทั้งการออกแบบที่ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางศิลปะ เพื่อให้ได้ผลงานที่สวยงามและสอดคล้องกับขบวนการผลิต ซึ่งการออกแบบให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม มีหลักการอยู่ 3 ประเภทคือ (อรพินท์ พานทอง. 2531: 98)

1. ประโยชน์ใช้สอย(Function)
2. วัสดุและกรรมวิธีการผลิต(Materials and Process)
3. ลักษณะภายนอก(Appearance)

หลักการทั้งสามข้างต้น มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ผลิตภัณฑ์บางประเภทต้องคิดถึงและให้ความสำคัญกับหน้าที่ใช้สอย ในขณะที่ผลิตภัณฑ์บางประเภทไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอยขั้นนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของผลิตภัณฑ์นั้น ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้สอย (Function Product) เช่น ภาชนะบรรจุอาหาร การออกแบบต้องให้ความสำคัญด้านประโยชน์ใช้สอยมากกว่าอย่างอื่น ในทางกลับกันการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ใช้ตกแต่งหรือของแจกเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่เน้นหน้าที่ใช้สอย (Non-Function Product) อาจต้องให้ความสำคัญกับลักษณะภายนอก(Appearance) ก่อนหลักการอื่นก็ได้ แต่ที่สำคัญจะต้องนำมาคิดประกอบอยู่เสมอ คือ วัสดุและกรรมวิธีการผลิตที่เป็นไปได้(อรพินท์ พานทอง. 2531: 98)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลที่มีผลต่อการครองตลาดได้เป็นระยะเวลานาน โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย ไม่ล้าหลัง รูปแบบการพัฒนาอาจทำได้หลายวิธี เช่น(ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. 2537: 118-119)

1. การเลียนแบบผลิตภัณฑ์เดิม (Imitation) หมายถึง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด โดยการเลียนแบบผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่ในท้องตลาดและได้รับความนิยมอยู่ก่อนแล้ว ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนานี้จะมีความคล้ายคลึงกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมอยู่

2. การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ (Adaptation) หมายถึง การพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมที่วางขายอยู่ในท้องตลาดให้มีคุณภาพดีขึ้น เพิ่มความสวยงามมากขึ้น อาจจะเป็นการนำวัสดุอื่นมาประกอบด้วย เพื่อเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามขึ้น

3. การประดิษฐ์ใหม่ (Innovation) หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ แล้วนำออกสู่ตลาดเป็นครั้งแรก โดยไม่เคยมีผลิตภัณฑ์ลักษณะนี้มาก่อน เพื่อเป็นการแบ่งส่วนตลาด เปิดโอกาสให้ผู้ซื้อมีโอกาสเลือกผลิตภัณฑ์ใหม่ ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ต้องการคิดสร้างสรรค์อย่างดี จากฐานข้อมูลที่ศึกษาถึงรสนิยมและความต้องการของผู้ใช้ จึงสามารถผลิตขึ้นเพื่อสนองความต้องการผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง

จึงสรุปได้ว่าการออกแบบและพัฒนาที่ดีได้ ต้องอาศัยหลักการออกแบบประกอบกันตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ให้ประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับขบวนการผลิต และคงค่าความงามที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

7.2 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

พลฤทธิ ผีวพรรณงาม (2553: 21-26)

1. หน้าที่ใช้สอย หน้าที่ใช้สอยถือเป็นหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกที่ต้องคำนึงผลิตภัณฑ์ทุกชนิดต้องมีหน้าที่ใช้สอยถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย ผลิตภัณฑ์นั้นถือว่ามีความใช้สอยดี (HIGH FUNCTION) แต่ถ้าหากผลิตภัณฑ์ใดไม่สามารถสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์นั้นก็ถือว่ามีความใช้สอยไม่ดีเท่าที่ควร (LOW FUNCTION) สำหรับคำว่าประโยชน์ใช้สอยดี (HIGH FUNCTION) นั้น ดลต์ รัตนทัศนีย์ (2528: 1) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจขอให้ดูตัวอย่างการออกแบบมีดหั่นผัก แม้ว่ามีดหั่นผักจะมีประสิทธิภาพในการหั่นผักให้ขาดได้ตามความต้องการ แต่จะกล่าวว่า มีดนั้นมีประโยชน์ใช้สอยดี (HIGH FUNCTION) ยังไม่ได้ จะต้องมององค์ประกอบอย่างอื่นร่วมอีกเช่น ด้ามจับของมีดนั้นจะต้องมีความโค้งเว้าที่สัมพันธ์กับขนาดของมือผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการหั่นผักด้วย และภายหลังจากการใช้งานแล้วยังสามารถทำความสะอาดได้ง่าย การเก็บและบำรุงรักษาจะต้องง่ายสะดวกด้วย ประโยชน์ใช้สอยของมีดจึงจะครบถ้วนและสมบูรณ์ เรื่องหน้าที่ใช้สอยนับว่าเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนซับซ้อนมาก ผลิตภัณฑ์บางอย่างมีประโยชน์ใช้สอยตามที่ผู้คนทั่วๆ ไปทราบเบื้องต้นว่า มีหน้าที่ใช้สอยแบบนี้ แต่ความละเอียดอ่อนที่นักออกแบบได้คิดออกมานั้น ได้ตอบสนองความสะดวกสบายอย่างเต็มที่ เช่น มีดในครัวมีหน้าที่หลักคือใช้ความคมช่วยในการหั่น สับ แต่เราจะเห็นได้ว่าการออกแบบมีดที่ใช้ในครัวอยู่มากมายหลายแบบหลายชนิดตามความละเอียดในการใช้ประโยชน์เป็นการเฉพาะที่แตกต่างเช่น มีดสำหรับปอกผลไม้ มีดแลเนื้อสัตว์ มีดสับกระดูก มีด บะช้อ มีดหั่นผัก เป็นต้น ซึ่งก็ได้มีการออกแบบลักษณะแตกต่างกันออกไปตามการใช้งาน ถ้าหากมีการใช้มีดอยู่ชนิดเดียวแล้วใช้กันทุกอย่างตั้งแต่แลเนื้อ สับบะช้อ สับกระดูก หั่นผัก ก็อาจจะใช้ได้ แต่จะไม่ได้ความสะดวกเท่าที่ควร หรืออาจได้รับอุบัติเหตุขณะที่ใช้ได้ เพราะไม่ใช่ประโยชน์ใช้สอยที่ได้รับการออกแบบมาให้ใช้เป็นการเฉพาะอย่าง การออกแบบแก้อีกก็เหมือนกัน หน้าที่ใช้สอยเบื้องต้นของแก้อี้ คือใช้สำหรับนั่ง แต่นั่งในกิจกรรมใดหนึ่งในห้องรับแขก ขนาดลักษณะรูปแบบแก้อี้ก็เป็นความสะดวกในการนั่งรับแขก

พูดคุยกัน นั่งรับประทานอาหาร ขนาดลักษณะเก้าอี้ก็เป็นความเหมาะสมกับโต๊ะอาหาร นั่งเขียนแบบบนโต๊ะเขียนแบบ เก้าอี้ก็จะมีขนาดลักษณะที่ใช้สำหรับการนั่งทำงานเขียนแบบ ถ้าจะเอากาอี้รับแขกมาใช้นั่งเขียนแบบ ก็คงจะเกิดการเมื่อยล้า ปวดหลัง ปวดคอ แล้วนั่งทำงานได้ไม่นาน ตัวอย่าดังกล่าวต้องการที่จะพูดถึงเรื่องของหน้า ที่ใช้สอย ของผลิตภัณฑ์ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและเอียดอ่อนมาก ซึ่งนักออกแบบจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด

2. ความปลอดภัย สิ่งที่อำนวยความสะดวกได้มากเพียงใด ย่อมจะมีโทษเพียงนั้น ผลิตภัณฑ์ที่ให้ความสะดวกต่าง ๆ มักจะเกิดจากเครื่องจักรกลและเครื่องใช้ไฟฟ้า การออกแบบควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องแสดงเครื่องหมายไว้ให้ ชัดเจนหรือมี คำ อธิบายไว้ ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก ต้องคำนึงถึงวัสดุ ที่เป็นพิษเวลาเด็กเอาเข้าปากกัดหรืออม นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้ใช้เป็นสำคัญ มีการออกแบบบางอย่าง ต้องใช้เทคนิคที่เรียกว่า แบบธรรมดา แต่คาดไม่ถึงช่วยในการให้ความปลอดภัย เช่น การออกแบบหัวเกลียววาล์ว ถังแก๊ส หรือปั๊มเกลียว ล็อคใบพัดของพัดลม จะมีการทาเกลียวเปิดให้ย้อนศรตรงกันข้ามกับเกลียวทั่ว ๆ ไป เพื่อความปลอดภัย สำหรับคนที่ไม่ทราบหรือเคยมือไปหมุนเล่นคือ ยิ่งหมุนก็ยิ่งขันแน่น เป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้

3. ความแข็งแรง ผลิตภัณฑ์จะต้องมีความแข็งแรงในตัวของผลิตภัณฑ์หรือโครงสร้าง เป็นความเหมาะสมในการที่นักออกแบบรู้จักใช้คุณสมบัติของวัสดุและจำนวน หรือปริมาณของโครงสร้าง ในกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่จะต้องมีการรับน้ำหนัก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ต้องเข้าใจหลักโครงสร้างและการรับน้ำหนัก อีกทั้งต้องไม่ทิ้งเรื่องของความสวยงามทางศิลปะ เพราะมีปัญหาว่า ถ้าใช้โครงสร้างให้มากเพื่อความแข็งแรง จะเกิดสวนทางกับความงาม นักออกแบบจะต้องเป็นผู้ดึงเอาสิ่งสองสิ่งนี้เข้ามาอยู่ในความพอดีให้ได้ ส่วนความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์เองนั้น ก็ขึ้นอยู่กับที่การออกแบบรูปร่างและการเลือกใช้วัสดุและประกอบกับการศึกษาข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์ว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต้องรับน้ำหนักหรือกระทบกระแทกอะไร หรือไม่ในขณะที่ใช้งานก็ คงต้องทดลองประกอบการออกแบบไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ความแข็งแรงของโครงสร้างหรือตัวผลิตภัณฑ์ นอกจากเลือกใช้ประเภทของวัสดุ โครงสร้างที่เหมาะสมแล้วยังต้องคำนึงถึงความประหยัดควบคู่กันไปด้วย

4. ความสะดวกสบายในการใช้ นักออกแบบต้องศึกษาวิชากายวิภาคเชิงกลเกี่ยวกับ สัดส่วน ขนาด และขีดจำกัดที่เหมาะสมสำหรับอวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกายของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งจะประกอบด้วยความรู้ทางด้านขนาดสัดส่วนมนุษย์ (ANTHROPOMETRY) ด้าน สรีรศาสตร์ (PHYSIOLOGY) จะทำให้ทราบ ขีดจำกัด ความสามารถของอวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกายมนุษย์ เพื่อใช้ประกอบการออกแบบ หรือศึกษาด้านจิตวิทยา (PSYCHOLOGY) ซึ่ง ความรู้ในด้านต่างๆ ที่กล่าวมานี้ จะทำให้นักออกแบบ ออกแบบและ กำหนดขนาด (DIMENSIONS) ส่วนโค้ง ส่วนเว้า ส่วนตรง ส่วนแคบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างพอเหมาะ กับร่างกายหรืออวัยวะของมนุษย์ที่ใช้ ก็จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้การไม่เมื่อยมือหรือ เกิด การล้าในขณะที่ใช้ไปนานๆ ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาวิชาดังกล่าว ก็จะเป็น

ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ใช้ต้องใช้อวัยวะร่างกายไปสัมผัสเป็นเวลานาน เช่น แก้ว ด้ม เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ การออกแบบภายในห้องโดยสารรถยนต์ ที่มีมือจับรถจักรยาน ปุ่มสัมผัสต่างๆ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่ยกตัวอย่างมานี้ถ้าผู้ใช้ผู้ใดได้เคยใช้มาแล้วเกิดความไม่สบายร่างกายขึ้น ก็แสดงว่าศึกษากายวิภาคเชิงกลไม่ดีพอแต่ทั้งนี้ก็ต้องศึกษาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวให้ดีกว่าก่อน จะไปเหมาว่าผลิตภัณฑ์นั้นไม่ดี เพราะผลิตภัณฑ์บางชนิดผลิตมาจากประเทศตะวันตก ซึ่งออกแบบโดยใช้มาตรฐานผู้ใช้ของชาวตะวันตก ที่มีรูปร่างใหญ่โตกว่าชาวเอเชีย เมื่อชาวเอเชียนามาใช้อาจจะไม่พอดีหรือหลวม ไม่สะดวกในการใช้งาน นักออกแบบจึงจำเป็นต้องศึกษาสัดส่วนร่างกายของชนชาติหรือเผ่าพันธุ์ที่ใช้ผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์

5. ความสวยงาม ผลิตภัณฑ์ในยุคปัจจุบันนี้ ความสวยงามนับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหน้าที่ใช้สอยเลย ความสวยงามจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อเพราะประทับใจ ส่วนหน้าที่ใช้สอยจะดีหรือไม่ต้องใช้เวลาอีกกระยะหนึ่งคือใช้ไปเรื่อยๆ ก็เกิดข้อบกพร่องในหน้าที่ใช้สอยให้เห็นภายหลัง ผลิตภัณฑ์บางอย่าง ความสวยงามก็คือ หน้าที่ใช้สอยนั่นเอง เช่น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ของขวัญตกแต่งต่างๆ ซึ่งผู้ซื้อเกิดความประทับใจในความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ความสวยงามจะเกิดมาจากสิ่งสองสิ่งด้วยกันคือ รูปร่าง (FORM) และสี (COLOR) การกำหนดรูปร่างและสี ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์ไม่เหมือนกับการกำหนด รูปร่าง สี ได้ตามความนึกคิดของจิตรกรที่ต้องการ แต่ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นในลักษณะศิลปะอุตสาหกรรมจะทาตามความชอบ ความรู้สึกนึกคิดของนักออกแบบแต่เพียงผู้เดียวไม่ได้ จำเป็นต้องยึดข้อมูล และกฎเกณฑ์ผสมผสานรูปร่างและสีกันให้เหมาะสม ด้วยเหตุของความสำคัญของ รูปร่าง และสีที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์ นักออกแบบจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิชา ทฤษฎีหรือหลักการออกแบบและวิชาทฤษฎีสี ซึ่งเป็นวิชาทางด้านของศิลปะแล้วนำมาประยุกต์ผสมใช้กับศิลปะทางด้านอุตสาหกรรมให้เกิดความกลมกลืน

6. ราคาพอสมควร ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาขายนั้นย่อมต้องมีข้อมูลด้านผู้บริโภค และการตลาดที่ได้ค้นคว้าและสำรวจแล้ว ผลิตภัณฑ์ย่อมจะต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ว่าเป็น คนกลุ่มใด อาชีพฐานะเป็นอย่างไร มีความต้องการใช้สินค้า หรือผลิตภัณฑ์นี้เพียงใด นักออกแบบก็จะเป็นผู้กำหนดแบบผลิตภัณฑ์ ประมาณราคาขายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะซื้อได้การจะได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีราคาเหมาะสมกับผู้ซื้อนั้น ก็อยู่ที่การเลือกใช้ชนิดหรือเกรดของวัสดุ และเลือกวิธีการผลิตที่ง่ายรวดเร็ว เหมาะสม อย่างไรก็ดี ถ้าประมาณการออกมาแล้วปรากฏว่า ราคาค่อนข้างจะสูงกว่าที่กำหนดไว้ ก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆ กันใหม่ แต่ก็ยังต้องคงไว้ซึ่งคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น เรียกว่าเป็นวิธีการลดค่าใช้จ่าย

7. การซ่อมแซมง่าย หลักการนี้คงจะใช้กับผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกล เครื่องยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ที่มีกลไกภายในซับซ้อน อะไหล่บางชิ้นย่อมต้องมีการเสื่อมสภาพไปตามอายุ การใช้งานหรือการใช้งานในทางที่ผิด นักออกแบบย่อมที่จะต้องศึกษาถึงตำแหน่งในการจัดวางกลไกแต่ละชิ้นตลอดจนถอดสกรู เพื่อที่จะได้ออกแบบส่วนของฝาดรอปบริเวณต่างๆ ให้สะดวก ในการถอดซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอะไหล่ได้ง่าย

8. วัสดุและวิธีการผลิต ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่ผลิตด้วยวัสดุสังเคราะห์ อาจมีกรรมวิธีการเลือกใช้วัสดุและวิธีผลิตได้หลายแบบ แต่แบบหรือวิธีใดที่จะเหมาะสมที่สุด ที่จะไม่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าที่ประมาณ ฉะนั้น นักออกแบบคงจะต้องศึกษาเรื่องวัสดุและวิธีผลิตให้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะวัสดุจากพอลาสติกในแต่ละชนิด จะมีคุณสมบัติทางกายภาพที่ต่างกันออกไป เช่น มีความใส ทนความร้อน ผิวมันวาว ทนกรดต่างได้ดี ไม่ลื่น เป็นต้น ก็ต้องเลือกให้คุณสมบัติดังกล่าวให้เหมาะสมกับคุณสมบัติ ของ ผลิตภัณฑ์ที่พึงมีอยู่ในยุคสมัยนี้ มีการ รณรงค์ช่วยกัน พยายามสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้วัสดุที่นำกลับมาหมุนเวียนมาใช้ใหม่ ก็ยังทำให้นักออกแบบย่อมต้องมีบทบาทเพิ่มขึ้นอีกคือ เป็นผู้ช่วยพนักซ์ สิ่งแวดล้อมด้วยการเลือกใช้วัสดุที่หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ ที่เรียกว่า “ รีไซเคิล ”

9. การขนส่ง นักออกแบบต้องคำนึงถึงการประหยัดค่าขนส่ง การขนส่งสะดวกหรือไม่ ระยะใกล้หรือระยะไกลกินเนื้อที่ในการขนส่งมากน้อยเพียงใด การขนส่งทางบกทางน้ำหรือทางอากาศต้องหาการบรรจุหีบห่ออย่างไร ถึงจะทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่เกิดการเสียหายชำรุด ขนาดของตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้าหรือเนื้อที่ที่ใช้ในการขนส่งมีขนาด กว้าง ยาว สูง เท่าไหร่ เป็นต้น หรือในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบมีขนาดใหญ่โตยาวมาก เช่น เตียง หรือพัดลมแบบตั้งพื้น นักออกแบบ ก็ควรที่จะคำนึงถึงเรื่องการขนส่ง ตั้งแต่ขั้นตอนของการออกแบบกันเลยทีเดียว ออกแบบให้มีชิ้นส่วน สามารถถอดประกอบได้ง่าย สะดวก เพื่อให้หีบห่อมีขนาดเล็กที่สุด สามารถบรรจุได้ในลังที่ เป็นขนาดมาตรฐาน เพื่อการประหยัดค่าขนส่ง เมื่อผู้ซื้อซื้อไปก็สามารถที่จะขนส่งได้ด้วยตนเองนำกลับไปบ้านก็สามารถประกอบชิ้นส่วนให้เข้ารูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้ โดยสะดวกด้วยตนเอง เรื่องหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้กล่าวมา ทั้ง 9 ข้อนี้เป็นหลักการที่นักออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงเป็นหลักการทางสากลที่ได้กล่าวไว้ในขอบเขตอย่างกว้าง ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ไว้ทั่วทุกกลุ่มทุกประเภทในผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดนั้น อาจจะไม่ต้องคำนึงหลักการดังกล่าวครบทุกข้อก็ได้ ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์บางชนิดก็อาจจะต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวครบถ้วนทุกข้อ เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ไว้แขวนเสื้อ ก็คงจะเน้นหลักการด้านประโยชน์ใช้สอย ความสะดวกในการใช้และความสวยงามเป็นหลัก คงจะไม่ต้องไปคำนึงถึงด้านการซ่อมแซม เพราะไม่มีกลไกซับซ้อนอะไร หรือการขนส่ง เพราะขนาดจำกัดตามประโยชน์ใช้สอยบังคับ เป็นต้น ในขณะที่ผลิตภัณฑ์บางอย่าง เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์ ก็จำเป็นที่นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ครบทั้ง 9 ข้อ เป็นต้น

ระดับการสร้างสรรค์ 4 ระดับ

1. การค้นพบสิ่งใหม่(Discovery)ได้แก่ผลงานซึ่งเป็นสิ่งใหม่ยังไม่เคยค้นพบมาก่อน ในงานออกแบบปัจจุบันไม่ค่อยเห็นนัก เนื่องจากการออกแบบมีรากฐาน การพัฒนามาจากงานเดิม การค้นพบสิ่งใหม่ส่วนใหญ่นั้นมักจะเกิดขึ้นในวงการวิทยาศาสตร์การค้นพบทฤษฎีและหลักการหรือสารใหม่ๆ เป็นต้น

2. การริเริ่มใหม่(Innovation)เป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการนำหลักการหรือการค้นพบมาใช้สร้างให้เกิดสิ่งใหม่ ที่มีคุณค่า ในการแก้ปัญหา เช่น เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมัน เปลี่ยนมาเป็นใช้ไฟฟ้า

3. การสังเคราะห์ใหม่ (Synthesis) เป็นผลงานที่เกิดจากการรวบรวมผลงานเดิมที่มีอยู่แล้ว มาสังเคราะห์สร้างให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ เช่น การรวบรวมความสามารถด้าน ถ่ายรูป ถ่ายวีดีโอ อินเทอร์เน็ต ไร่ เกม แผนที่ โทรทัศน์ ฯลฯ ไว้ในโทรศัพท์มือถือ

4. การดัดแปลงใหม่ (Modification) เป็นผลงานที่พบเห็นทั่วไป ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ขนาดหรือคุณสมบัติบางประการให้มีความแตกต่างจากสิ่งของที่มีอยู่เดิม ทำให้ผู้ผลิตต้องเร่ง ผลิตสินค้าประเภทเดิม แต่สามารถดึงดูดความสนใจได้ดีกว่า อันเป็นผลทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้า

สิ่งดลใจในการออกแบบ (Inspiration) แรงดลใจหรือแรงบันดาลใจมาจากสิ่งต่างที่นักออกแบบได้มีประสบการณ์ตรงจากการพบเห็น หรือจากมโนภาพของความคิด ซึ่งเป็นเส้นทางสร้างแนวคิด ในการสร้างสรรค์งานออกแบบ ตัวอย่างสิ่งดลใจ

1. รูปทรงธรรมชาติ(Natural from inspiration)เช่น รูปทรงของคน, สัตว์, พืช, แร่ธาตุ
2. รูปทรงเรขาคณิต(Geometry from inspiration)
3. รูปทรงอิสระ(free from inspiration)

ลักษณะของผลิตภัณฑ์(Style)

1. แบบโบราณ (Old style) เป็นการออกแบบแนวอนุรักษ์นิยม โดยยึดแบบอย่างจากของเดิมมาออกแบบ
2. แบบอมตะ(Classic style) คือการออกแบบที่มีมานานแต่ยังไม่ล้าสมัย
3. แบบร่วมสมัย(Contemporary style)คือการนำเอาของเก่าและของใหม่มาออกแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัย
4. แบบทันสมัย(Modern style)การออกแบบที่เป็นปัจจุบัน เข้ากับสมัยนิยม
5. แบบล้ำสมัย(Advance style)คือการออกแบบที่มองถึงอนาคตหรือเป็นผู้นำ

การแบ่งชั้นตอนกระบวนการออกแบบ เนื่องจากนักออกแบบแต่ละคนเมื่อผ่านประสบการณ์ในการทำงานมาช้านาน ได้สะสมความรู้ความชำนาญตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคขณะลงมือทำงาน จึงพัฒนาขั้นตอนการทำงานเฉพาะเป็นตัวเองตามความถนัดและความมีประสิทธิภาพด้วยวิธีที่ตนได้เรียนมา การวางแบบแผนการทำงาน ไว้เป็นเสมือนคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ นักออกแบบและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติการเป็นขั้นตอนมีการกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะผลผลิตที่ต้องทำส่งในแต่ละขั้นตอนและให้ดำเนินไปเป็นลำดับอย่างเคร่งครัด การทำงานตามแบบแผนอย่างเป็นขั้นตอนมีส่วนช่วยให้การออกแบบประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี วิธี การแบ่งขั้นตอนการทำงาน แบ่งการทำงานออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการทำงาน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา(Identification of Problem) การนำโจทย์หรือปัญหาที่ได้รับในงานออกแบบ นำมาศึกษาพิจารณาให้เข้าใจถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตการทำงานเพื่อแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป

2. การค้นหาข้อมูล (Information) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ นำมาจัดจำแนกอย่างเป็นระบบตามหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาข้อมูลมีคุณค่า ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจและช่วยเสนอแนะวิธีการต่างๆสำหรับแก้ปัญหา

3. การวิเคราะห์ (Analysis) การนำข้อมูลที่จำแนกไว้มาแยกแยะ เปรียบเทียบ และจัดให้เกิดความสัมพันธ์กัน ผลจากการวิเคราะห์จะช่วยเสนอแนะตั้งแต่ทางเลือก จนถึงเกณฑ์สำหรับการพิจารณาทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา

4. การสร้างแนวความคิดหลัก (Conceptual Design) ใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดหลักในการออกแบบ แนวความคิดหลักควรมีลักษณะที่สามารถแก้ปัญหาที่สำคัญได้อย่างตรงประเด็นและมีความกว้างครอบคลุมการแก้ปัญหาย่อยมีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับแนวทางที่เคยมีมาก่อน และยังมีลักษณะเป็นความคิดหรือสมมุติฐาน ที่อาจจะยังเป็นนามธรรม นอกจากนี้แนวความคิดในการออกแบบไม่ได้มีอยู่เพียงครั้งเดียว โดยเฉพาะสำหรับปัญหาที่ซับซ้อนในระยะแรกเป็นการสร้างแนวความคิดโดยรวมและเมื่อทำการออกแบบก็จะมีการสร้างแนวเสริมตามไปแต่ละขั้นตอนหรือทุก ๆ ระดับการแก้ปัญหาทั้งนี้ เพื่อให้การออกแบบลึกลงไปทุกขั้นตอนสามารถทำได้ อย่าง สร้างสรรค์มากขึ้น

5. การออกแบบร่าง (Preliminary Design) การนำแนวความคิดหลักมาตีความแปรรูปหรือ ประยุกต์สร้างขึ้นจากสิ่งที่เป็นนามธรรมได้กลายเป็นรูปธรรม มีตัวตนมองเห็นและจับต้องได้ ด้วยการร่างเป็นภาพ 2 มิติหรือสร้างหุ่นจำลอง 3 มิติแบบร่างควรมีจำนวนมาก มีความแตกต่างหลากหลาย ทางด้านรูปร่าง หน้าตา ขนาด ส่วนประกอบ ตั้งแต่โครงสร้างถึงส่วนประกอบย่อย พร้อมทั้งให้คำอธิบาย หรือกราฟฟิกแสดงหลักวิธีการและความคิดเห็นของผู้ออกแบบต่อแบบเหล่านั้น

6. การคัดเลือก (Selection) การนำแบบร่างที่สร้างขึ้นเป็นจำนวนมากเปรียบเทียบ โดยใช้หลักเกณฑ์ที่ได้จากการ วิเคราะห์ เพื่อคัดเลือกแบบที่มีความเหมาะสมสูงสุดสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ ด้วยวิธีการที่ง่ายประหยัดและมีความเป็นไปได้จริงทั้งในการผลิตและการตลาด

7. การออกแบบรายละเอียด (Detail Design) การนำแบบที่ผ่านการพิจารณาเลือกแล้วมาพัฒนาต่อไปจนถึงขั้นรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยต่างๆเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น การออกแบบรายละเอียดจะเกิดขึ้นขณะเขียนแบบ นับเป็นขั้นตอนสำคัญที่มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงแบบที่มาจากแนวความคิดธรรมดาให้กลายเป็นแบบที่น่าสนใจและใช้งานได้ดีหรือในทางตรงกันข้าม คือมีส่วนทำลายแนวความคิดที่ดีให้ด้อยคุณค่าลงจากความหยาบหรือการขาดความเอาใจใส่ในรายละเอียดของงาน

8. การประเมินผล(Evaluation) การนำแบบที่สำเร็จทั้งในลักษณะงาน ๒ มิติ และ 3 มิติ มาทำการประเมินผลงานนั้นๆว่ามีความถูกต้องและครบถ้วนตามขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมินผลช่วยให้รู้ระดับคุณภาพของงานออกแบบ และเป็นการตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการลงทุนผลิตและจำหน่าย (นวลน้อย บุญวงษ์. 2542: 142 – 143)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตินาถ นิธิธรรมกร และคณะ ทำการศึกษาเรื่อง แนวโน้มกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (2550) สภาพทั่วไปของเกาะเกร็ดมีสภาพเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนเกาะโดยลักษณะชุมชนประกอบไปด้วย ร้านค้าเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายอาหาร ที่อยู่อาศัย และสวนผลไม้ จากการสำรวจพบว่ามีผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาจำนวน 13 ร้าน โดยแบ่งเป็น โรงงานขนาดใหญ่ 3 โรงงาน ที่เหลืออีก 10 ร้านเป็นการประกอบธุรกิจภายในครัวเรือน โดยสภาพทั่วไปของร้านค้าจะเป็นการเปิดขายสินค้าหน้าบ้านพักอาศัย โดยจะมีเพียงบางร้านที่เปิดให้ชมกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเป็นการให้ความรู้กับผู้ที่สนใจ ซึ่งผู้ประกอบการทั้งหมดได้รับการสืบทอดกิจการมาจากบรรพบุรุษจึงทำให้สินค้าเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ดยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์สืบทอดต่อกันมา

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเกาะเกร็ด ประมาณปีละ 200,000 คน ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนร้านค้าที่มีอยู่บนเกาะเกร็ดนั้นจะ เห็นได้ว่าเป็นตลาดขนาดใหญ่ ซึ่งนักท่องเที่ยวกว่าครึ่งที่มาเที่ยวต้องการที่จะมาซื้อสินค้าอยู่แล้ว โดยเฉลี่ยแล้วนักท่องเที่ยวหนึ่งคนจะใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าประมาณ 1,000 บาท ต่อวัน ทำให้ร้านค้าต่างๆ ต้องปรับกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนลูกค้าและความต้องการที่ เพิ่มมากขึ้น โดยบางร้านได้รับผลิตลายและรูปแบบที่ลูกค้าต้องการเพื่อสร้างจุดเด่นให้กับร้านโดยมีแนวโน้มว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและความสนใจในผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาจะเพิ่มมากขึ้น

พนักงานด้านการผลิต ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการใช้พนักงานในการผลิตจำนวนน้อยส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น พนักงานจะทำหน้าที่เตรียมวัตถุดิบในการปั้น ขนย้าย และพนักงานขายหน้าร้าน ส่วนช่างที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ช่างขึ้นรูปหรือช่างปั้น ซึ่งมีการสืบทอดวิธีการทำต่อๆ กันมาจากบรรพบุรุษ โดยช่างแต่ละคนก็จะมีเทคนิคที่แตกต่างกันออกไป ส่วนช่างแกะลายจะเป็นช่างที่ทำต่อจากช่างปั้นซึ่งจะมีจำนวนน้อยกว่าเพราะช่างแกะลายจำเป็นต้องใช้เทคนิคและใช้เวลานานในการผลิตผลงาน ทำให้มีผู้สนใจที่จะเรียนรู้น้อยและช่างผู้ชำนาญทางด้านนี้ลดน้อยลง ช่างผู้ชำนาญหนึ่งคนอาจจะรับจ้างผลิตสินค้าให้กับหลายๆร้าน ทำให้สินค้าที่ออกมาขาดความคิดสร้างสรรค์ที่จะผลิตผลงานใหม่ๆ เพราะช่างที่แกะลายก็จะทำเฉพาะลายที่ตนเองชำนาญเท่านั้น

อภิสิทธิ์ พวงประเสริฐ ทำการศึกษาเรื่อง การทำนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา “เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี(2547) ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าเครื่องปั้นดินเผาบนเกาะเกร็ด เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ดินเผาที่ทำกรปั้นผลิตขึ้นเองในครัวเรือน เป็นงานด้านหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่ได้ผลิตสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษถึงปัจจุบันจะมีรูปแบบลักษณะลายของชาวรามัญ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเกาะเกร็ดเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้มีการนำเอาผลิตภัณฑ์ดินเผาจากที่อื่นเข้ามามีจำนวนมากขึ้น

นับว่าเป็นการแย่งตลาดการจำหน่ายสินค้าดินเผาเกาะเกร็ดไปเป็นผลิตภัณฑ์ดินเผาที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันและไม่เหมือนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ด แหล่งที่มาของสินค้าเครื่องปั้นดินเผามาจาก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครราชสีมา

ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านการออกแบบและการบรรจุภัณฑ์ให้มากขึ้น ทางราชการควรจัดเจ้าหน้าที่หรือผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ไปให้ความรู้แก่กลุ่มผู้ผลิต และการผลิตสินค้าที่ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคหรือผู้ซื้อเป็นหลัก

จิรดา แพร่ใบศรี (2548) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาและพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อการตกแต่งสวนนกออกแบบและผู้บริโภค เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อการตกแต่งสวนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในด้านความงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านการดูแลรักษา โดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดสามารถพัฒนาเพื่อใช้ในการตกแต่งสวนได้

ชาติชาย ดวงสุภา (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่มีความหลากหลาย ตอบสนองในการใช้งาน มีความงาม มีเอกลักษณ์ของรูปทรง โครงสร้างและเนื้อวัสดุพื้นบ้าน ตลอดจนถึงเทคนิคและกรรมวิธีการผลิตแบบโบราณผสมผสานกับเทคนิคสมัยใหม่ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่า มีความโดดเด่นของรูปแบบเฉพาะถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ทำให้เกิดรายได้ต่อชุมชน มีคุณค่าในการสืบทอดภูมิปัญญาสู่สากล เป็นการยกระดับและพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาแบบพื้นบ้าน ให้คงอยู่เป็นศิลปะและวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่สนองต่อประโยชน์ใช้สอยและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติต่อไป

สุจินต์ เพิ่มพูล (2551) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาสามโคกจังหวัดปทุมธานี ความต้องการด้านการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา อำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานี ของผู้ผลิตและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่พอใจลักษณะรูปทรง และรูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยให้ความสนใจผลิตภัณฑ์กระถาง และยังเห็นว่าผลิตภัณฑ์ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผาสามโคกด้วยการผสมผสานเทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่นโดยเฉพาะ

ผู้ผลิตและผู้สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยให้ความสนใจผลิตภัณฑ์โคมไฟตกแต่งสวน ในระดับมากที่สุด ที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมากได้แก่ กระถางและ อ่างบัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี เพื่อทดลองออกแบบชุดตกแต่งสวนไทยร่วม : กรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด ผู้วิจัยได้ดำเนินการไว้ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ออกแบบโดยผู้วิจัยจำนวน 45 รูปแบบ ประกอบไปด้วย โคมไฟน้ำพุตก และกระถาง จำนวน 15 ชุด

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากรูปแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ชุด ใน 1 ชุดประกอบด้วย โคมไฟน้ำพุตก และกระถาง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.2 วิธีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดประเภทตกแต่งสวน

3. วิธีการเก็บข้อมูล

รวบรวมข้อมูลเอกสารจากหนังสือ เอกสาร บทความ รวมถึงแบบสอบถามความด้านประสิทธิภาพและพึงพอใจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ ใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

4. การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการประเมินรูปแบบของชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด

1. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัดและผู้จำหน่ายของตกแต่งสวน

2. การสร้างแบบประเมินรูปแบบของชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด

3. การประเมินประสิทธิภาพของแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด

4. สถิติที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด

ขั้นตอนในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

1. การกำหนดประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ได้แก่ แบบชุดตกแต่งสวนไทย ครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด และแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 2 จำนวน 1 ชุด

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 กระบวนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้บริโภคเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนบริเวณเกาะเกร็ดเป็นการสร้างกรอบแนวความคิดเพื่อใกล้เคียงกับความเป็นจริงและความต้องการพัฒนาชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ตอนที่ 2 กระบวนการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 5 ชุด ผู้ศึกษาออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยคำนึงจากหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ (Design Aspect) ประกอบด้วย
 - ด้านประโยชน์ใช้สอย (Practical Function)
 - ด้านความงามและรูปแบบ (Aesthetic Function and Style)
2. หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต (Production Aspect) ประกอบด้วย
 - ด้านวัสดุ (Material)
 - กรรมวิธีการผลิต (Process)

ตอนที่ 3 กระบวนการคัดเลือกแบบของ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดจำนวน 5 ชุด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 1 คือผู้เชี่ยวชาญทางด้านผลิตภัณฑ์ประเมินรูปแบบประสิทธิภาพของแบบ ครบทั้งหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์

ตอนที่ 4 กระบวนการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด โดยนำผลการประเมินทั้ง 5 ชุด มารวมตามแบบผลการประเมิน เพื่อสร้างการรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดออกแบบในครั้งที่ 2

ตอนที่ 5 กระบวนการวัดคุณภาพ โดยแบบประเมินผลซึ่งแบ่งตามปัจจัยในการออกแบบและการใช้งานเช่นเดียวกับตอนที่ 3 อีกครั้ง

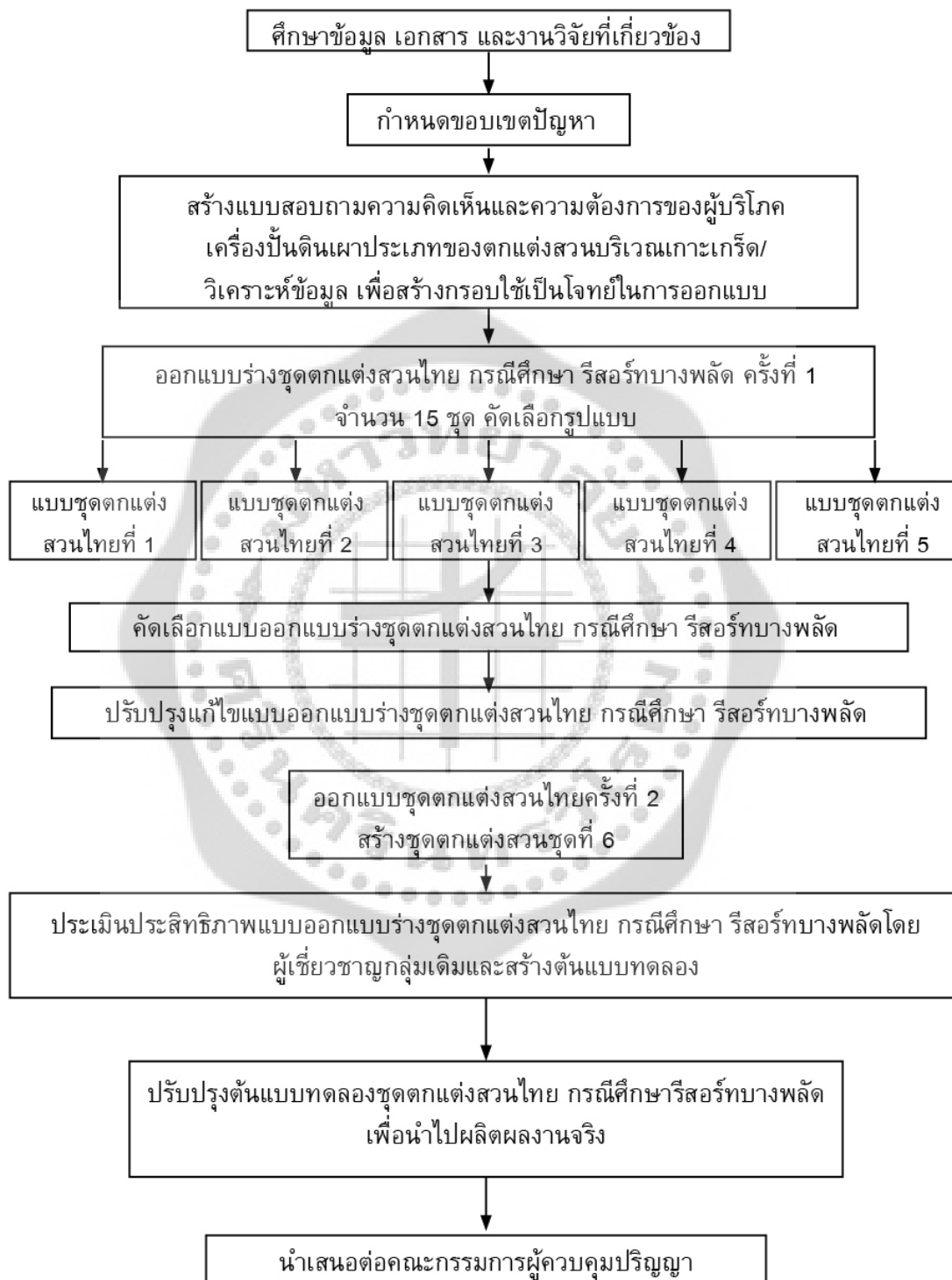
ขั้นตอนการประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

1. การสร้างแบบสอบถามและความคิดเห็นและความต้องการของชุดตกแต่งสวนไทย
กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด
2. ศึกษาวิธีการ ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภค
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทย
กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด เป็นแบบเลือกตอบที่ตรงกับความเห็นในแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ
หรือในกรณีที่ต้องการตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้เขียนหมายเลขระบุความสำคัญด้วย (ในแต่ละ
ข้อไม่เกิน 3 อันดับ)
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้มาสร้าง
กรอบแนวความคิดเพื่อเป็นโจทย์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชุดตกแต่งสวนไทยโดยนำข้อมูล
ที่ได้ไปกำหนดทิศทางในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน
5 แนวทาง ดังนี้
 - การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ แบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด แบบที่ 1
 - การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ แบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด แบบที่ 2
 - การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ แบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด แบบที่ 3
 - การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ แบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด แบบที่ 4
 - การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ แบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด แบบที่ 5

โดยในทุกแบบในการออกแบบต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
ทางด้านกรออกแบบและรูปแบบ หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต และหลักเกณฑ์ทางด้านประโยชน์
การใช้สอย

การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 12 การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

1. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

1.1 ศึกษาวิธีการ ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภค เพื่อประเมินรูปแบบประสิทธิภาพชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

1.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด เป็นแบบเลือกตอบที่ตรงกับความคิดเห็นในแต่ละข้อเพียง 1 คำตอบ หรือในกรณีที่ต้องการตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้เขียนหมายเลขระบุความสำคัญด้วย (ในแต่ละข้อไม่เกิน 3 อันดับ)

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภค มาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดเพื่อใช้เป็นโจทย์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยนำข้อมูลไปกำหนดทิศทางการพัฒนารูปแบบในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 3 แนวทาง ดังนี้

1.3.1 ออกแบบร่างรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 1

1.3.2 ออกแบบร่างรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 2

1.3.3 ออกแบบร่างรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 3

1.3.4 ออกแบบร่างรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 4

1.3.5 ออกแบบร่างรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 5

โดยในทุกรูปแบบการออกแบบต้องคำนึงจากหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ คือหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต

2. การสร้างแบบประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

2.1 ศึกษาวิธีการ ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินรูปแบบประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

2.2 สร้างแบบประเมินรูปแบบประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด เป็นแบบข้อมูลตัวเลขที่วัดได้จากการทดลองหารูปแบบและประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยทำการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบหลักเกณฑ์ด้านการผลิต และหลักเกณฑ์ด้านประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้สอยและความพึงพอใจ

2.3 สร้างแบบประเมินรูปแบบประสิทธิภาพของรูปแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ประกอบด้วย 2 ส่วน และข้อเสนอนี้ ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญโดยเป็นการประเมินแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ดังนี้

- 5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี
- 3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้
- 2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ผลการประเมิน ในระดับใช้ไม่ได้

กำหนดเกณฑ์ การแปลความหมาย ข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ความหมาย

- 4.51 - 5.00 ผลการประเมินในระดับดีมาก
- 3.51 - 4.50 ผลการประเมินในระดับดี
- 2.51 - 3.50 ผลการประเมินในระดับพอใช้
- 1.51 - 2.50 ผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุง
- 1.00 - 1.50 ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบคำถามปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

2.3.1 นำแบบประเมินเสนอต่อกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทขึ้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.3.2 นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 1 ท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนารถเลิศไพรวรรณ

2.3.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกมีคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกมากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน คือ อาจารย์ภานุ พัฒนปณิธิพงศ์ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

2.3.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องปั้นดินเผา มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน คือ คุณเพชร ศิริจันทร์ ทำการประเมิน แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

2.3.5 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภูมิทัศน์มีคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบภูมิทัศน์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน คือ คุณอรอุมา อิมอร่าม แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอบหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปแสดงต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำแบบประเมินรูปแบบของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด : กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 5 ชุด

3.2 ทำการเสนอชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด พร้อมข้อมูลรายละเอียดประกอบแบบ จำนวน 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 ชุดที่ 2 ชุดที่ 3 ชุดที่ 4 และชุดที่ 5 ด้วยข้อความสรุปภาพ และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผลิตภัณฑ์โดยมีคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบภูมิทัศน์โดยมีคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำงานมากกว่า 1 ปี จำนวน 1 ท่าน ทำแบบประเมินรูปแบบ ของแบบและพร้อมกับแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำผลการประเมินไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

การวิจัยนี้จะทำการประเมินผลจากรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ประเมินรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด: กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 5 แบบ ชุดที่ 1 ชุดที่ 2 ชุดที่ 3 ชุดที่ 4 และชุดที่ 5 โดยการคัดเลือกแบบที่มีคะแนนของการประเมินมากที่สุดเพียง 1 ชุดมาพัฒนาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะหลังจากนั้น การประเมินรูปแบบครั้งที่ 2 จำนวน 1 แบบคือ แบบที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกัน ซึ่งแบ่งผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผลิตภัณฑ์ โดยมีคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือ มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา และผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริโภคของตกแต่งสวน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดเพื่อนำไปสร้างผลงานจริงต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

5.1 สถิติพื้นฐานได้แก่

5.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนต์พงษ์. 2521: 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ค่าผลรวมคะแนนทั้งหมด
	N	แทน ค่าจำนวนข้อมูลทั้งหมด

5.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ	S.D	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	\sum	แทน ผลรวม
	X	แทน คะแนนแต่ละตัว
	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทดลองหารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อพัฒนาชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 วิเคราะห์รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

1. สภาพโดยทั่วไปของเกาะเกร็ดมีสภาพเป็นชุมชนขนาดเล็ก โดยประกอบไปด้วย ร้านค้าเครื่องปั้นดินเผา ร้านขายอาหาร ที่อยู่อาศัย และสวนผลไม้ จากการสำรวจพบว่ามีผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาจำนวน 13 ร้าน แบ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ 3 โรงงาน ที่เหลืออีก 10 ร้าน เป็นร้านประกอบธุรกิจในครัวเรือน

2. กระบวนการผลิต ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเตาเผาเป็นของตัวเองโดยมีการเปลี่ยนแปลงการเผาแบบเก่าที่ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงก็เปลี่ยนมาเป็นเตาเผาแก๊สหรือไฟฟ้าเป็นเชื้อเพลิง มีบางส่วนที่ไม่มีเตาเผาเป็นของตัวเองก็จะจ้างโรงงานอื่นเผาให้ ซึ่งสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้เตาเผาแบบเดิมมาเป็นแบบใหม่เพราะ เตาเผาแบบเดิมล้าสมัย เชื้อเพลิงหายากไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้คงที่ได้ ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากและทำให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร

2.1 วัตถุดิบที่ใช้ผลิตนั้น ใช้ดินเป็นวัตถุดิบในการผลิตมีลักษณะเด่น คือ เป็นดินเหนียวที่มีมีทรายและเศษกรวดปนซึ่งในอดีตดินชนิดนี้มีการพบมากที่เกาะเกร็ดแต่ในปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงจึงสั่งซื้อดินจากแหล่งอื่น ซึ่งก็คือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีเพราะมีคุณภาพของดินคล้ายกันกับดินที่ต้องการ

2.2 ขั้นตอนการปั้น การขึ้นรูปจะใช้วิธีขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน เมื่อบรรจุขึ้นรูปเสร็จเรียบร้อย จะนำไปผึ่งในที่ร่มให้แห้ง ใช้เวลา 1-2 คืน แล้วจึงนำไปแกะลายจากนั้นจึงนำไปเผา

2.3 การตกแต่งลวดลาย เมื่อภาชนะหมาดดีแล้ว ต้องแต่งผิวภายนอกให้เรียบร้อย ใช้กะลาหรือหินขัดลูกสะบ้าขัดก็ได้ ส่วนกันของเครื่องปั้นต้องชุบแต่งให้เรียบร้อยด้วยเช่นกันถ้าเครื่องปั้นนั้นเป็นประเภทที่ต้องตกแต่งเป็นพิเศษ ช่างปั้นจะต้องสลักลวดลายต่าง ๆ อย่างวิจิตรบรรจงตามความสามารถของช่าง ซึ่งมีวิธีการตกแต่ง ดังนี้

1. การสลักด้วยไม้สลัก
2. การฉลุและตัดดินด้วยมีดปลายแหลม
3. การทำลวดลายด้วยไม้หนามทองหลางป่า
4. การกดลายลงในเนื้อดิน

ลายที่ตกแต่งเครื่องปั้นจึงมี 3 ประเภทตามลักษณะของวิธีการแต่งลาย คือ

1. ลายที่เกิดจากการขีดหรือสลัก
2. ลายที่เกิดจากการตัดดินหรือฉลุโปร่ง
3. ลายที่เกิดจากการกดให้เนื้อดินนูนหรือต่ำลงตามแบบของลาย

ลวดลายที่ตกแต่งบนเครื่องปั้น เป็นลายแบบมอญ และเป็นลายไทยประยุกต์ ซึ่งมี

ดังนี้ เช่น

1. ลายกลีบบัว
2. ลายเครือเถา
3. ลายดอกไม้ต่างๆ
4. ลายสร้อยคอ
5. ลายใบไม้
6. ลายเทพพนม
7. ลายรูปสัตว์
8. ลายพวงมาลัย
9. ลายฉลุโปร่ง
10. ลายพวงดอกไม้

เครื่องปั้นประเภทสวยงามนี้ส่วนใหญ่ เป็นโอ่งน้ำ แต่มีรูปทรง ลวดลายการตกแต่งแตกต่างกันหลายแบบ รูปทรงที่นิยมทำกัน คือ

1. ทรงหม้อน้ำลวดลายวิจิตร (ก้นกลม คอสูง)
2. ทรงก้นกลมคอสั้น
3. ทรงโอ่งสลักเอาไว้ใหญ่
4. ทรงโอ่งสลักเอวคอด
5. ทรงโอ่งสลักทรงสูง เอวคอด
6. ทรงขวดโหล
7. ทรงฟักทองคอสั้น
8. ทรงฟักทองคอสูง
9. ทรงมะยม
10. ทรงกระบอก
11. ทรงกระบอกปากผาย
12. ทรงตลกอื่นๆ
13. ทรงกลมมีรูปสัตว์ (ไก่, นก)

โอ่งน้ำที่ทำลวดลายวิจิตรของบ้านเกาะเกร็ดนี้นับว่าเป็นเลิศในการออกแบบที่มีความงามทั้งรูปทรงและการตกแต่งลวดลาย ในกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาประเภทดินแดงไม่เคลือบนี้เครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ดมีความงามเหนือกว่าเครื่องปั้นประเภทเดียวกันนี้ในทุกแห่ง

2.4 ลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นบ้านเกาะเกร็ด

2.4.1 การตกแต่งลวดลายที่นิยมทำเป็นลายฉลุโปร่งที่ขารอง นอกจากจะเพิ่มความสวยงามให้แก่เครื่องปั้นแล้ว ยังนับว่าเป็นความฉลาดของช่างปั้นโบราณ เพราะประโยชน์ของขารองเช่นนี้มี มาก ช่วยทำให้มีการระบายอากาศใต้โอ่งน้ำ ทำให้น้ำเย็น และไม่ให้เกิดความชื้นที่พื้น เมื่อบางบนพื้นบ้านที่เป็นพื้นไม้ ป้องกันมิให้พื้นบ้านผุได้เป็นอย่างดี เพิ่มความเย็นใ้หน้าในโอ่งนั้นเป็นอย่างดีด้วย

2.4.2 นิยมทำขารองโอ่งน้ำ ขารองนี้ทำด้วยดินเผาเช่นเดียวกับ สลัก ลายงดงาม เป็นส่วนประกอบของตัวโอ่งน้ำนั้น ดังนั้น โอ่งน้ำบ้านเกาะเกร็ดจึงนิยมทำเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวโอ่ง ส่วนที่เป็นฝา และส่วนที่เป็นขารอง

2.4.3 ลักษณะของฝาโอ่ง นอกจากจะทำลวดลายสวยงามเช่นเดียวกัน แล้ว ฝาโอ่งนิยมทำทรงยอดแหลมสูง

2.4.4 ลักษณะเด่นในการทำขอบของเครื่องปั้น จะมีการทำเป็นเส้นลาย บนขอบอีกชั้นหนึ่ง และตามส่วนต่างๆ ของเครื่องปั้นบางแห่ง เช่นตามขอบล่าง ตามไหล่ จะมีการทำเป็นเส้นลายเพื่อความสวยงามด้วย แม้จะเป็นเครื่องปั้นธรรมดา เช่น อ่าง ครก ก็ทำเช่นนี้ด้วย ซึ่งทำให้ขอบเครื่องปั้นดูสวยงามเป็นพิเศษ กว่าเครื่องปั้นแหล่งอื่นๆ ในประเทศไทยทั้งหมด ยิ่งถ้าเป็นเครื่องปั้นประเภทสวยงามแล้ว จะมีการทำลวดลายที่ขอบนี้สวยงามยิ่งขึ้น การสลักลาย ต้องทำหลังจากได้เก็บภาชนะที่เก็บไว้หลังจากปั้นเสร็จแล้วระยะหนึ่งเนื้อดินไม่นิ่มหรือแข็งเกินไป เมื่อสลักลายตรงๆ แล้ว ต้องเก็บไว้ในที่ร่มไม่มีลมผ่าน ไซ้ใบตองแห้งคลุมไว้อีกระยะหนึ่ง จนภาชนะแห้ง จึงขัดผิวให้เป็นมันเรียบร้อย และเก็บความเรียบร้อยอื่นๆ อีกครั้ง จึงเก็บต่อไปจนแห้งสนิทพร้อมที่จะนำไปเข้าเตาเผาได้

เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดขึ้นรูปด้วยวิธีการใช้แป้นหมุน โดยรูปทรงของเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดมีลักษณะแบบดั้งเดิม และแบบประยุกต์ ในส่วนของลวดลายเป็นลายดั้งเดิมประยุกต์ลายไทย เช่น ลายบัวคว่ำ บัวหงาย ลายประจํายาม ลายเคลือบแก้ว ลายรักร้อย การสร้างลวดลายใช้วิธีการขีด ฉลุ และใช้แม่พิมพ์สีที่ได้จากการเผาไม้สั้มและดำจากการเผาหมกเกลบ

2. วิเคราะห์รูปแบบสวนไทย

ในอดีตคนไทยมักใช้ชีวิตอยู่ริมน้ำ บ้านเรือนส่วนใหญ่จึงสร้างแบบยกพื้นสูงมีใต้ถุนบ้าน เพื่อป้องกันน้ำท่วมช่วงฤดูน้ำหลาก ส่วนใหญ่จึงไม่นิยมจัดตกแต่งสวนเพื่อความสวยงามเท่าใดนัก แต่มักเป็นในรูปแบบการปลูกไม้ผลเพื่อใช้บริโภค ปลูกไม้ตามความเชื่อบ้าง และปลูกไม้ตัดหรือไม้กระถางเป็นไม้ประดับไว้บนชานบ้าน จนเมื่อเวลาผ่านไป ภาพสวนมีการพัฒนาขึ้นไปพร้อมๆ กับรูปแบบบ้านที่เป็นไทยประยุกต์ เริ่มมีการต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนบ้านเป็นห้องต่างๆ สวนไม้ตัดไม้กระถางบนเรือนชานจึงเริ่มลดบทบาทลง ความนิยมในการจัดสวนเพื่อเป็นอาหารตามีมากขึ้น สวนกลิ่นอายไทยจึงมักนำของใช้ในอดีตมาใช้ประดับในสวนอย่างเช่น โอ่งมังกร โอ่งดินเผา ล้อเกวียน ครกหิน ฯลฯ

สวนไทยในอดีตนิยมสะสมไม้กระถางตกแต่งบริเวณใกล้ตัวบ้าน โดยเฉพาะบนนอกชานหรือระเบียง นิยมใช้กระถางใบสวย แสดงความเป็นหน้าเป็นตาของเจ้าของบ้าน การจัดวางงานศิลปะเป็นอีกทางหนึ่งสร้างบรรยากาศแบบไทยๆ ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นงานแกะสลักประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผา หรืองานหัตถกรรมไทย นอกจากแสดงศิลปะไทย ยังสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์

รูปแบบของสวนไทยเป็นการจัดสวนเพื่อให้ได้บรรยากาศแบบไทย มีลักษณะประเภทของพันธุ์ไม้ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นไม้เมืองร้อน ไม้ตามความเชื่อ ไม้ดอกหอมตามวรรณคดี พืชสวนครัว ผลไม้ไทย ทั้งนี้ปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก โดยคำนึงถึงความสวยงามทันสมัยแทนการปลูกไปเรื่อยๆ

ด้านวัสดุตกแต่งนิยมสะสมไม้กระถางตกแต่งบริเวณใกล้ตัวบ้าน โดยเฉพาะบนนอกชานหรือระเบียง เน้นองค์ประกอบที่แสดงความเป็นไทย จัดวางงานศิลปะที่สร้างบรรยากาศแบบไทยๆ เช่นงานหัตถกรรมไทย งานแกะสลัก ประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์

3. วิเคราะห์รูปแบบและพื้นที่รีสอร์ทบางพลัด

รีสอร์ทสไตล์ไทยประยุกต์เป็นรีสอร์ทขนาดเล็ก อยู่ใจกลางเมืองหลวง ย่านบางพลัดจรัญสนิทวงศ์ 77/1 ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น นับเป็นการย้อนวันวานให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี

จุดเริ่มต้นของรีสอร์ทบางพลัดนี้ มาจากครอบครัวคุณวิศาล โดยช่วงแรกทางครอบครัวเป็นผู้บุกเบิก ส่วนตัวคุณวิศาลเองทำกิจการอื่นอยู่ไม่ว่าจะเป็นบริษัทหรือกิจการอพาร์ทเมนท์ และเห็นว่าพื้นที่ตรงนี้ไม่อยากปล่อยไว้ว่างโดยเปล่าประโยชน์เพราะเป็นที่ดินของครอบครัว โดยทางครอบครัวคุณวิศาลเองมีความผูกพันกับวัฒนธรรมไทยแบบโบราณเห็นความโดดเด่นของบ้านไม้ลักษณะไทยโบราณก็ชอบและอยากอนุรักษ์เอาไว้จึงได้ปลูกสร้างบ้านไม้ขึ้น

โดยในช่วงแรกทำเป็นบ้านเช่ามาประมาณ 40 กว่าปี ประกอบกับทางผู้เช่าหมดสัญญาเช่า เมื่อเวลาผ่านไปสังคมเปลี่ยนไป เกิดตึกอาคารมากมายและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าแต่ก่อน ผู้คนหันไปนิยมตึก คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์เสียส่วนใหญ่ ทางครอบครัวคุณวิศาลเล็งเห็นว่าไม่อยากให้บ้านไม้เก่าเลือนหายไปจากความทรงจำของคนไทยจึงมีไอเดียขึ้นมาอยากจะทำปรับปรุงบ้านใหม่เพื่อจะทำเป็นรีสอร์ท จนกระทั่งปัจจุบันนี้เป็นรีสอร์ทเข้าปีที่ 3 แล้ว

จุดเด่นที่ของรีสอร์ทบางพลัด เป็นแบบบ้านไม้ เน้นความเป็นอยู่อย่างไทยที่เรียบง่าย เรื่องของการกินจะเน้นกินแบบสมัยกรุงธนบุรีโดยการใช้ภาชนะใส่อาหารเป็นชุดชามเบญจรงค์ มีโต๊ะตั้งให้นั่งหรือถ้าลูกค้าบางท่านไม่สะดวกในส่วนอื่นๆ ก็จะมีรองรับเป็นโต๊ะนั่งทาน นอกจากนี้ยังอนุรักษ์ในเรื่องของการแต่งกายผ่านพนักงานต้อนรับและพนักงานในส่วนอื่นของรีสอร์ทด้วย

ลูกค้าที่มาใช้บริการ มีทั้งชาวไทยพุทธ,มุสลิมและชาวต่างชาติ มีทั้งกลุ่มที่เคยอาศัยอยู่
ละแวกนี้เมื่อครั้งยังเป็นเด็กมาใช้บริการเพื่อที่จะรำลึกอดีตและต้อง กลืนอายุความเป็นไทย ใน
ส่วนลูกค้าที่เป็นมุสลิม เราจะเน้นเรื่องอาหารฮาลาล ลูกค้าหลักส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าที่มารักษา
ตัวกับทางโรงพยาบาลยันฮีเนื่องจากทางโรงพยาบาลมีลูกค้าจำนวนมากและอยู่ไม่ไกลจากรี
สอร์ท รีสอร์ทบางพลัดมีบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะแก่การรักษาตัว

รีสอร์ทบางพลัด ให้บริการห้องพักแบบเป็นหลังสุดคลาสสิก เพียบพร้อมไปด้วยสิ่ง
อำนวยความสะดวกครบครันมีทั้งหมด 18 หลัง แต่ละหลังมีสองชั้นซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นอีก 5 ห้อง
ชั้นบนประกอบด้วยห้องนอน และห้องทำงาน พร้อมด้วยมูมระเบียงสำหรับนั่งอ่านหนังสือและ
รับประทานอาหารยามเช้า ส่วนชั้นล่างสะดวกสบายด้วยห้องนั่งเล่น ห้องแต่งตัว และห้องน้ำ การ
ตกแต่งจะตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้โบราณ เพื่อให้ผู้มาพักได้สัมผัสกับบรรยากาศและวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ในอดีต พื้นที่ใช้สอยในบ้าน 60 ตารางเมตร ซึ่งรวมถึงระเบียงด้านบนเพื่อเป็นมุมนั่ง
อ่านหนังสือ และ รับประทานอาหารยามเช้าพร้อมทั้งชานชางบ้านด้านล่างเป็นมุมนั่งเล่นอีกมุมหนึ่ง

ผู้วิจัยได้สำรวจรูปแบบพื้นที่ของรีสอร์ทบางพลัดเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบชุด
ตกแต่งสวนไทย โดยสำรวจและวาดผังของรีสอร์ทบางพลัดเลือกบริเวณจัดวางชุดตกแต่งสวนไทย
กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยผู้เชี่ยวชาญและหลักการวางผังตกแต่งบริเวณ เพื่อให้ได้ขนาด
ชุดตกแต่งสวนไทยที่มีความเหมาะสมและกลมกลืนกับพื้นที่ของรีสอร์ท ดังนี้

จากการสำรวจ รีสอร์ทบางพลัดมีรูปทรงของพื้นที่เป็นแบบแคบและยาว ใช้การแบ่ง
พื้นที่การจัดสวนบ้านของชาวตะวันออกคือพื้นที่หลัก และ พื้นที่พิเศษ ในส่วนพื้นที่หลักของรีสอร์ท
บางพลัดได้แก่

4.3.1 ส่วนพื้นที่หลัก

4.3.1.1 สวนส่วนด้านหน้าคือประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงความสง่า
ผ่าเผยของทางเข้าบ้าน จึงเน้นเรื่องความเหมาะสมของพื้นที่ ความสะอาดสวยงามละเอียดอ่อน ดึงดูด
ความสนใจให้ผู้พบเห็น โดยการจัดสรรส่วนหน้าไม่มีวัตถุประสงคในเรื่องใช้เป็นสถานที่พักผ่อน

4.3.1.2 สวนส่วนด้านในคือสวนที่รีสอร์ทบางพลัดใช้จัดกิจกรรม เป็นสวนที่มี
มีต้นไม้ขนาดใหญ่ และมีเต็นท์ เวทีจัดงาน และที่นั่งพัก การจัดสวนเน้นความเป็นธรรมชาติ เพื่อ
ตอบสนองผู้มาเยือน ให้มีความเพลิดเพลินกับธรรมชาติที่สวยงาม

4.3.2 ส่วนพื้นที่พิเศษ

4.3.2.1 สวนลานบ้าน รีสอร์ทบางพลัดมีสวนที่เป็นลานก่อนถึงตัวบ้าน มี
พื้นที่ไว้สำหรับให้อ่านหนังสือ บรรยากาศสงบ

4.3.2.1 พื้นที่ตรอกหรือซอก ทางเดินในรีสอร์ทบางพลัดมีทางเดินที่แคบยาว
โดยลักษณะของบ้านมีชานออกมา มีการนำไม้กระถางมาปลูกหน้าชานบ้าน พร้อมตุ่มน้ำใช้ล้าง
เท้าก่อนเข้าบ้าน

ในการจัดสวนในพื้นที่แคบและยาวเช่นนี้ การแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์มีข้อพิจารณาประกอบก่อนการออกแบบ คือ ตำแหน่งของบ้านหรืออาคารที่ปลูกสร้างในพื้นที่และส่วนของพื้นที่ติดถนน โดยคำนึงถึงพื้นที่ใช้ประโยชน์ ส่วนตัว มีพื้นที่มากกว่าส่วนสาธารณะ

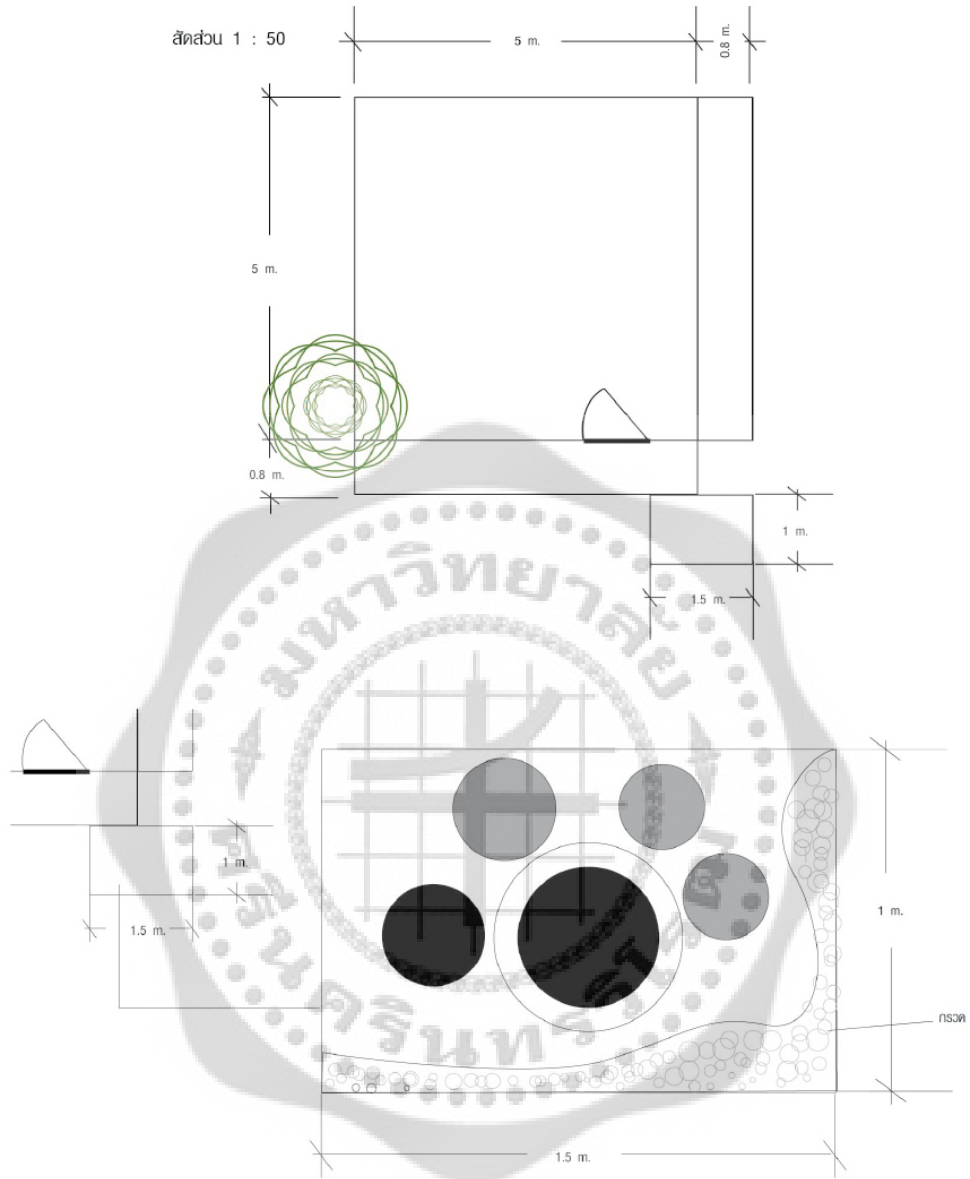
จากข้อมูลผู้วิจัยจึงได้ทำการวางพื้นที่การวางชุดตกแต่งสวนจัดสวนในรีสอร์ทบางพลัด ดังนี้

บริเวณประชาสัมพันธ์

ภาพประกอบ 13 บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์

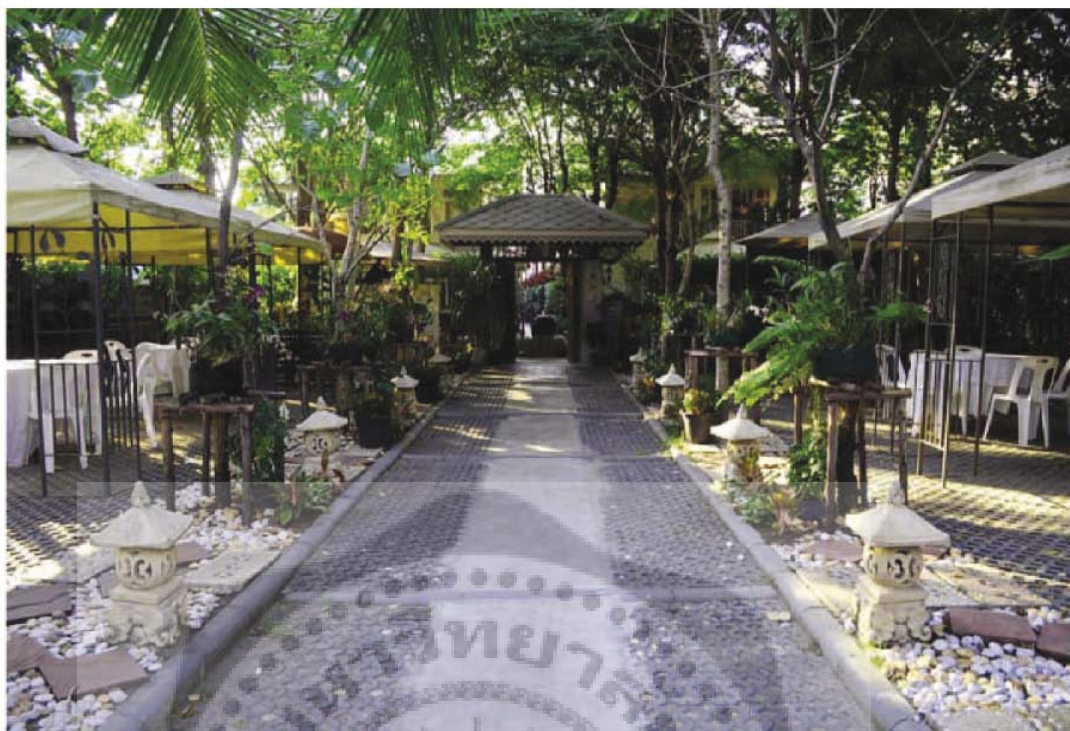

สัดส่วน 1 : 10

- กรวด ขนาดความกว้าง 40, 25 ซม. สูงเท่ากับปาก
- ไม้ปูพื้น ขนาด กว้าง 50 x สูง 26 ซม. ไม้ปูพื้น กว้าง 30 x สูง 30 ซม.
- โป๊ยปูพื้น ขนาด สูง 60 ซม. กว้าง 30 ซม.

รูปแบบของการจัดสวนที่จัดทำขึ้นตามโครงการประชาสัมพันธ์
บริเวณประชาสัมพันธ์เป็นแบบจำลองขนาด 0.8 ม. เป็นจุดแรกสู่ทางเข้าที่สวนป่า จึงออกแบบสวนนี้เพื่อให้คนธรรมดาทุกคนสามารถเข้ามาชมความสวยงามและประโยชน์

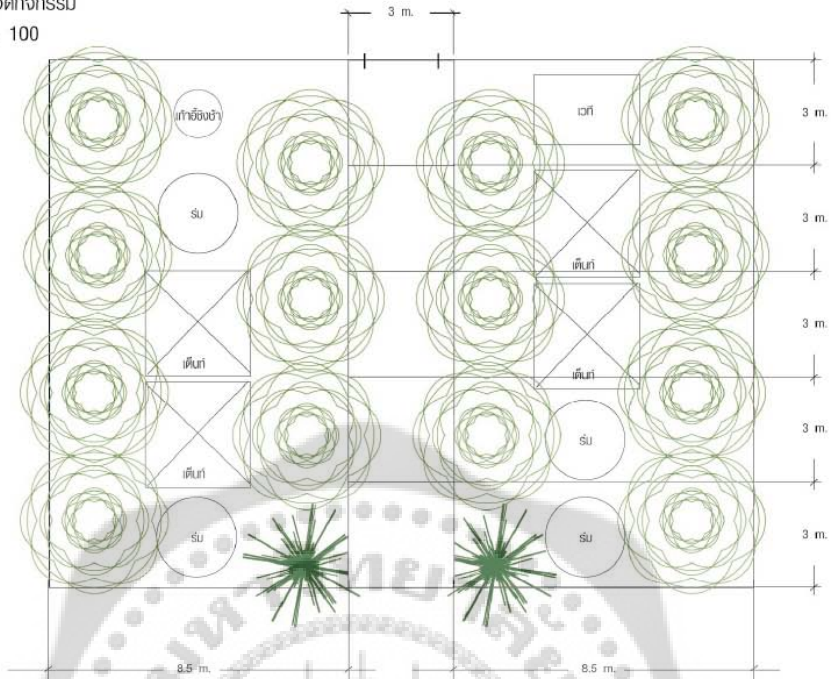
ภาพประกอบ 14 แผนผังบริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

บริเวณสวนจัดกิจกรรม

ภาพประกอบ 15 บริเวณสวนจัดกิจกรรม

บริเวณสวนจัดกิจกรรม
สัดส่วน 1 : 100

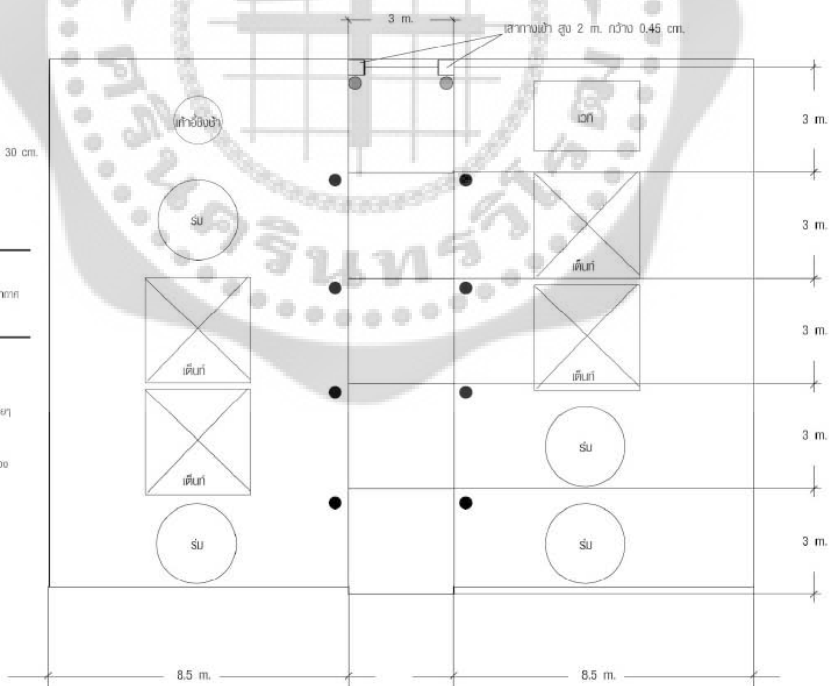

บริเวณสวนจัดกิจกรรม
สัดส่วน 1 : 100

- โคมไฟ
สูง 60 cm. x กว้าง 30 cm.
- กรงนก
ปากกว้าง 40 cm.
ความสูง 40 cm.

รูปแบบการจัดสวนไม้
โดยทิวทัศน์เป็นไม้ประดับขนาดเล็ก
และใหญ่ ไล่ผ่านสวน

ส่วนทางเดินจักรยาน
มีความยาว 15 เมตร
จัดวางต้นไม้ เป็นจุดเด่น
เข้าสู่สวนไม้ประดับขนาดเล็ก
ก่อนสู่อาคารและไม้ประดับ
ทางเดินจักรยาน
วางระวางสวนไม้ประดับ
สวนไม้ประดับ

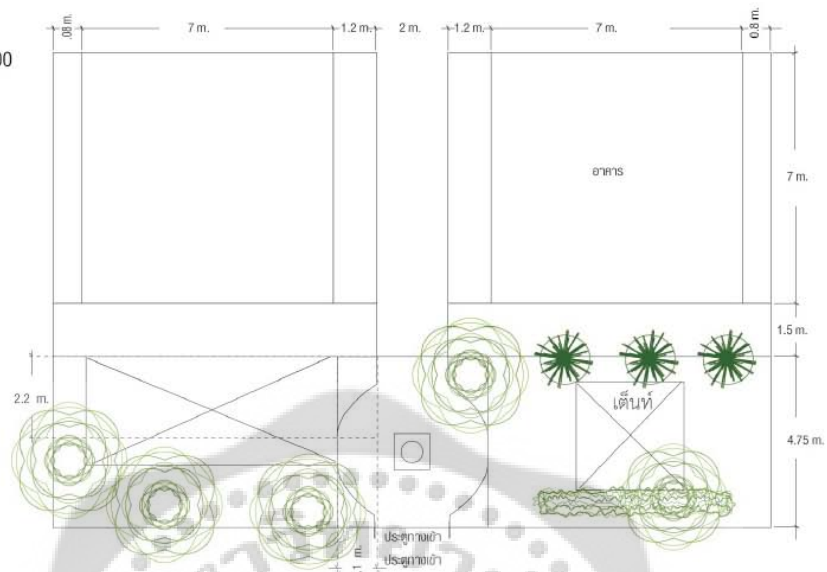
ภาพประกอบ 16 แผนผังบริเวณสวนจัดกิจกรรม

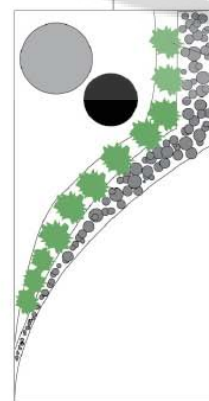
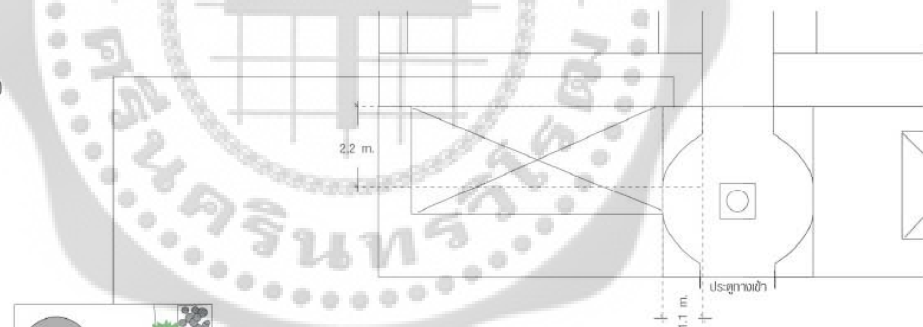
บริเวณอาคาร

ภาพประกอบ 17 บริเวณอาคาร

บริเวณอาคาร
สัดส่วน 1 : 100

บริเวณอาคาร
สัดส่วน 1 : 20

- โคมไฟ
สูง 60 ซม. x กว้าง 30 ซม.
- กระจก
ปากกว้าง 30 ซม. 25 ซม. และ 20 ซม. ความสูงเท่ากับกระจก

รูปแบบของสวนโดยคิดค้นโดยผู้เขียน วัตถุประสงค์โครงการจัดสวนบริเวณลานหน้าอาคาร
โดยสวนอาคารมีลักษณะ 60 x 60 ซม. ขนาดรูป 1 x 1 ซม.

ภาพประกอบ 18 แผนผังบริเวณอาคาร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบศิลปะบริเวณรีสอร์ทบางพลัด ซึ่งเป็นมูลฐานของความงามในการออกแบบ และสามารถชี้ให้เกิดความสัมพันธ์กลมกลืน โดยประกอบด้วย

1. สี
2. เส้น
3. พื้นผิว
4. รูปลักษณะ
5. รูปทรง
6. ช่องว่าง
7. ลวดลาย

สี โทนสีบริเวณรีสอร์ทบางพลัด ประกอบไปด้วย สีขาวของผนังตัวอาคารทางเข้าประชาสัมพันธ์ อาคารด้านในหน้าทางเข้ามีลักษณะโดดเด่นด้วยสีขาว เนื่องจากเป็นจุดที่ใช้รอบรองรับแขก สีน้ำตาลเข้มของตัวบ้านที่พิกส่วนใหญ่ สีเขียวของต้นไม้บริเวณโดยรอบ

เส้น บริเวณรีสอร์ทบางพลัดเป็นลักษณะพื้นแคบยาว มีถนนเป็นเส้นตั้งตรงกลางตั้งแต่ทางเข้าไปจนถึงสุดบ้านพัก และเส้นนอนจากผนังบ้านพักที่มีจำนวนพื้นที่เกินครึ่งของบริเวณทั้งหมด

รูปลักษณะและรูปทรง ลักษณะของสิ่งก่อสร้างประกอบสวนเป็นบ้านพักไทยประยุกต์ใช้ไม้เป็นส่วนประกอบหลัก รูปทรงของอาคารมีลักษณะแคบ เป็นสี่เหลี่ยม กว้าง 6.1 ยาว 7. m มีทั้งหมด 20 หลังเรียงยาวเป็นแนวลึกผนังเป็นไม้ซ้อนกันเป็นชั้นชายหลังคามีคิ้วทำจากไม้ฉลุลาย

พื้นผิว ลักษณะเด่นของตัวอาคารเป็นผนังไม้เป็นชั้น เห็นเป็นระดับของชั้นไม้ จากระยะใกล้และไกล

ช่องว่าง บริเวณพื้นที่รีสอร์ทบางพลัดมีลักษณะยาวแคบ การกำหนดขนาดและจำนวนของวัสดุตกแต่งในแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมกับบริเวณที่เลือก ช่วยเสริมสร้างความเด่นให้แก่อาคารหรือเป็นเส้นทางสายตาสู่บริเวณอาคาร

ลวดลาย ในส่วนของลวดลายบริเวณรีสอร์ทบางพลัดมีส่วนบริเวณที่พื้นที่ลานพัก ลานนอกบ้าน ระเบียงและบริเวณที่ไม่มีหลังคา การใช้ลวดลายเข้าไปเป็นองค์ประกอบในวัสดุตกแต่ง ช่วยทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี และทำให้พื้นที่ชวนมอง

4. ผลวิเคราะห์จากการประเมินแบบ

ผู้วิจัยได้ทำการนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์และทำการออกแบบร่างจำนวน 15 ชุด ประกอบด้วย กระถาง โคมไฟ น้ำพุ จำนวน 45 แบบ และเลือกจากผู้เชี่ยวชาญเหลือ 5 ชุด โดยในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด
S.D	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
\sum	แทน ผลรวม
X	แทน คะแนนแต่ละตัว

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้วิจัยทำการเสนอเฉพาะผลการวิเคราะห์ของแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบประเมิน ประสิทธิภาพในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสร้างกรอบแนวความคิดเพื่อใช้เป็นโจทย์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้ใช้ซึ่งนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่
ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบแบบสอบถามความคิดเห็น
ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิดสาห้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการวัดประสิทธิภาพของรูปแบบ ออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1 คือ ชุดที่ 1 ชุดที่ 2 ชุดที่ 3 ชุดที่ 4 และชุดที่ 5 โดยแบบประเมินผลรูปแบบประสิทธิภาพซึ่งแบ่งตามปัจจัยที่ใช้ในการออกแบบได้ โดยคำนึงจากหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ (Design Aspect) ประกอบด้วย
 - ด้านประโยชน์ใช้สอย (Practical Function)
 - ด้านความงามและรูปแบบ (Aesthetic Function and Style)
2. หลักเกณฑ์ทางการผลิต (Production Aspect) ประกอบด้วย
 - ด้านวัสดุ (Material)
 - กรรมวิธีการผลิต (Process)

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการวัดประสิทธิภาพของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 2 จำนวน 1 แบบ คือ ชุดที่ 6 โดยแบบประเมินผลรูปแบบประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งตามปัจจัยที่ใช้ในการออกแบบ จากหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ เช่นเดียวกับในขั้นตอนที่ 2 อีกครั้ง เพื่อทดสอบว่า รูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการวัดความพึงพอใจของผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยแบบประเมินผลวัดความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งตามปัจจัยที่ใช้ในการออกแบบจากหลักเกณฑ์การออกแบบและความพึงพอใจ เพื่อทดสอบว่าชุดตกแต่งสวนไทยมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 1

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของกระบวนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้ชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ดังปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนในปัจจุบัน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
น้ำผุด	14	14
ภาชนะใส่ต้นไม้	44	44
โคมไฟ	35	35
ประติมากรรม	7	7

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริโภคมีความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนในปัจจุบัน ภาชนะใส่ต้นไม้อันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 44 รองมาคือ โคมไฟ คิดเป็นร้อยละ 35 และน้ำผุด คิดเป็นร้อยละ 14 อันดับสุดท้ายได้แก่ประติมากรรม คิดเป็นร้อยละ 7

ตาราง 2 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยด้านความสวยงาม

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.ลวดลาย		
ไม่มีลวดลาย		
ฟังพอใจน้อยสุด	8	8
ฟังพอใจน้อย	9	9
ฟังพอใจปานกลาง	51	51
ฟังพอใจมาก	14	14
ฟังพอใจมากที่สุด	18	18
รวม		100
ลายไทย		
ฟังพอใจน้อยสุด	1	1
ฟังพอใจน้อย	1	1
ฟังพอใจปานกลาง	10	10
ฟังพอใจมาก	29	29
ฟังพอใจมากที่สุด	59	59
รวม		100
ลายฉลุโปร่ง		
ฟังพอใจน้อยสุด	0	0
ฟังพอใจน้อย	1	1
ฟังพอใจปานกลาง	13	13
ฟังพอใจมาก	30	30
ฟังพอใจมากที่สุด	56	56
รวม		100
ลายจากแม่พิมพ์		
ฟังพอใจน้อยสุด	3	3
ฟังพอใจน้อย	7	7
ฟังพอใจปานกลาง	27	27
ฟังพอใจมาก	30	30
ฟังพอใจมากที่สุด	33	33
รวม		100

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
2. พันผิว		
เรียบ		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	32	32
พึงพอใจมาก	35	35
พึงพอใจมากที่สุด	33	33
รวม		100
ไม่เรียบ		
พึงพอใจน้อยสุด	1	1
พึงพอใจน้อย	1	1
พึงพอใจปานกลาง	9	9
พึงพอใจมาก	32	32
พึงพอใจมากที่สุด	57	57
รวม		100
ช่องโปร่ง		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	16	16
พึงพอใจมาก	44	44
พึงพอใจมากที่สุด	40	40
รวม		100
3. รูปทรง		
ทรงดั้งเดิม		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	8	8
พึงพอใจมาก	28	28
พึงพอใจมากที่สุด	64	64
รวม		100

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ทรงประยุกต์		
พึงพอใจน้อยสุด	4	4
พึงพอใจน้อย	8	8
พึงพอใจปานกลาง	34	34
พึงพอใจมาก	25	25
พึงพอใจมากที่สุด	29	29
รวม		100
4. สี		
สีส้ม หรือส้มอมแดง		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	9	9
พึงพอใจมาก	29	29
พึงพอใจมากที่สุด	62	62
รวม		100
สีดำ		
พึงพอใจน้อยสุด	6	6
พึงพอใจน้อย	5	5
พึงพอใจปานกลาง	49	49
พึงพอใจมาก	23	23
พึงพอใจมากที่สุด	17	17
รวม	100	

จากตาราง 2 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยด้านความสวยงาม ลายไทยอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 59 รองมาลายฉลุโปร่ง คิดเป็นร้อยละ 56 และลายจากแม่พิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 33 อันดับสุดท้ายไม่มีลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 18

ด้านพื้นผิว แบบไม่เรียบเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 57 รองมาช่องโปร่ง คิดเป็นร้อยละ 40 และเรียบ คิดเป็นร้อยละ 33

ด้านรูปแบบ ทรงดั้งเดิมเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 64 รองมาทรงประยุกต์ คิดเป็นร้อยละ 29

ด้านสี สีส้มหรือส้มอมแดงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 62 รองมาสีดำ คิดเป็นร้อยละ 17

ตาราง 3 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน		
พึงพอใจน้อยสุด	0	6
พึงพอใจน้อย	0	5
พึงพอใจปานกลาง	1	49
พึงพอใจมาก	13	23
พึงพอใจมากที่สุด	86	17
รวม		100
สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	1	1
พึงพอใจมาก	10	10
พึงพอใจมากที่สุด	89	89
รวม		100
ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	0	0
พึงพอใจมาก	12	12
พึงพอใจมากที่สุด	89	89
รวม		100
ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา		
พึงพอใจน้อยสุด	0	0
พึงพอใจน้อย	0	0
พึงพอใจปานกลาง	0	0
พึงพอใจมาก	14	14
พึงพอใจมากที่สุด	86	86
รวม		100

จากตาราง 3 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยพบว่าสามารถจัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนในพื้นที่ เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 89 รองมาส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 88 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมและง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา คิดเป็นร้อยละ 86 เท่ากัน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

- ชุดตกแต่งสวนไทย ต้องแสดงเอกลักษณ์ความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย ความเชื่อหรือประเพณีความเป็นไทย อย่างกลมกลืนทั้งชุด

- ชุดตกแต่งสวนไทย การจัดเข้าชุดควรส่งเสริมให้สถานที่จัดเกิดความน่าสนใจ มีความกลมกลืนกันทั้งชุด

- ชุดตกแต่งสวนไทย ควรมีทิศทางการออกแบบลักษณะรูปทรง ลวดลาย ให้สอดคล้องกันทั้งชุด เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและกลมกลืน

ขั้นตอนที่ 2

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของกระบวนการวัดประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย กระจ่าง น้ำพุตก และโคมไฟโดยคำนึงจากหลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ หลักเกณฑ์ด้านการผลิต

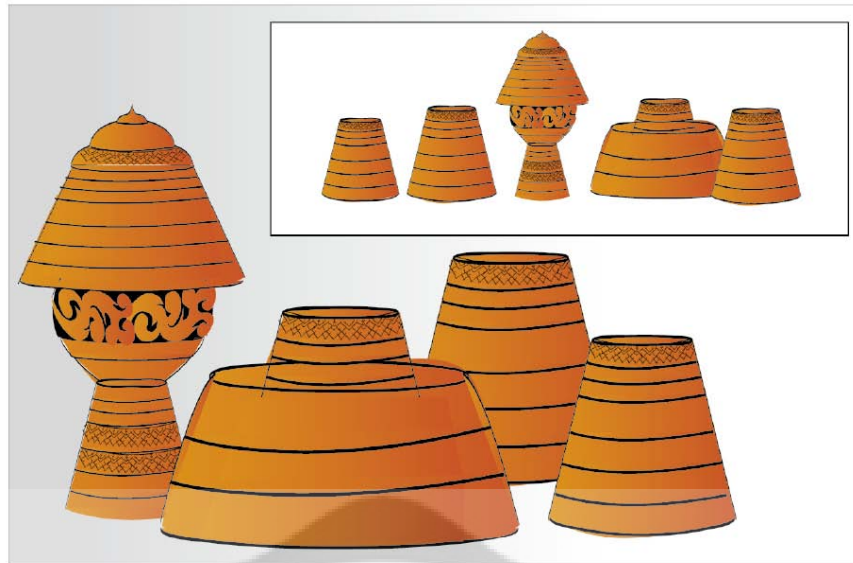
ภาพประกอบ 19 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 1

ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 1 นำลักษณะของลายไม้ฉลุ บริเวณชายคามาออกแบบบริเวณหัวโคมไฟ ลวดลายจากผนังบ้านที่ซ้อนทับกันเป็นชั้น เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับบริเวณที่มีอาคาร เพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ไม่เรียบ ลักษณะรูปทรงหม้อน้ำ เป็นทรงดั้งเดิมที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด และลายกลีบบัว ประยุกต์ลวดลายไทย เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด โคมไฟแยกส่วนประกอบ 3 ชั้น ช่องแสงตัดยาวปากชั้นกลาง ถึงฐาน แสง ออก 4 ทิศทาง กระจก 2 ขนาด ตามพื้นที่จัดวางแปลนรีสอร์ทบางพลัด น้ำพุดื่มมี ลวดลายพื้นขอบตัวอย่างเก็บน้ำ สะดวกต่อกรรมวิธีการผลิต

ภาพประกอบ 20 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 2

ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 2 นำลักษณะลวดลายจากผนัง บ้านที่ซ้อนทับกันเป็นชั้นเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับบริเวณที่มีอาคาร เพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ไม่ เรียบ ลักษณะรูปทรงกระบอกปากผาย ทรงเครื่องปั้นประเภทสวยงามที่นิยมของของเกาะเกร็ด และ ลายกลีบบัวประยุกต์ลวดลายไทย เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด โคมไฟแยก ส่วนประกอบ 3 ชั้น ช่องแสงฉลุบริเวณกลางของชั้นกลาง ทิศทางแสงออก 2 ทิศทาง กระจก 2 ขนาด ตามพื้นที่จัดวางแปลนรีสอร์ทบางพลัด น้ำพุดื่มมีลวดลายพื้นขอบตัวอย่างเก็บน้ำ สะดวกต่อ กรรมวิธีการผลิต

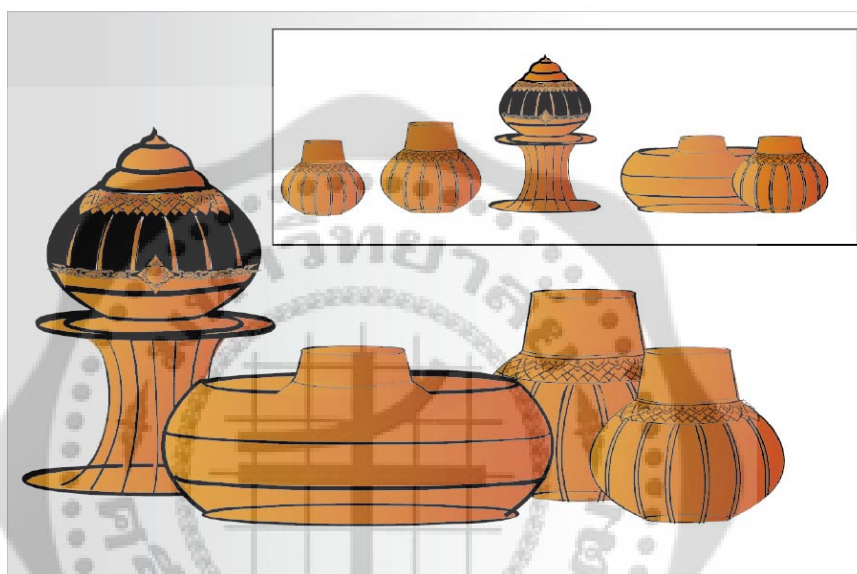
ภาพประกอบ 21 ชุตตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 3

ชุตตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 3 นำลักษณะของลวดลายจากผนังบ้านที่ซ้อนทับกันเป็นชั้นเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับบริเวณที่มีอาคารเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ไม่เรียบ ลักษณะรูปทรงกระบอกปากแคบ ประยุกต์รูปแบบจากทรงกระบอกปากผายที่นิยมประเภทเครื่องปั้นสวยงามของเกาะเกร็ด และลายบัวคว่ำดั้งเดิม ลายเครือเถา ประยุกต์ลวดลายไทย เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด โคมไฟแยกส่วนประกอบ 3 ชั้น ช่องแสงฉลุตามลายเครือเถา กระจ่าง 2 ขนาด ตามพื้นที่จัดวางแปลนรีสอร์ทบางพลัด น้ำพุคมีลวดลายพื้นขอบตัวอ่างเก็บน้ำ สะดวกต่อกรรมวิธีการผลิต

ภาพประกอบ 22 ชุตตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 4

ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 4 นำลักษณะของลายไม้ฉลุ บริเวณชายคามากออกแบบบริเวณหัวโคมไฟ ลวดลายจากผนังบ้านที่ซ้อนทับกันเป็นชั้นเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับบริเวณที่มีอาคาร เพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ไม่เรียบ ลักษณะรูปทรงกระบอกเป็นทรงนิยมของเครื่องปั้นดินเผาประเภทสวยงามของเกาะเกร็ด และลายบัวคว่ำดั้งเดิมประยุกต์ ลวดลายไทย เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด โคมไฟแยกส่วนประกอบ 3 ชั้น ช่องแสงฉลุเป็นวงรีบริเวณชั้นกลาง แสงออก 2 ทิศทาง กระจก 2 ขนาด ตามพื้นที่จัดวางแปลนรีสอร์ทบางพลัด น้ำพุตมีลวดลายพื้นขอบตัวอ่างเก็บน้ำ สะดวกต่อกรรมวิธีการผลิต

ภาพประกอบ 23 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 5

ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 5 นำลักษณะของลายไม้ฉลุ บริเวณชายคามากออกแบบบริเวณหัวโคมไฟ ลวดลายจากผนังบ้านที่ซ้อนทับกันเป็นชั้นเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับบริเวณที่มีอาคาร เพื่อให้เกิดพื้นผิวที่ไม่เรียบ ลักษณะรูปทรงพีกทอง เป็นทรงดั้งเดิมของเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด และลายบัวคว่ำดั้งเดิมและลายสร้อยคอประยุกต์ ลวดลายไทย เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด โคมไฟแยกส่วนประกอบ 3 ชั้น ช่องแสงฉลุทั้งชั้นกลาง แสงออกรอบทิศทาง กระจก 2 ขนาด ตามพื้นที่จัดวางแปลนรีสอร์ทบางพลัด น้ำพุตกปากพื้นอ่างเก็บน้ำ สะดวกต่อกรรมวิธีการผลิต

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1

แบบที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบแบบประเมินประสิทธิภาพชุดที่ 1 ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 1

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 1	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	4.33	0.58	ดี
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	4.33	0.58	ดี
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	4.67	0.58	ดีมาก
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	4.00	0.00	ดี
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	4.33	0.58	ดี
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	4.00	0.00	ดี
รวม	4.28	0.29	ดี
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
2.2 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	4.00	0.00	ดี
2.3 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	4.67	0.58	ดีมาก
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	4.67	0.58	ดีมาก
2.5 สี สันสวยงามน่าใช้	4.00	0.00	ดี
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	4.33	0.58	ดี
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	4.33	0.58	ดี
รวม	4.28	0.33	ดี

ตาราง 4 (ต่อ)

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 1	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.ด้านการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน	4.00	0.00	ดี
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	4.00	0.00	
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	4.00	0.00	
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปุ่มน้ำ	4.00	0.00	ดี
รวม	4.00	0.00	ดี
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 1	4.20	0.25	ดี

จากตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ชุดที่ 1 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 4.28 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 4.28 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ชุดที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.20 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้รูปแบบมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของบริเวณธีรสิทธิ์บางพลัด มีความเหมาะสมกับการใช้งาน สวยงาม สะดวกต่อการผลิต และแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ดได้ดี ส่วนกระถางปากแคบเกิดข้อจำกัดในการเลือกพืชพรรณ

ตาราง 5 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ชุดที่ 2

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 2	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	3.33	0.58	พอใช้
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	2.67	0.00	พอใช้
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	3.33	0.58	พอใช้

ตาราง 5 (ต่อ)

N = 3			
ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 2	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	3.33	0.58	พอใช้
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	4.00	0.00	ดี
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	4.00	0.00	ดี
รวม	3.44	0.29	พอใช้
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.2 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	2.67	0.58	พอใช้
2.3 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	3.33	0.58	พอใช้
2.5 สี สันสวยงามน่าใช้	3.33	0.58	พอใช้
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	3.33	0.58	พอใช้
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	4.00	0.00	ดี
รวม	3.33	0.49	พอใช้
หลักเกณฑ์ด้านการผลิต			
3.ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยปั้นหมุน	4.00	0.00	ดี
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	4.00	0.00	ดี
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	4.00	0.00	ดี
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปั่นน้ำ	4.00	0.00	ดี
รวม	4.00	0.00	ดี
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 2	3.55	0.29	ดี

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ชุดที่ 2 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 3.44 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 3.33 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 3.55 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนั้นรูปแบบมีความกลมกลืน แต่ไม่โดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น ช่องแสงโคมไฟแสงอาจจะออกน้อยเกินไป

ตาราง 6 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 3

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 3	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	4.00	0.00	ดี
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	4.00	0.00	ดี
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	2.67	0.58	พอใช้
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	4.00	0.00	ดี
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	4.33	0.58	ดี
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.72	0.29	ดี
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.2 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	2.67	0.58	พอใช้
2.3 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	4.00	0.00	ดี
2.5 สี สันสวยงามน่าใช้	3.33	0.58	พอใช้
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	4.00	0.00	ดี
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.99	0.48	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 3	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการผลิต			
3.ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน	4.00	0.00	ดี
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	4.00	0.00	ดี
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	4.00	0.00	ดี
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปุ่มน้ำ	4.00	0.00	ดี
รวม	4.00	0.00	ดี
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 3	3.68	0.25	ดี

จากตาราง 6 พบว่าประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ชุดที่ 3 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 3.72 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ธีรภัทรทางพลัด ชุดที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 3.68 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนั้นรูปแบบมีความกลมกลืน ตัวกระถางปากแฉกการเลือกพืชพรรณใส่อาจมีข้อจำกัด ช่องแสงโคมไฟแสงอาจจะออกน้อยเกินไป

ตาราง 7 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย ภาคนศึกษา ธีรภัทรทางพลัด ชุดที่ 4

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 1	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	3.33	0.58	พอใช้
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	3.33	0.58	พอใช้
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	2.67	0.58	พอใช้

ตาราง 7 (ต่อ)

N = 3			
ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งงานไทย ชุดที่ 4	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	4.00	0.00	ดี
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	4.33	0.58	ดี
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.49	0.48	พอใช้
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั่นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.2 เครื่องปั่นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	2.67	0.58	พอใช้
2.3 เครื่องปั่นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	3.33	0.58	พอใช้
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	3.33	0.58	พอใช้
2.5 สี สันสวยงามน่าใช้	3.33	0.58	พอใช้
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	3.33	0.58	พอใช้
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.23	0.58	พอใช้
หลักเกณฑ์ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.ด้านการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน	4.00	0.00	ดี
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	4.00	0.00	ดี
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	4.00	0.00	ดี
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปั่นน้ำ	4.00	0.00	ดี
รวม	4.00	0.00	ดี
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งงานไทย ชุดที่ 4	3.53	0.38	ดี

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา ชุดที่ 4 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 3.49 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 3.23 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 3.53 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้รูปแบบการปั่นส่วนบนตัวโคมไฟ เสียงต่อการแตกหักตรงมุมช่องแสงไฟจะสว่างไม่มาก

ตาราง 8 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 5

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 5	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	4.33	0.58	ดี
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	4.33	0.58	ดี
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	4.33	0.58	ดี
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	3.33	0.58	พอใช้
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	2.67	0.58	พอใช้
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.72	0.58	ดี
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
2.2 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	4.00	0.00	ดี
2.3 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	4.67	0.58	พอใช้
2.5 สี สันสวยงามน่าใช้	4.00	0.00	ดี
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	4.00	0.00	ดี
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	3.33	0.58	ปานกลาง
รวม	4.00	0.1	ดี
หลักเกณฑ์ด้านการผลิต			
3.ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน	4.00	0.00	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 5	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	2.67	0.58	พอใช้
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.00	0.00	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	2.67	0.58	พอใช้
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปุ่มน้ำ	3.33	0.58	พอใช้
รวม	3.33	0.34	พอใช้
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 5	3.72	0.35	ดี

จากตาราง 8 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ชุดที่ 4 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 3.72 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 4.00 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกระบวนการผลิต มีค่าเฉลี่ย 3.33 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 3.72 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนั้นรูปแบบแปลกตา มีความแตกต่างจากที่อื่น แต่การติดตั้งประกอบ ขนส่ง เสี่ยงต่อการแตกหัก จากการฉลุเนื้อดินออกเยอะ กระถางปากแคบเกิดข้อจำกัดในการเลือกพืชพรรณ

จากตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ของแบบประเมินผล แบบชุดตกแต่งสวนไทยโดยผู้เชี่ยวชาญโดยคัดเหลือ 1 ชุด จากแบบชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 1 แบบชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 2 แบบชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 3 แบบชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 4 และ แบบชุดตกแต่งสวนไทยชุดที่ 5 เพื่อนำไปพัฒนาเป็นชิ้นงานต้นแบบ โดยประเมินตามหลักเกณฑ์ด้านการออกแบบและหลักเกณฑ์ด้านกรรมวิธีการผลิตพบว่าประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด สรุปได้ดัง ตาราง 8

ตาราง 9 สรุปสถิติการวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

ชุดตกแต่งสวนไทย	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
ชุดที่ 1	4.20	0.25	ดี
ชุดที่ 2	3.55	0.29	ดี
ชุดที่ 3	3.68	0.25	ดี
ชุดที่ 4	3.53	0.38	ดี
ชุดที่ 5	3.72	0.35	ดี
รวม	3.74	0.30	ดี

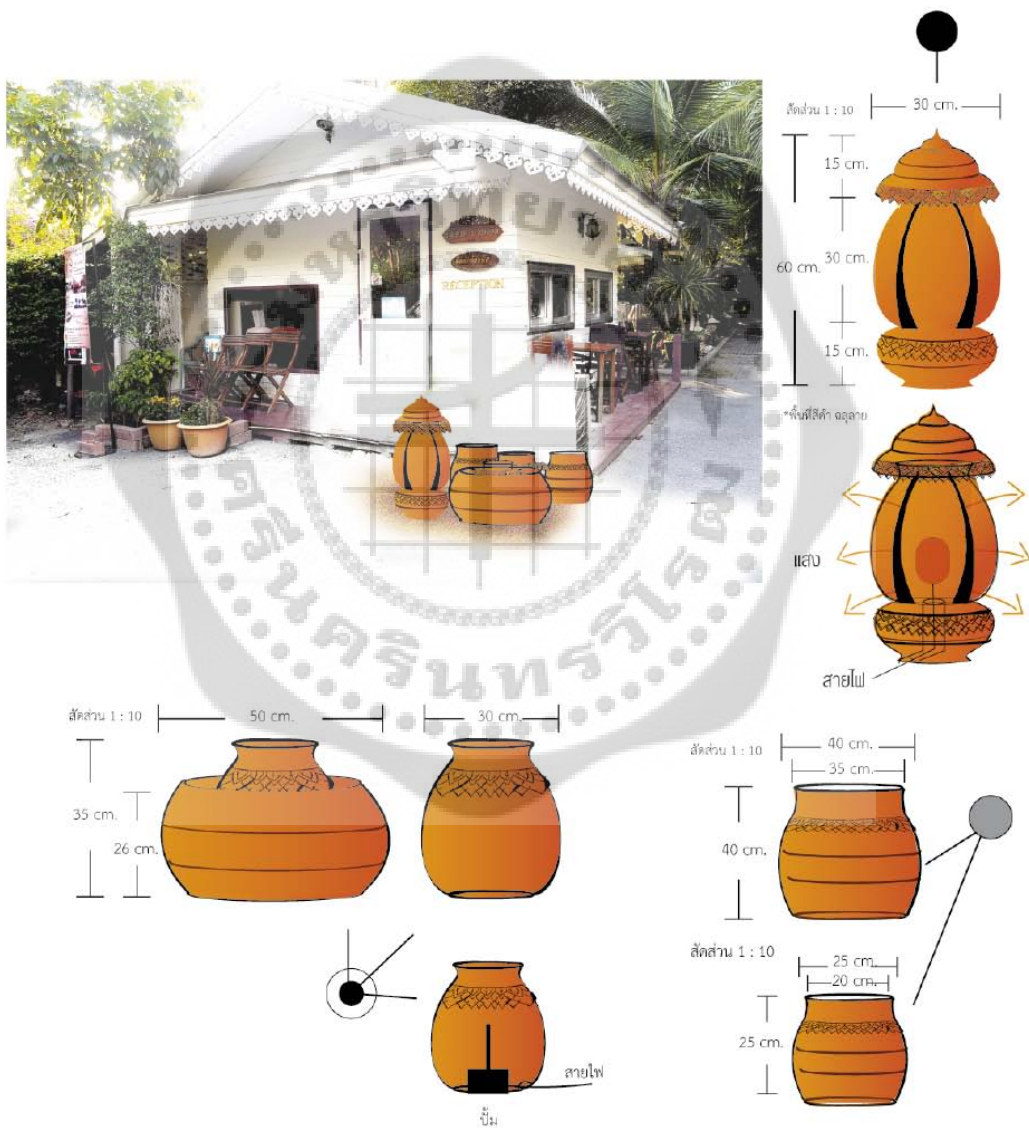
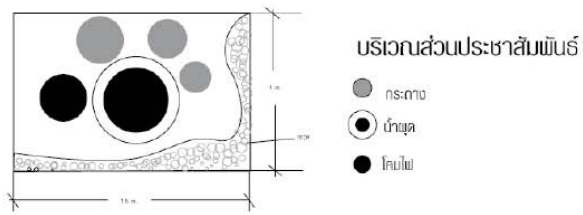
รูปแบบที่ได้รับการคะแนนมากที่สุดคือรูปแบบที่ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบและประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 4.28 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 4.28 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิติดูอยู่ที่ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 4.20 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบว่า ภาชนะดินเผาที่ประยุกต์จากรูปทรงหม้อน้ำควรเพิ่มขนาดปากภาชนะ หรือเพิ่มขนาดของภาชนะให้หลากหลายขนาด เพื่อสะดวกต่อการเลือกพืชพรรณลงปลูกในภาชนะ ส่วนบนของน้ำผุดไม่เหมาะสมควรนำออก

ขั้นตอนที่ 3

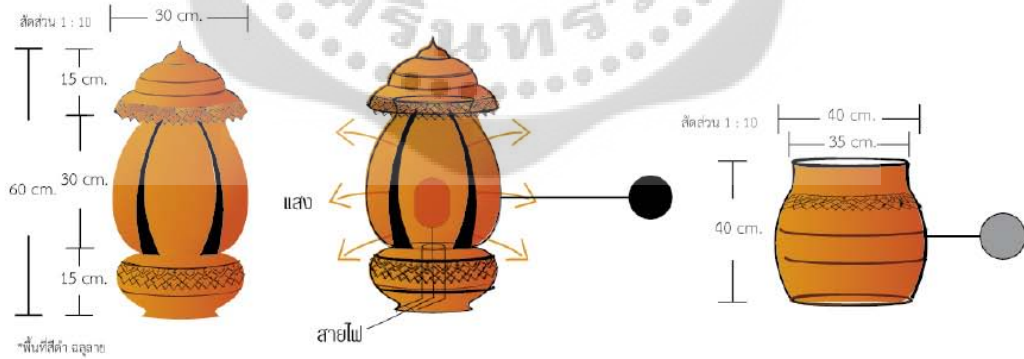
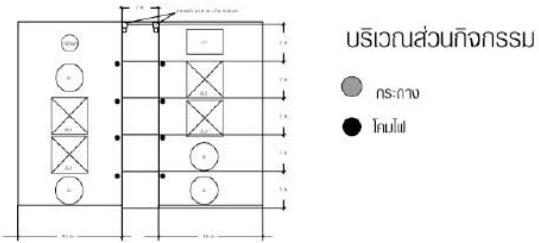
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการวัดประสิทธิภาพของรูปแบบของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด จำนวน 1 ชุด โดยคำนึงจากหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ หลักการทางด้านการผลิตและความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งผลจากการพัฒนาหลังจากผลประเมิน ประสิทธิภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบร่าง ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 6

ภาพประกอบ 24 ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 6

ภาพประกอบ 25 ชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบฝั่งส่วนประชาสัมพันธ์

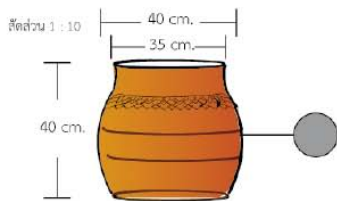
ภาพประกอบ 26 ชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบผังส่วนกิจกรรม

บริเวณส่วนอาคาร

● กระเบื้อง

● โคมไฟ

ภาพประกอบ 27 ชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 6 สัดส่วนประกอบผังส่วนอาคาร

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 2

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบประเมินประสิทธิภาพชุดที่ ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบชุดตกแต่งสวนไทยกรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด
ชุดที่ 6

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 6	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ			
1.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน	4.33	0.58	ดี
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่	4.67	0.58	ดีมาก
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ	4.67	0.58	ดีมาก
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	4.33	0.58	ดี
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย	4.33	0.58	ดี
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย	4.33	0.58	ดี
รวม	4.44	0.58	ดี
2.ด้านความสวยงาม			
2.1 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.33	0.58	ดี
2.2 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่าง จากท้องถิ่นอื่น	4.67	0.58	ดีมาก
2.3 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของ รูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น	4.33	0.58	ดี
2.4 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม	4.67	0.58	ดีมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

N = 3

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 3	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
2.5 สีสนสวยงามน่าใช้	4.00	0.00	ดี
2.6 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน	4.33	0.58	ดี
2.7 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม	4.33	0.58	ดี
รวม	4.38	0.50	ดี
หลักเกณฑ์ด้านการผลิต			
3.ด้านกรรมวิธีการผลิต			
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน	4.33	0.58	ดี
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง	4.33	0.58	ดี
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น	4.33	0.58	ดี
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม	4.00	0.00	ดี
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปัมป์น้ำ	4.00	0.00	ดี
รวม	4.20	0.00	ดี
วัดประสิทธิภาพโดยรวมของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดที่ 6	4.35	0.48	ดี

จากตาราง 10 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ชุดที่ 6 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 4.44 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 4.38 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.35 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ชุดที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.35 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

การตัดลายจากตัวส่วนบนของโคมไฟ ควรตัดให้ละเอียดเพื่อช่วยรับน้ำหนักหากต้องวางกับพื้นที่แข็ง

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสารีทางพลัด

แบบที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบแบบประเมินประสิทธิภาพชุดต้นแบบ ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์ผลประสิทธิภาพของแบบ ต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสารีทางพลัด

N = 100

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย ชุดต้นแบบ	\bar{X}	S.D.	ระดับเกณฑ์
1. ผลិតภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม	4.36	0.48	มาก
2. ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ มีรูปทรงและลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน	4.38	0.49	มาก
3. ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ จัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย	4.33	0.47	มาก
4. ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	4.51	0.50	มากที่สุด
5. ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี	4.46	0.50	มาก
6. ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ สามารถเป็นแนวทางเลือกการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน	4.47	0.50	มาก
ผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสารีทางพลัด	4.42	0.18	มาก

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ

- ลักษณะกระถางปลูกต้นไม้ น่าจะลำบาก เพราะปากเล็ก
- น้ำผุดรูปแบบยังไม่ค่อยแปลกตามากนัก
- ลวดลายแกะสลักน่าจะเยอะมากกว่านี้ จะช่วยเพิ่มในเรื่องของมูลค่าของตัวผลิตภัณฑ์

จากตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ให้ผู้ตอบแบบประเมินเลือก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม มีคะแนน 4.36 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีรูปทรงและลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน 4.38 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้จัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย 4.33 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น 4.51 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี 4.46 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สามารถเป็นแนวทางเลือกการสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชน 4.47 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ผลรวมแบบประเมินประสิทธิภาพต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ได้คะแนน 4.42 อยู่ในเกณฑ์มาก

สรุปได้ว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทยในระดับมากถึงมากที่สุด สามารถสร้างอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนำไปตกแต่งสวนในพื้นที่รีสอร์ทบางพลัดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย ส่งเสริมต่อผู้ผลิตในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยเพื่อพัฒนา สู่การทำธุรกิจในอนาคต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับการตกแต่งสวนไทย โดยสร้างอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการนำไปตกแต่งและส่งเสริมประโยชน์ต่อการจัดสวนไทย ในพื้นที่ ได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย ส่งเสริมต่อผู้ผลิตในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยเพื่อพัฒนาสู่การทำธุรกิจ ในอนาคต โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และลงสำรวจพื้นที่ เกราะเกร็ดเพื่อหา ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุ, กรรมวิธีการผลิต, รูปแบบผลิตภัณฑ์, ความนิยมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวนในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามด้านรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการด้านแบบสอบถาม

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ออกแบบโดยผู้วิจัยจำนวน 45 รูปแบบ ประกอบไปด้วย โคมไฟ น้ำพุตก และกระถาง จำนวน 15 ชุด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จากรูปแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 5 ชุด ใน 1 ชุดประกอบด้วยโคมไฟ น้ำพุตก และกระถาง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาและแนวทางการออกแบบ คือ คุณสมบัติของวัสดุ, กรรมวิธีการผลิต, และลักษณะรูปแบบ รูปทรง พื้นผิว ลวดลาย ของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นในความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย ในปัจจุบัน จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน โดยมุ่งเน้นแนวทางหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย ในด้านประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม

2.3 แบบประเมินผลิตภัณฑ์ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม หลักเกณฑ์ด้านการผลิต ประกอบด้วย ด้านกรรมวิธีการผลิต ด้านเอกลักษณ์และลักษณะท้องถิ่น

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บข้อมูลภาคเอกสาร จากสืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร จากหนังสือ ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 เก็บข้อมูลภาคสนาม จากการลงพื้นที่สำรวจ การสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคเอกสารและข้อมูลภาคสนาม มาวิเคราะห์ จัดทำระบบข้อมูล

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย มาวิเคราะห์และ จัดทำระบบข้อมูล

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ตามประเด็น จุดมุ่งหมายของ การศึกษา

4.4 ศึกษาทฤษฎีแนวคิดการวางผังบริเวณ

4.5 ทำการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทยโดยใช้ทฤษฎีแนวคิดที่ได้จากการศึกษา โดยได้แบบร่างชุดตกแต่งสวนไทย 15 ชุด ประกอบด้วย โคมไฟ น้ำพุตก กระถาง จำนวนอย่างละ 15 แบบ

4.6 นำแบบให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์และเลือกรูปแบบครั้งที่ 1 เพื่อคัดหารูปแบบชุด ตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัดเพื่อพัฒนาต่อ โดยเป็นการประเมินผลแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า ซึ่งกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคอร์ต (Likert) สถิติในการ วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ตอบแบบประเมิน รวมทั้งหมดเป็น 3 ท่าน

4.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกจากครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด จากนั้นนำ แบบร่างชุดตกแต่งสวนที่ได้รับการปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกรูปแบบครั้งที่ 2 คัดเลือกรูปแบบ ที่เหมาะสมจำนวน 1 ชุด เพื่อนำไปผลิตชิ้นงานต้นแบบ โดยเป็นการประเมินผลแบบมาตราส่วน ประมาณค่า ซึ่งกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคอร์ต (Likert) สถิติในการวิเคราะห์ ข้อมูลคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ตอบแบบประเมิน รวมทั้งหมด เป็น 3 ท่าน

4.8 ผลิตชิ้นงานต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย

4.9 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อรูปแบบต้นแบบชุดตกแต่งสวน ไทยกรณีศึกษา รีสอร์ท บางพลัด

4.10 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริโภค จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการ ของ ผู้บริโภคตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด และแบบประเมินรูปแบบชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการประเมินแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลีเคอร์ต 95 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 114) ดังนี้

5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก

4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี

3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้

2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง

1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยต่างๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ความหมาย

4.51 – 5.0 ผลการประเมินในระดับดีมาก

3.51 - 4.5 ผลการประเมินในระดับดี

2.51 -3.50 ผลการประเมินในระดับพอใช้

1.51- 2.50 ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง

1.00- 1.50 ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งงานไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ รูปแบบและลวดลาย กรรมวิธีการผลิต และเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านรูปแบบ พบว่า รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดมีลักษณะ ดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง ประกอบไปด้วย ทรงหม้อน้ำ โถ่ง ส่วนลวดลายที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นลายดั้งเดิม ประยุกต์กับลายไทยตามจินตนาการของช่าง เช่น ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายประจายาม ลายรักร้อย ลายเครือเถา

1.2 ด้านวัสดุ กรรมวิธีการผลิตและเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานพบว่า วัสดุที่ใช้ในการผลิตนั้น ใช้ดินเป็นวัตถุดิบในการผลิตมีลักษณะเด่น คือ เป็นดินเหนียวที่มีทรายและเศษกรวดปนซึ่งในอดีตดินชนิดนี้มีการพบมากที่เกาะเกร็ดแต่ในปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงจึงสั่งซื้อดินจากแหล่งอื่น ซึ่งก็คือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีเพราะมีคุณภาพของดินคล้ายกันกับดินที่ต้องการ การทำเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดนั้น ใช้วัสดุจากดินขึ้นรูปทรงด้วยแป้นหมุน และเผาโดยไม่เคลือบ ส่วนเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน เมื่อปั้นเสร็จ ทิ้งให้แห้งแล้วนำมาแกะลายด้วยไม้สลัก ฉลุลายตัดดินด้วยมีดปลายแหลม และกดลายลงในเนื้อดิน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสวนไทย

2.1 ประเภทของพันธุ์ไม้ พบว่า พันธุ์ไม้ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นไม้เมืองร้อน

2.2 รูปแบบของการจัดสวนไทย พบว่า นิยมสะสมไม้กระถางตกแต่งบริเวณใกล้ตัวบ้าน โดยเฉพาะ บนนอกชานหรือระเบียง เน้นองค์ประกอบที่แสดงความเป็นไทย จัดวางงานศิลปะที่สร้างบรรยากาศแบบไทยๆ เช่นงานหัตถกรรมไทย งานแกะสลัก ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่ออัน เป็นเอกลักษณ์อีกด้วย

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

3.1 ด้านลักษณะรูปร่างพื้นที่ พบว่ามีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แคบและยาว

3.2 ด้านการแบ่งพื้นที่การจัดสวน พบว่า มีสวนส่วนหน้าเป็นพื้นที่ติดถนน ภายในบริเวณมีอาคาร ประชาสัมพันธ์ สวนส่วนใน อยู่บริเวณหน้าอาคารก่อนเข้าที่พัก พื้นที่อเนกประสงค์ อยู่บริเวณระหว่างอาคาร ประชาสัมพันธ์กับอาคารที่พัก

3.3 ด้านลักษณะอาคาร พบว่า อาคารบริเวณรีสอร์ทบางพลัดเป็น บ้านไทยประยุกต์ ผังทำจากไม้ ต่อเป็น ชั้นๆ มีประดับลายฉลุไม้ที่ชายคาอาคารมีสีขาวและสีน้ำตาลเข้ม

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและความต้องการของผู้ใช้ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมอธิบายข้อมูลประกอบรูปแบบ เมื่อมีคำถามจากผู้กรอกแบบสอบถาม โดยได้รับแบบสอบถามทั้งหมดคืนครบสมบูรณ์ คิดเป็น 100% จำนวน 100 ชุด เป็นการสร้างกรอบแนวความคิดเพื่อเป็นโจทย์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้บริโภคชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด สรุปได้ดังนี้

ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริโภคต่อชุดตกแต่งสวนพบว่า ผู้บริโภคมีความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนในปัจจุบัน ภาชนะใส่ต้นไม้อันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 44 รองมาคือ โคมไฟ คิดเป็นร้อยละ 35 และน้ำพุ คิดเป็นร้อยละ 14 อันดับสุดท้ายได้แก่ประติมากรรม คิดเป็นร้อยละ 7 ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยด้านความสวยงาม ลายไทยอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 59 รองมาลายฉลุโปร่ง คิดเป็นร้อยละ 56 และลายจากแม่พิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 33 อันดับสุดท้ายไม่มีลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 18 ด้านพื้นผิว แบบไม้เรียบเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 57 รองมาช่องโปร่ง คิดเป็นร้อยละ 40 และเรียบ คิดเป็นร้อยละ 33 ด้านรูปแบบ ทรงดั้งเดิมเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 64 รองมาทรงประยุกต์ คิดเป็นร้อยละ 29 ด้านสีสน สีส้มหรือส้มอมแดงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 62 รองมาสีดำ คิดเป็นร้อยละ 17

ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนไทยต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่าสามารถจัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนในพื้นที่ เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 89 รองมาส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 88 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมและง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา คิดเป็นร้อยละ 86 เท่ากัน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ครั้งที่ 1 จำนวน 5 ชุด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมอธิบายข้อมูลประกอบแบบเมื่อมีคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยได้รับแบบสอบถามทั้งหมดคืนครบสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100% จำนวน 15 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลและเลือกรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดให้เหลือเพียง 1 ชุด โดยใช้ข้อมูลจากผลวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพนำไปพัฒนาในขั้นต่อไป สรุปได้ดังนี้

จากการประเมินแบบร่างครั้งที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือ 1 ชุด เพื่อนำไปพัฒนาต่อ โดยออกแบบร่างที่ชุดที่ 6 โดยประเมินตามหลักเกณฑ์ด้านการออกแบบและหลักเกณฑ์ด้านการผลิตพบว่าประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด รูปแบบที่ได้รับการคะแนนมากที่สุดคือ

รูปแบบที่ได้รับการคะแนนอันดับที่ 1 คือชุดที่ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 4.28 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 4.28 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิตอยู่ที่ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 4.20 อยู่ในเกณฑ์ดี

รูปแบบที่ได้รับการคะแนนอันดับที่ 2 คือชุดที่ 5 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 3.72 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิตอยู่ที่ 3.33 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 3.72 อยู่ในเกณฑ์ดี

รูปแบบที่ได้รับการคะแนนอันดับที่ 3 คือชุดที่ 3 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 3.72 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 3.99 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิตอยู่ที่ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 3.68 อยู่ในเกณฑ์ดี

รูปแบบที่ได้รับการคะแนนอันดับที่ 4 คือชุดที่ 2 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 3.44 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 3.33 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิตอยู่ที่ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 3.55 อยู่ในเกณฑ์ดี

รูปแบบที่ได้รับการคะแนนอันดับที่ 5 คือชุดที่ 4 โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ที่ระดับ 3.49 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามอยู่ที่ระดับ 3.23 อยู่ในเกณฑ์ดี และเกณฑ์ด้านผลิตอยู่ที่ 4.00 อยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ที่ระดับ 3.53 อยู่ในเกณฑ์ดี

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ชุดที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมอธิบายข้อมูลประกอบแบบ เมื่อมีคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยได้รับแบบสอบถามทั้งหมดคืนครบสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100% จำนวน 3 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลและปรับปรุง เพื่อสร้างต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด โดยหลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต ข้อมูลจาก ผลวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพนำไปพัฒนาในขั้นตอนต่อไป สรุปได้ดังนี้

ประสิทธิภาพของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ชุดที่ 6 ในส่วนหลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 4.44 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี และด้านความสวยงามมีค่าเฉลี่ย 4.38 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของหลักเกณฑ์ทางด้านด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.35 คะแนน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ดังนั้นผลการวัด ประสิทธิภาพโดยรวมของแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ชุดที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.35 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ดี

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ผู้วิจัยได้ทำการผลิตต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัด ประกอบด้วย โคมไฟ น้ำพุตก และกระถางต้นไม้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมอธิบายข้อมูลประกอบแบบเมื่อมีคำถามจากผู้บริโภค โดยได้รับแบบสอบถามทั้งหมด คืนครบสมบูรณ์ คิดเป็น 100% จำนวน 1 รูปแบบ จำนวน 100 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคของต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ธีรสิทธิ์บางพลัดที่ผู้วิจัยผลิตมี ประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ด้านการออกแบบและหลักเกณฑ์ด้านกรรมวิธีการผลิตอยู่ในเกณฑ์ ดี สรุปได้ดังนี้

ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ใน เกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีรูปทรงและลวดลายเหมาะสมกับก การนำไปใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้จัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนและ ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 4.33 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีความเป็นเอกลักษณ์ แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น มีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้ สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในเกณฑ์ มากผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สามารถเป็นแนวทางเลือกการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในเกณฑ์มาก ผลรวมแบบประเมินประสิทธิภาพต้นแบบ ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.42 และมีเบี่ยงเบนค่ามาตรฐานเฉลี่ย 0.18 อยู่ในเกณฑ์มาก

อภิปรายผล

ผลการวัดประสิทธิภาพโดยรวมของรูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ ด้านการออกแบบหลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.35 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และความพึงพอใจของผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ย 4.42 อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.19 สามารถอภิปรายผลตามหลักเกณฑ์การประเมิน 3 หลักเกณฑ์ ได้ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบประกอบด้วย 2 ด้านคือ ด้านประโยชน์การใช้สอยทางและด้านความสวยงาม มีเกณฑ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี พบว่า เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด มีรูปทรง และลวดลายที่สวยงาม แสดงถึงศิลปะและเอกลักษณ์ไทยที่เหมาะสมกับสวนไทย สอดคล้องกับที่ สวนเมืองร้อน (2550: 146) ได้กล่าวถึง การจัดวางงานศิลปะเป็นอีกทางหนึ่ง ที่สร้างบรรยากาศแบบไทยๆ ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นงานแกะสลัก ประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผา หรืองานหัตถกรรมแบบไทย รวมไปถึงการจัดตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่แบบไทยๆ ซึ่งนอกจากจะแสดงศิลปะไทยแล้ว ยังสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์อีกด้วย สอดคล้องกับที่ จิรดา แพร่ใบศรี (2548: 128) ได้กล่าวว่า นักออกแบบ และผู้บริโภค เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อการตกแต่งสวนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในด้านความงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านการดูแลรักษา โดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด สามารถพัฒนาเพื่อใช้ในการตกแต่งสวนได้ โดยเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดสามารถพัฒนาเป็นชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด สามารถสร้างอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนำไปตกแต่งสวนในพื้นที่รีสอร์ทบางพลัดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย สอดคล้องกับที่ชาติชาย ดวงสุภา (2550: 230) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ สามารถพัฒนารูปแบบให้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายที่ตอบสนองต่อการใช้งาน เช่น ประยุกต์เป็นโคมไฟ กระจ่างต้นไม้ กระจ่างบัว ผลิตภัณฑ์ตกแต่งประเภทอื่นๆ จากความมีเอกลักษณ์ของรูปทรง โครงสร้าง และเนื้อวัสดุ พื้นบ้าน สอดคล้องกับที่ จิรดา แพร่ใบศรี (2548: 127) ที่กล่าวถึง ศิลปะการทำเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ ทั้งลวดลาย รูปทรงให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้นอกเหนือจากเป็นเพียงของที่ระลึกหรือของตกแต่งภายในและภายนอกที่สามารถใช้งานได้จริง

2. หลักเกณฑ์ด้านการผลิต ด้านวัสดุที่ใช้ผลิตนั้น ใช้ดินปั้นวัตถุดิบในการผลิตมีลักษณะเด่น คือ เป็นดินเหนียวที่มีทรายและเศษกรวดปนซึ่งในอดีตดินชนิดนี้มีการพบมากที่เกาะเกร็ดแต่ในปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงจึงสั่งซื้อดินจาก แหล่งอื่น ซึ่งก็คือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เพราะมีคุณภาพของดินคล้ายกันกับดินที่ต้องการ กรรมวิธีการผลิตของชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี พบว่า ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด สามารถขึ้นรูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน การวางลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและ

คุณภาพเดิม และสะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ บั๊มน้ำ สอดคล้องกับที่ ชาติชาย ดวงสุภา (2550: 230) กล่าวถึง เทคนิคและกรรมวิธีการผลิตแบบโบราณ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่ามีความโดดเด่นของรูปแบบเฉพาะถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาภาคอีสาน สอดคล้องกับที่ อภิสิทธิ์ พวงประเสริฐ (2547: 69) ที่กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เน้นการใช้วัสดุที่ได้จากท้องถิ่น การออกแบบผลิตภัณฑ์แบบไทยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำด้วยมือ โดยใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบที่ต้องการของตลาด

3. หลักเกณฑ์ด้านความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี พบกว่าการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย ทัศนศึกษา รีสอร์ทบางพลัด โดยรวม ผู้บริโภคพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทย มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม มีรูปทรงและลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน สามารถจัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย แสดงความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี สามารถเป็นแนวทางเลือกการสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชน สอดคล้องกับที่ อภิสิทธิ์ พวงประเสริฐ (2547: 29) กล่าวถึง มาตรฐานคุณภาพระดับโลก ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นต้องมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับวัฒนธรรมและมีจุดเด่นเฉพาะ เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก

ข้อเสนอแนะ

1. การเพิ่มลวดลายชุดตกแต่งสวนไทยสามารถช่วยเพิ่มมูลค่าของตัวผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้ ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มีขนาดใหญ่ ควรคำนึงถึงกรรมวิธีการผลิต ซึ่งหากการวางลวดลายเยอะเกินไป จะใช้เวลาในการผลิตนาน และความเสี่ยงต่อความเสียหายในการเผา อาจทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน
2. การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ใช้วิธีการขึ้นรูปด้วยปั้นหมุน ควรคำนึงถึงเรื่องรูปทรงและขนาดของผลิตภัณฑ์ หากลักษณะใหญ่ ควรออกแบบโดยแบ่งชิ้นส่วน เพื่อความสะดวกในการผลิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนำไปใช้งาน
3. ควรพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับสถานที่และการนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ขนาด สัดส่วนของกระถางปลูกต้นไม้ สามารถเพิ่มขนาดให้เล็กหรือใหญ่ตามความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน หรือ ออกแบบผลิตภัณฑ์โดยดึงเอาเอกลักษณ์ของสถานที่มาเป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง อดกลมกลืนกับสถานที่ โดยเอกลักษณ์เดิมของผลิตภัณฑ์ยังคงอยู่
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ควรส่งเสริมการสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชน และความ เป็นมา เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากที่สุด เป็นแนวทางในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

5. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างชุดตกแต่งสวนไทย ควรใช้วิธีการเลือกโดยแบบประเมินประสิทธิภาพ ทั้ง 15 ชุด เพื่อให้ได้รูปแบบกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวัสดุจากธรรมชาติที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
2. ศึกษาพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ให้เหมาะสมกับการตกแต่งภายในอาคาร โดยมีรูปแบบที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทันสมัยกับปัจจุบัน
3. ควรนางานวิจัยนี้ศึกษาเพิ่มเติมและพัฒนาต่อ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตินาถ นิธิธรรมกร. (2550). แนวโน้มกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา
เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์
บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยจันทรเกษม.
ถ่ายเอกสาร.
- จิรดา แพร่ใบศรี. (2548). ศึกษาและพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เพื่อการตกแต่งสวน.
วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์จีรา แดงทองคำ. (2549). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยศักดิ์ กิจนวม. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการโรงแรมภูเก็ต
แกรนด์ รีสอร์ทแอนด์สปา. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย ดวงสุภา. (2547). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตำบล
เกวียน จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์สาขาวิชา
ออกแบบเซรามิก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา.
- ทวี พรหมฤกษ์. (2523). เครื่องปั้นดินเผาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. (2532). เครื่องปั้นดินเผา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธวัช ปุณโณทก. (2531). ภูมิปัญญาชาวบ้านอีสานทศนะของอาจารย์ปรีชา พินทอง ทิศทาง
หมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : ไนเสรี พงศ์พิศ (บรรณาธิการ).
- นวลน้อย บุญวงษ์. (2542). หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นิรัช สุดสังข์. (2548). ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประเวศ วะสี. (2530). การสร้างภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. ชุมชนพัฒนา. 1(5): ไม่ปรากฏ
เลขหน้า.
- ปลุก หัด จัด วาง ต้นไม้ในกระถาง : **Planting combination**. (2549). กรุงเทพฯ:
บ้านและสวน.
- ผาสุก อินทรารัฐ. (2528). ดรรชนีภาษาเหนดินเผาสมัยทราวดี กรุงเทพฯ: สยามการพิมพ์.

- พลฤทธิ ผิวพรรณงาม. (2553). การวิจัยและพัฒนาออกแบบ ชุดหนึ่งเล่นสำหรับที่พักอาศัย ด้วยวัสดุหินชนวน กรณีศึกษา: หินชนวน อาเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์ ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิศาล บุญผูก. (2519). เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ด อำเภอกปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พัชรา อุตระกุล. (2531). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการพัฒนาการและการพัฒนา การใช้ แหล่งวิทยาการในชุมชนหน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- มือใหม่จัดสวนเมืองร้อน. พิมพ์ครั้งที่ 2. (2553). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2535). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น :กรณีศึกษา ชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง. ปรินญาณิพนธ์ กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2536). มรดกพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- (2539). เครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญที่ปากเกร็ด. อนุสาร อ.ส.ท.
- วิมลศรี ลิ้มธนากุล. (2535, กรกฎาคม – กันยายน). เครื่องปั้นดินเผาสกุลช่างมอญเกาะเกร็ด. เมืองโบราณ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สมจิต โยระคง. (2535). การวางผังตกแต่งบริเวณ. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- สวนในบ้านเล่ม 12 : สวนขนาดเล็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. (2546). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- สวนในบ้านเล่ม 13 : Garden details. พิมพ์ครั้งที่ 2. (2546). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- สวนในบ้านเล่ม 14 : สวนสำหรับ คนไม่มีสวน. พิมพ์ครั้งที่ 3. (2547). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- สวนในบ้านเล่ม 28 : Garden details 4. (2552). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- สามารถ จันทร์สุริย์. (2536). ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่ม 1 มุลนิธิภูมิปัญญาชาวบ้านและมูลนิธิหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พริน ติ้งกรุ๊ป.
- เสรี พงศ์พิศ. (2529). ดินสู่รากเหง้า : ทางเลือกและทัศนวิจารณ์ว่าด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ: เทียนสุวรรณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนสังกัด สปช. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุจินต์ เพิ่มพูล. (2551). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาสามโคก จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนบุรี.

- สุรเชษฐ ไชยอุปละ. (2546). การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน
 ผักตบชวาสำหรับศูนย์ศิลปาชีพบางไทร. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ:
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ชัย เกียรติดิศารินทร์. (2537). ออกแบบเครื่องปั้นดินเผา. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครู
 อุบลราชธานี.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. (2530). หลักการจัดสวนในบ้าน. กรุงเทพฯ: อ.เอส.พรินต์ติ้ง.แฮ้าส์.
- เอ็ด ภิรมย์; และคนอื่นๆ. (2542). เกาะเกิร์ต. นนทบุรี: เอ็น. พี. สกรีนพริ้นต์ติ้ง.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2545). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: บุ๊คลิงค์.
- อรพินท์ พานทอง. (2531). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- อภิสิทธิ์ พวงประเสริฐ. (2547). การนำนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไปปฏิบัติ :
 กรณีศึกษา “เครื่องปั้นดินเผา” ตำบลเกาะเกิร์ตอำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 ถ่ายเอกสาร.
- อลิสรา รามโกมุท. (2542). เกาะเกิร์ต : วิถีชีวิตชุมชนชาวมอญริมแม่น้ำเจ้าพระยา.
 กรุงเทพฯ: สมาพันธ์.
- อังกูล สมคะเนย์. (2534). สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตร
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
 วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก ก
(แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุด
ตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

แบบสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อรูปแบบการออกแบบ ชุดตกแต่งสวนไทยร่วมสมัย โดยผลการ
ศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปฏิญานิพนธ์เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาเป็นแนวทาง
ในการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาขอขอบคุณท่านที่
ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
2. อายุ	☐ 12 - 20 ปี	☐ 21 - 30 ปี	
	☐ 31 - 40 ปี	☐ 40 ปีขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา	☐ ประถม	☐ มัธยมต้น	☐ มัธยมปลาย
	☐ ปวช./ปวส.	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรีขึ้นไป
4. อาชีพ	☐ นักเรียน/นักศึกษา	☐ ข้าราชการ	☐ พนักงานเอกชน
	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ ธุรกิจส่วนตัว	
5. รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย	☐ 8,000 - 10,000	☐ 10000 - 20000	☐ 20000 - 30000
	☐ 40000 ขึ้นไป		

ส่วนที่ 2 ความต้องการชุดตกแต่งสวนไทย

1. ความต้องการเกี่ยวกับชุดตกแต่งสวนในปัจจุบัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

น้ำพุ

ภาชนะสำหรับใส่ต้นไม้

โคมไฟ

รูปปั้น

ส่วนที่ 3 ความต้องการชุดตกแต่งสวนไทย

		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ความต้องการด้านความสวยงาม						
ลวดลาย						
ไม่มีลวดลาย						
ลายไทย						
ลายฉลุโปร่ง						
ลายจากแม่พิมพ์						
พื้นผิว						
เรียบ						
ไม่เรียบ						
ช่องโปร่ง						
รูปทรง						
ทรงดั้งเดิม						
ทรงประยุกต์						

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ผล					
สีส้ม หรือส้มอมแดง 					
สีดำ 					
ต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยอย่างไร					
รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน					
สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่					
ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ					
ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

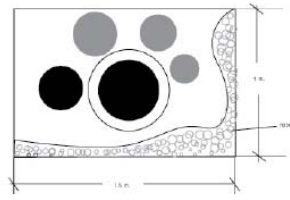
.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
(แบบประเมินประสิทธิภาพ)
(ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์)

ชุดที่ 1 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

- กระดาษ
- น้ำมัน
- เติมน้ำมัน

สวิตช์ทำ ฉุกเฉิน

แสง

สายไฟ

สวิตช์ไฟ

สวิตช์ 1 : 10 30 cm.

15 cm.

60 cm.

30 cm.

15 cm.

สวิตช์ 1 : 10 50 cm.

30 cm.

35 cm.

26 cm.

สวิตช์ 1 : 10 40 cm.

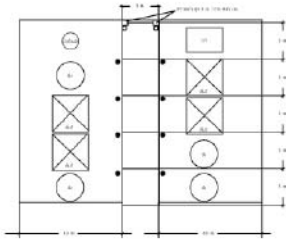
20 cm.

40 cm.

สวิตช์ 1 : 10 25 cm.

20 cm.

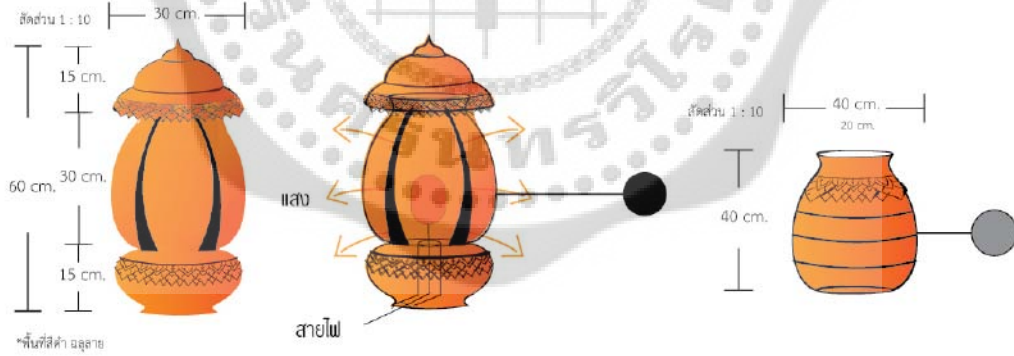
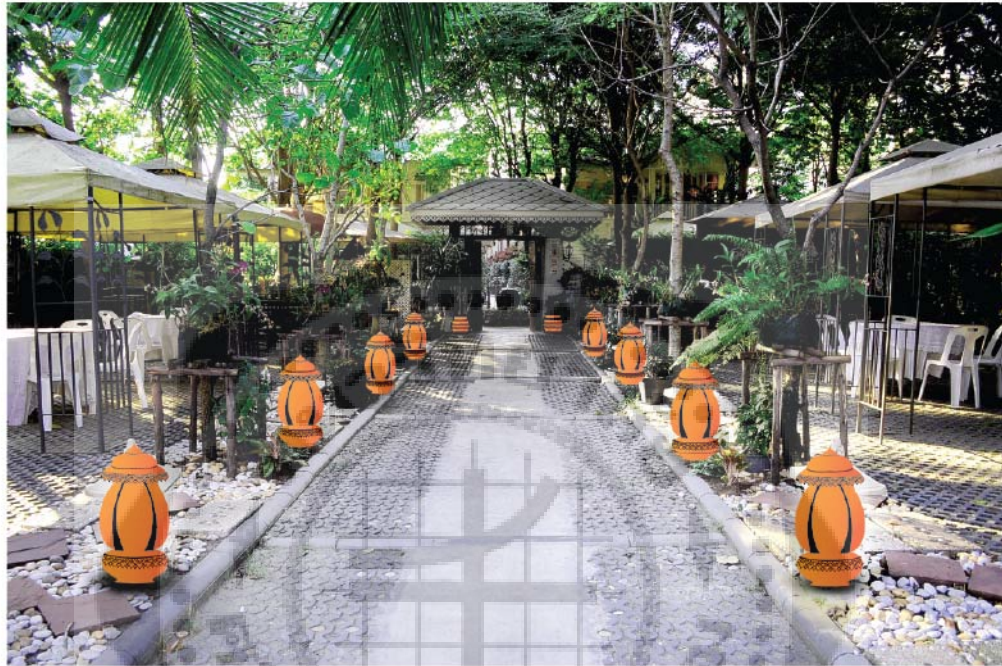
25 cm.

ชุดที่ 1 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนกิจกรรม

- กระดาษ
- โคมไฟ

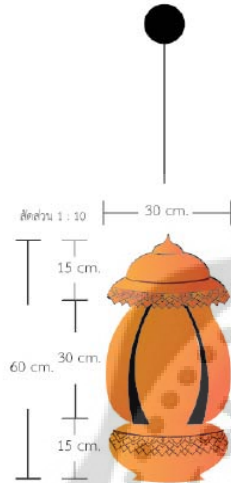

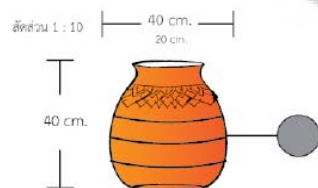
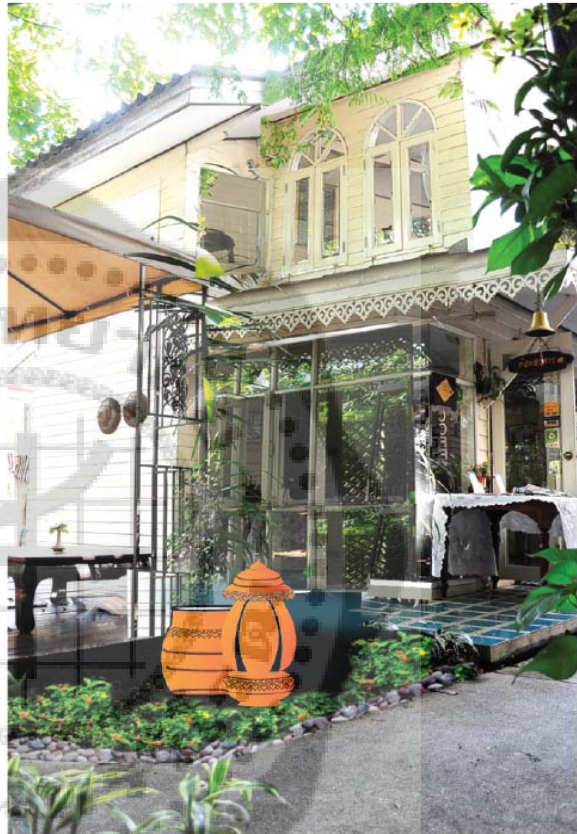
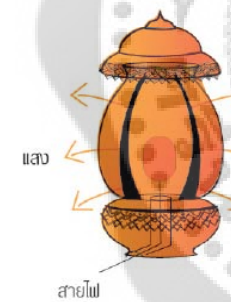
ชุดที่ 1 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนอาคาร

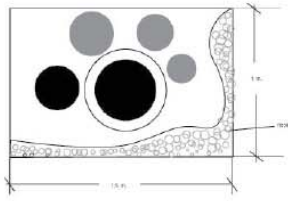

- กระดาษ
- โคมไฟ

*พื้นที่จัดทำ ฉลุภายใน

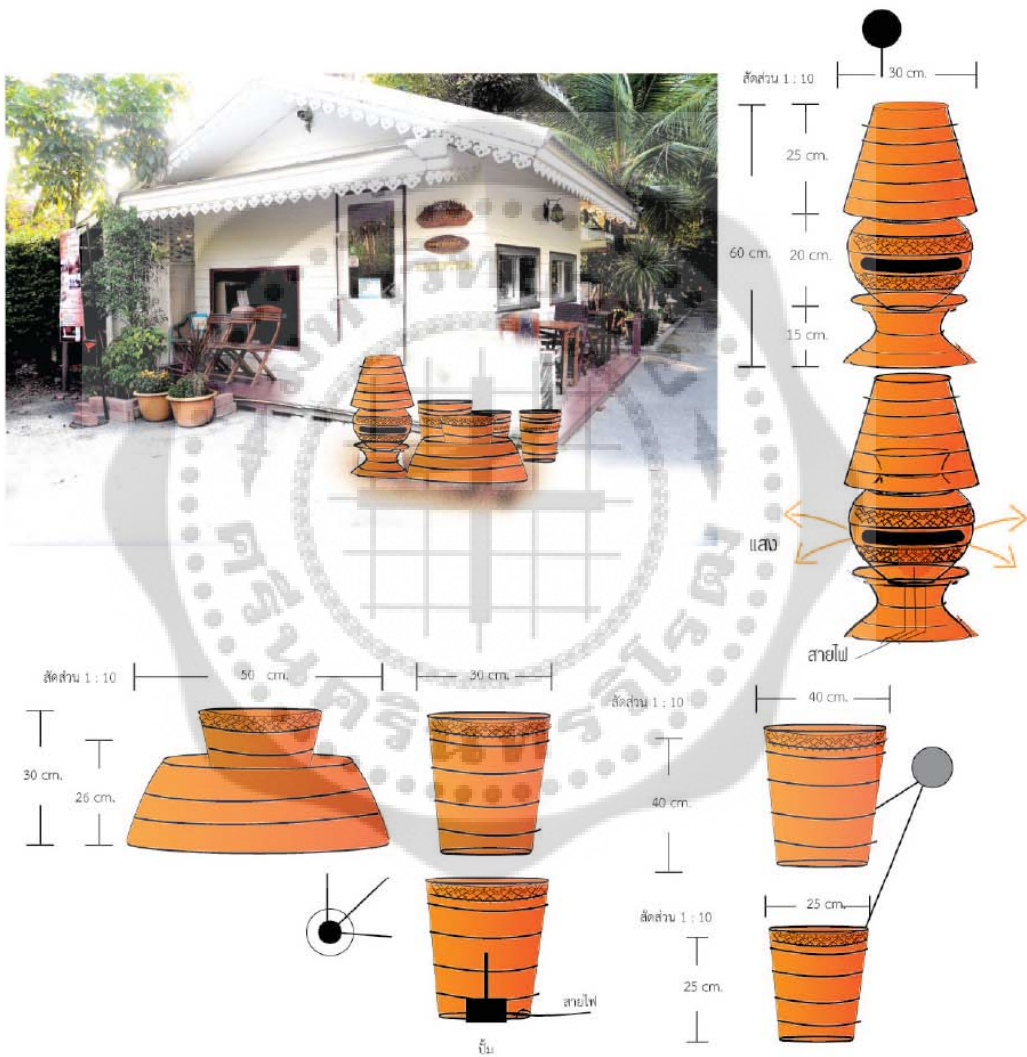

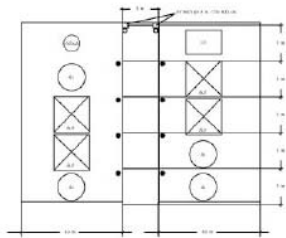

ชุดที่ 2 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

- กระดาษ
- น้ำเต้า
- โคมไฟ

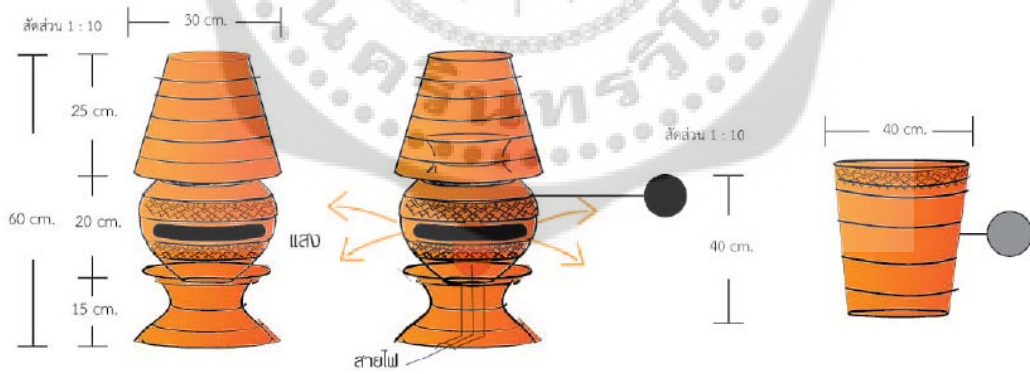
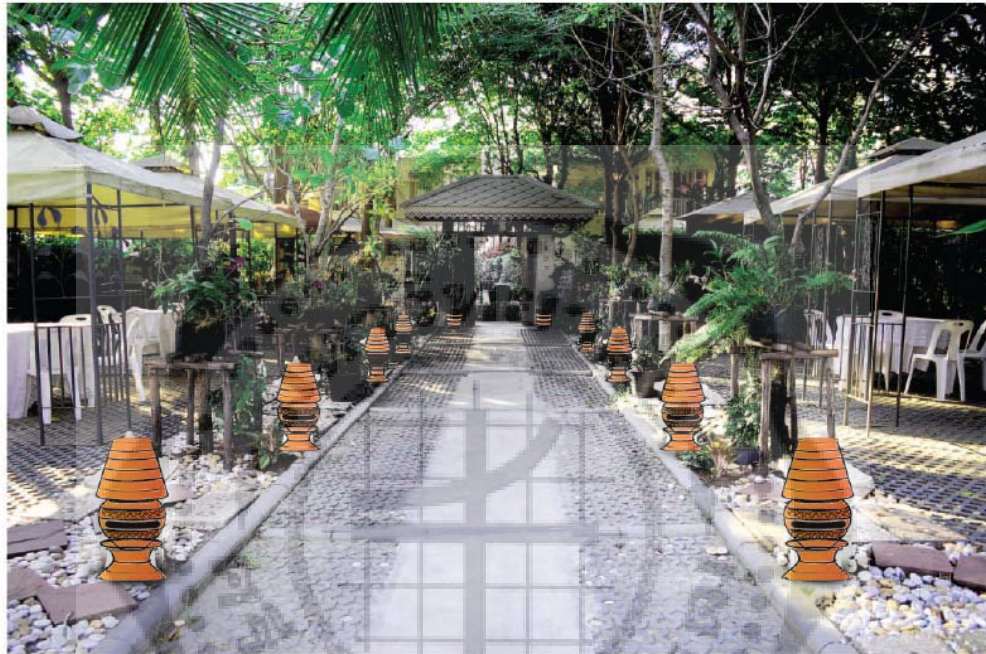

ชุดที่ 2 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนกิจกรรม

- กระดาษ
- โคมไฟ

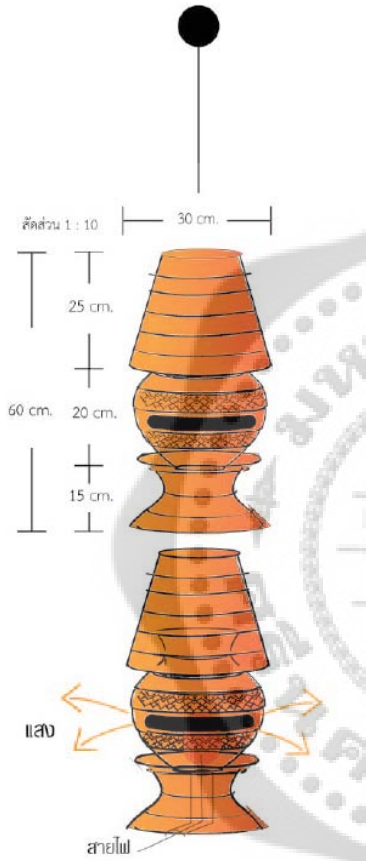

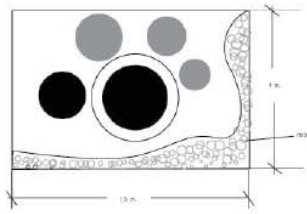

ชุดที่ 2 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนอาคาร

- กระดาษ
- โคมไฟ

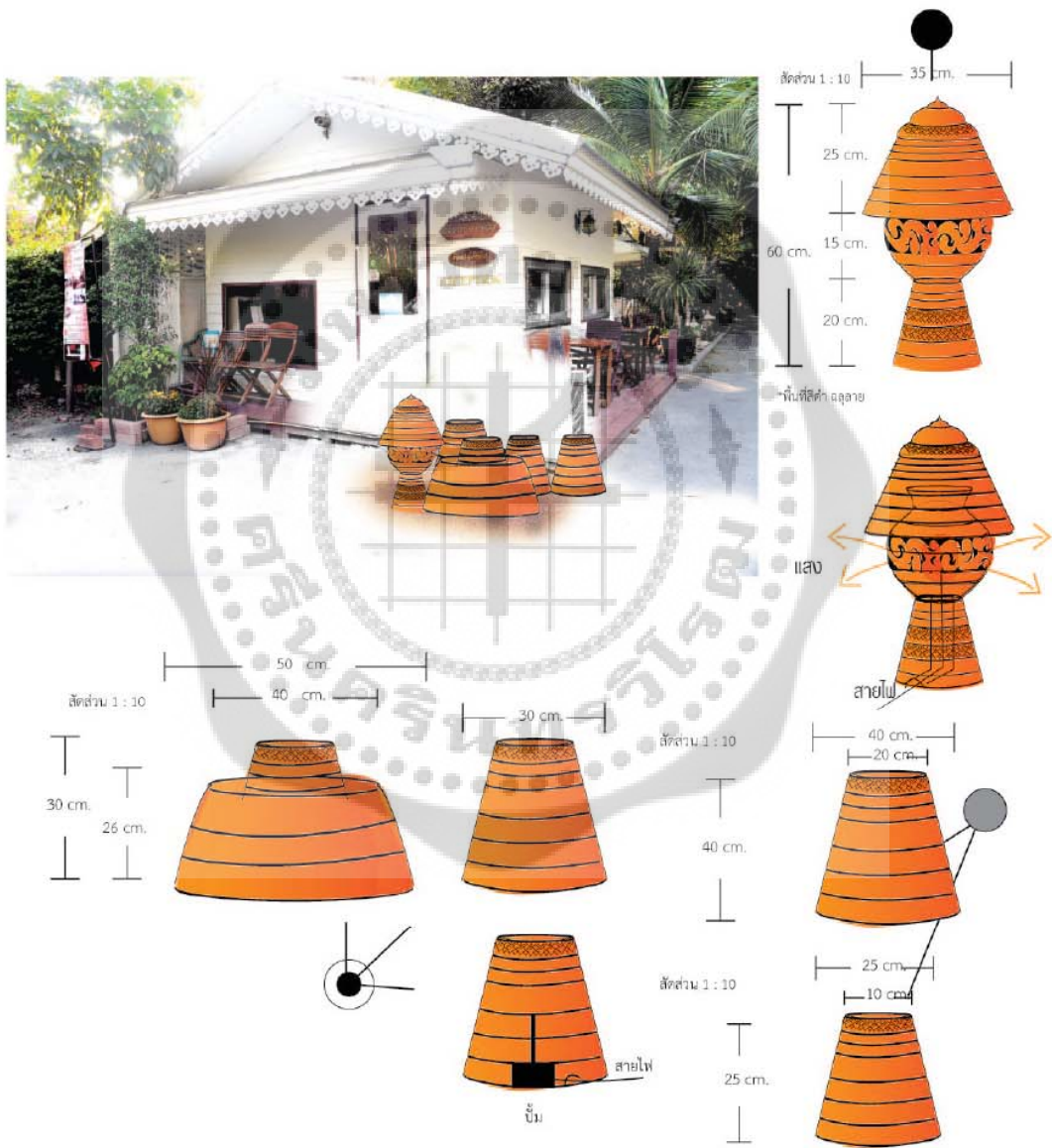

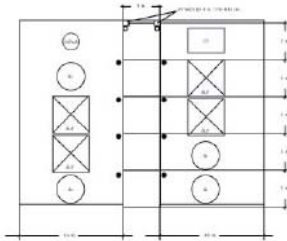

ชุดที่ 3 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

- กระดาษ
- น้ำพุ
- โคมไฟ

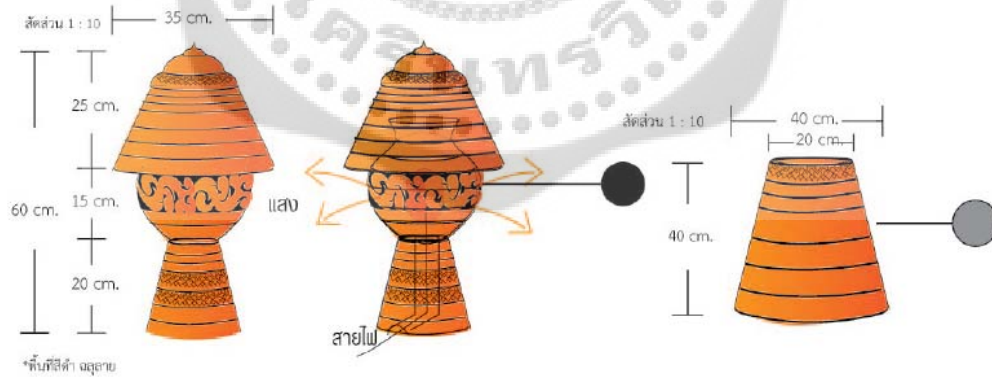
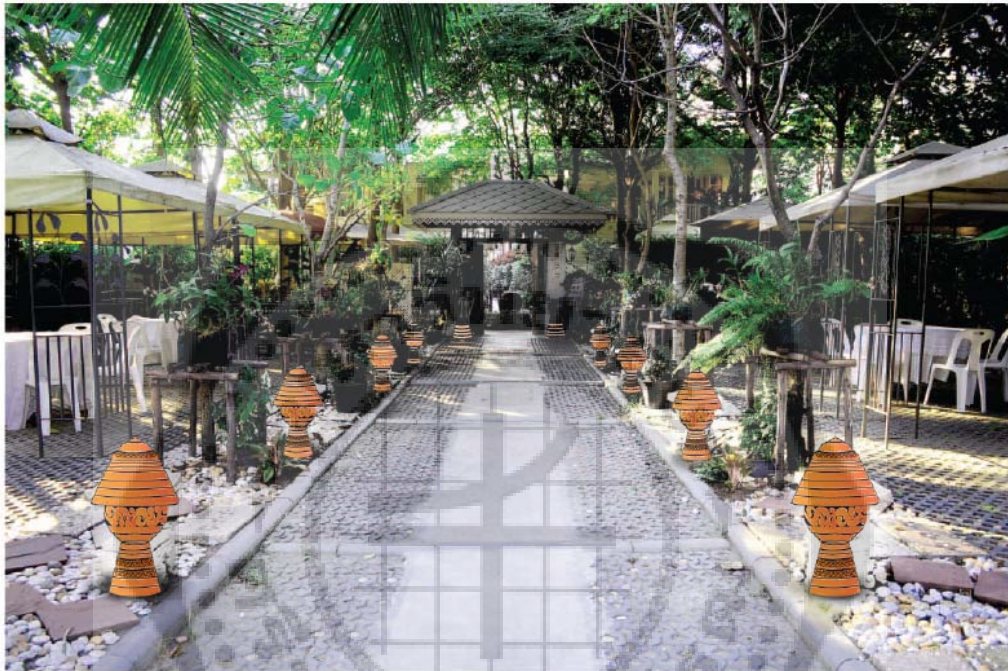

ชุดที่ 3 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนกิจกรรม

- กระดาษ
- โคมไฟ

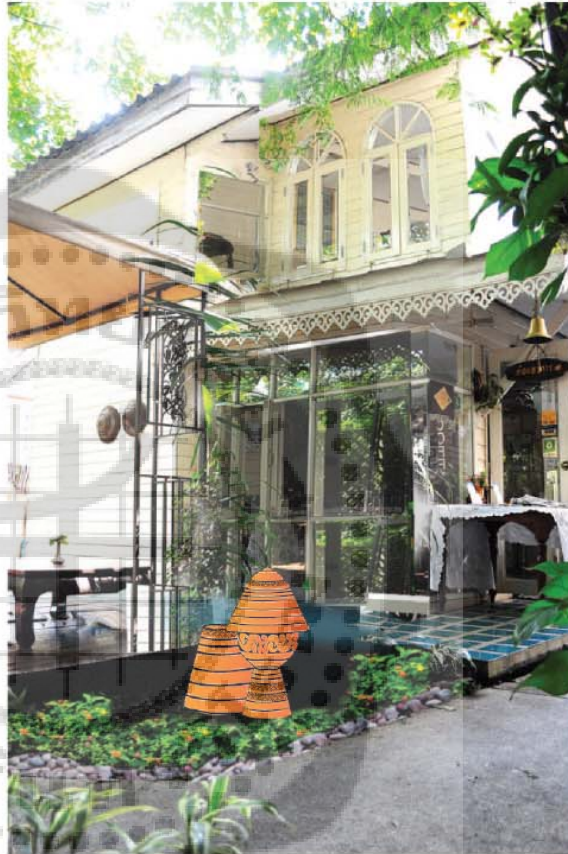

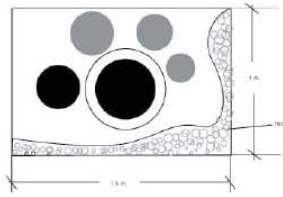

ชุดที่ 3 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนอาคาร

- กระดาษ
- โคมไฟ

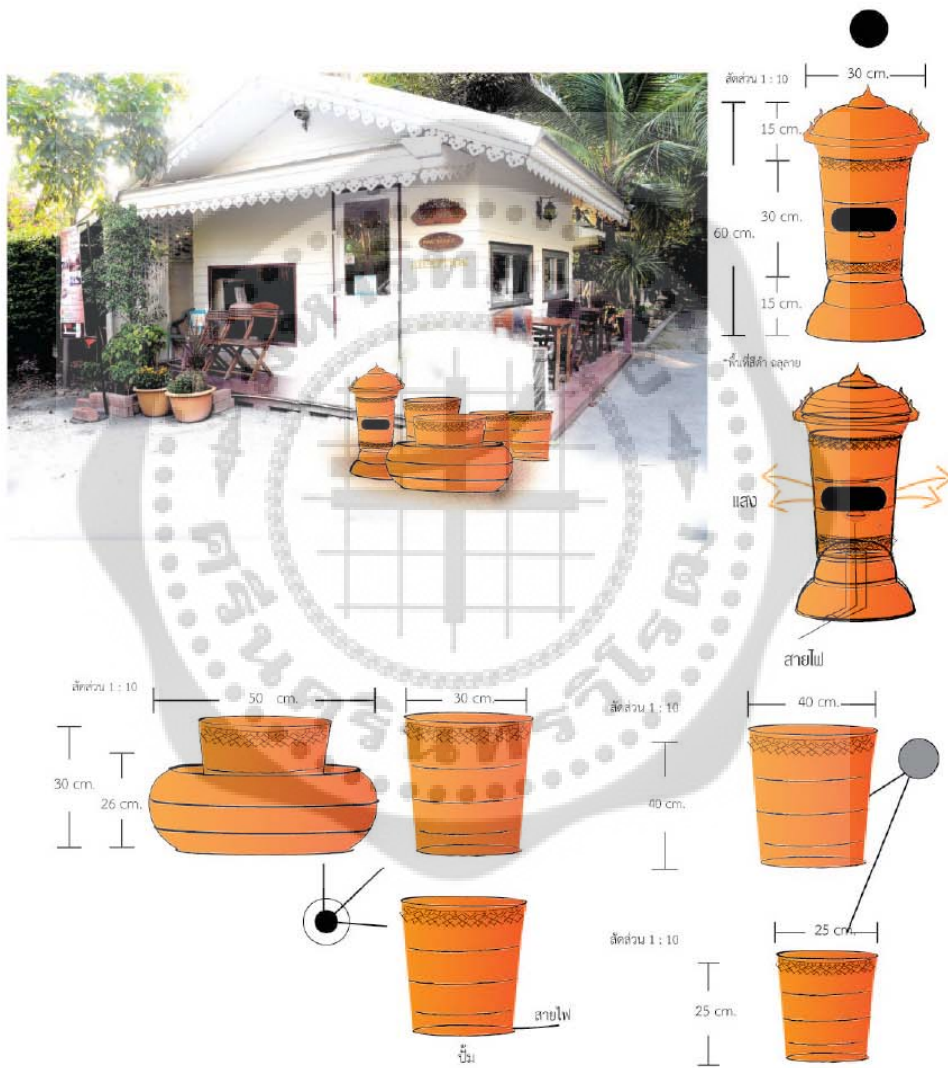

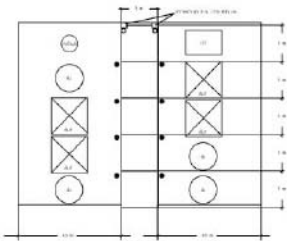

ชุดที่ 4 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

- กระดาษ
- น้ำพุ
- โคมไฟ

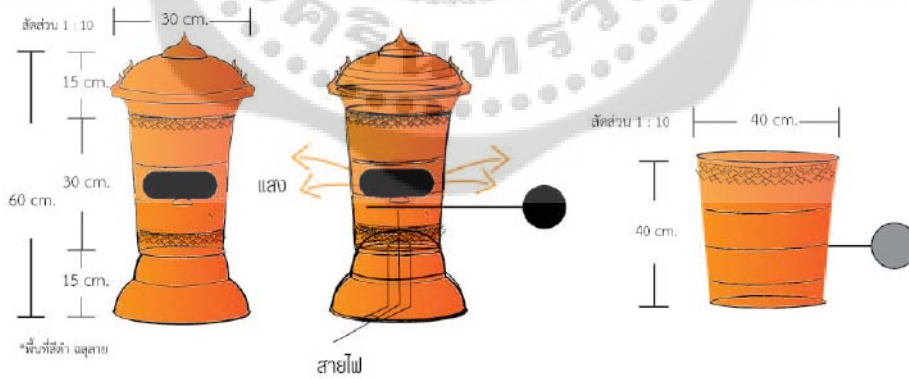

ชุดที่ 4 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนกิจกรรม

- กระถาง
- โคมไฟ

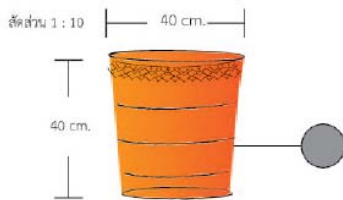
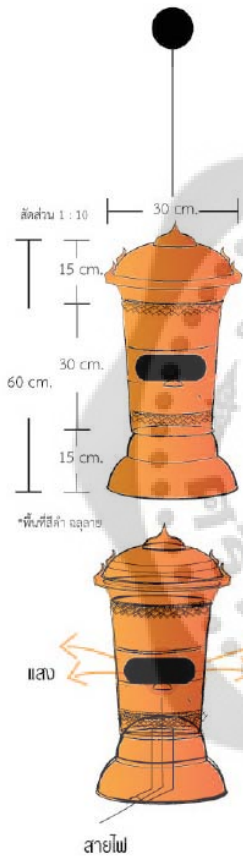

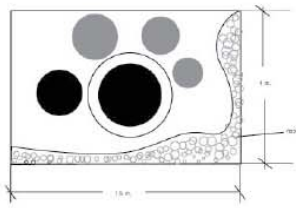

ชุดที่ 4 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนอาคาร

- กระดาษ
- โคมไฟ

ชุดที่ 5 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

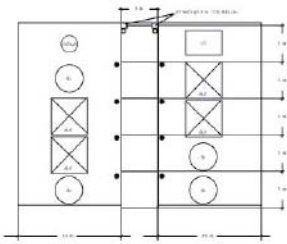

- กระดาษ
- น้ำยาด
- โคมไฟ

Technical drawings and dimensions for the furniture and lighting fixtures shown in the photograph:

- Top Right:** A large decorative lamp with a tiered base. Dimensions: 40 cm width, 30 cm height for the top section, 60 cm total height, and 30 cm for the base section. Labels: "กระดาษ" (Paper) on the top, "โคมไฟ" (Lamp) for the base, and "สายไฟ" (Wiring) at the bottom.
- Bottom Left:** A low, wide, rounded table. Dimensions: 50 cm width, 30 cm height, and 26 cm depth. Label: "โต๊ะ" (Table).
- Bottom Center:** A small, rounded stool or side table. Dimensions: 26 cm width and 25 cm height. Label: "โคมไฟ" (Lamp) and "สายไฟ" (Wiring).
- Bottom Right:** A small, rounded table with a lamp on top. Dimensions: 40 cm width, 26 cm depth, 25 cm height, and 15 cm for the lamp base. Label: "โคมไฟ" (Lamp) and "สายไฟ" (Wiring).

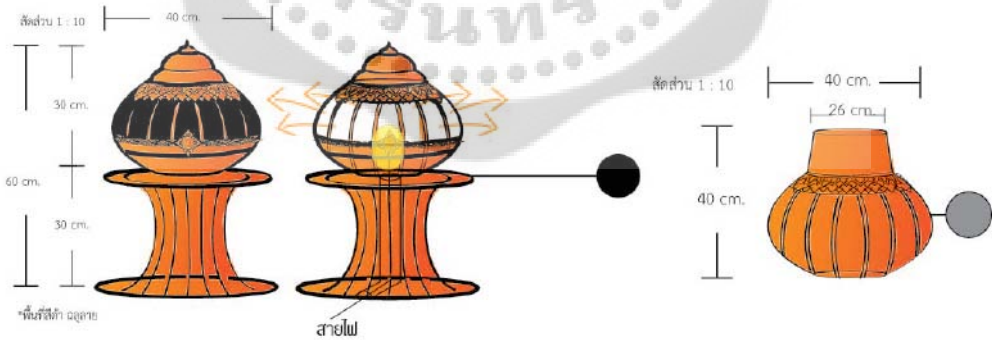
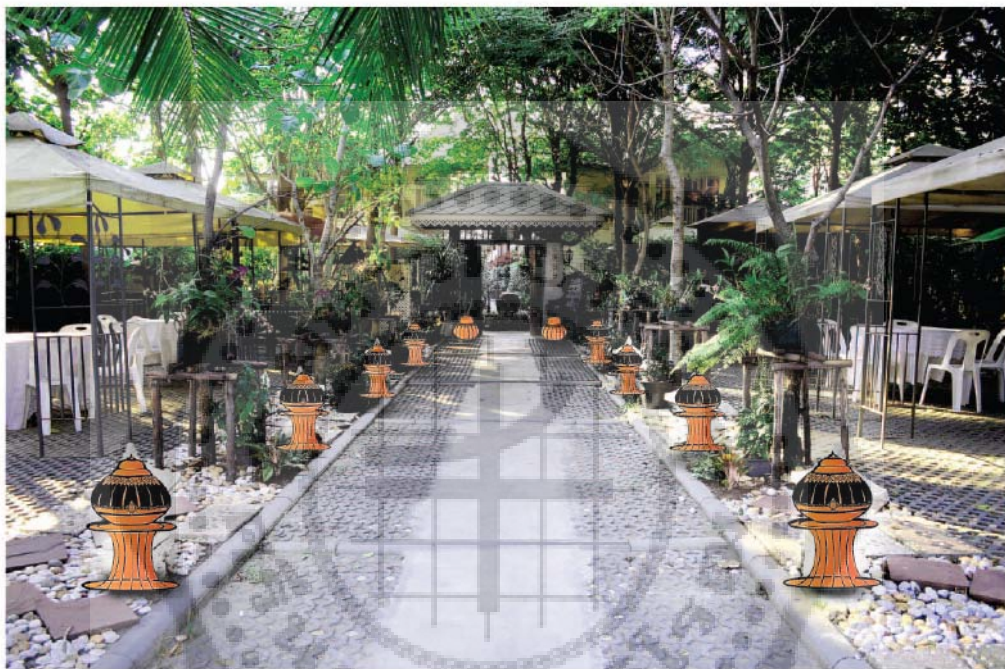
Scale: สัดส่วน 1 : 10

ชุดที่ 5 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนกิจกรรม

- กระดาษ
- โคมไฟ

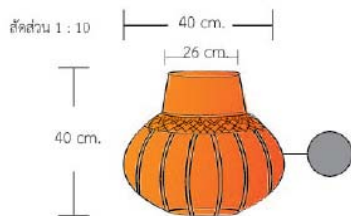
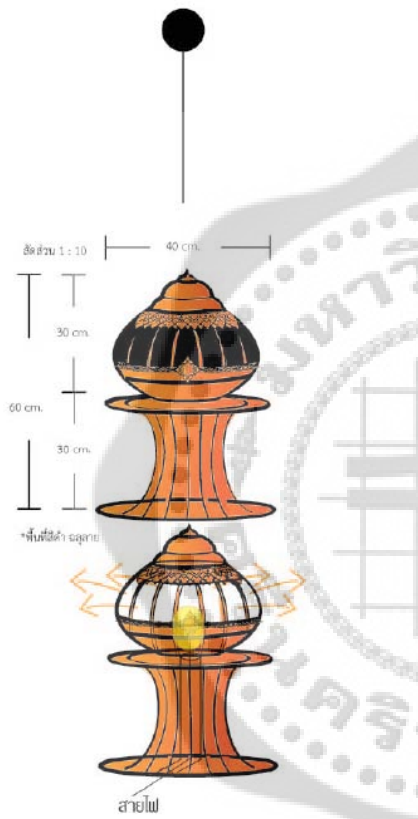

ชุดที่ 5 นำลักษณะอาคารมาออกแบบ บริเวณส่วนอาคาร

- กระดาษ
- โคมไฟ

แบบประเมินผลประสิทธิภาพ รูปแบบ

ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ททางพลัด ชุดที่ 1 2 3 4 5

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบในแต่ละข้อเพียงข้อเดียวในตารางโดยเป็นกาประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนด ค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก

4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี

3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้

2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง

1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1.1 รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำใช้งาน					
1.2 สามารถจัดเข้าชุดได้กลมกลืนในพื้นที่					
1.3 ส่งเสริมบริเวณให้เกิดความน่าสนใจ					
1.4 ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา					
1.5 สะดวกต่อการขนย้าย					
1.6 เหมาะสมกับสถานที่ใช้สอย					
2. ด้านความสวยงาม					
2.1 รูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนสวยงาม					
2.2 สี สันสวยงามน่าใช้					
2.3 มีลวดลายที่สวยงาม กลมกลืนกัน					
2.4 มีพื้นผิวบนผลิตภัณฑ์เหมาะสมสวยงาม					
2.5 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.6 เครื่องปั้นดินเผามีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น					
2.7 เครื่องปั้นดินเผาแสดงถึงความกลมกลืนของรูปทรง สี สัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น					
3. ด้านกรรมวิธีการผลิต					
3.1 รูปทรงง่ายต่อการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน					
3.2 ลวดลายง่ายต่อการตกแต่ง					
3.3 รูปแบบเหมาะสมกับเทคนิคท้องถิ่น					
3.4 สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม					
3.5 สะดวกต่อการติดตั้งอุปกรณ์ หลอดไฟ ปุ่มน้ำ					

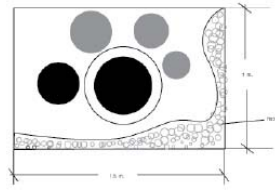
ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
ให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

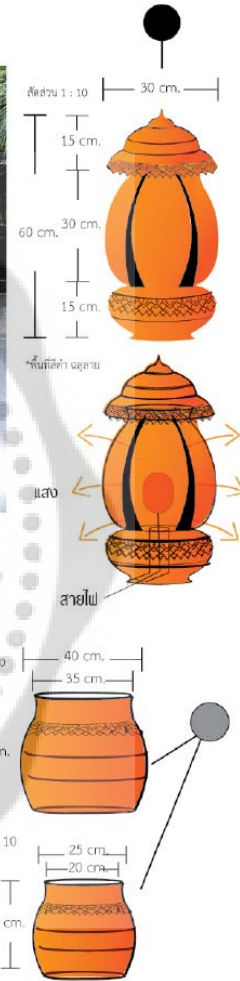
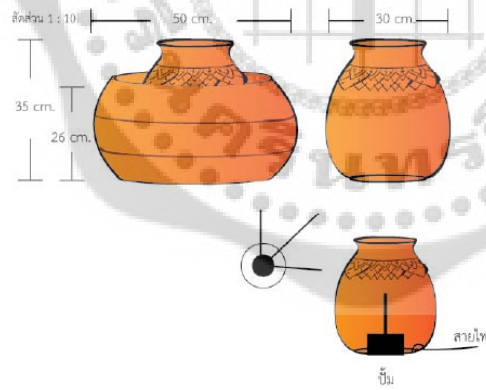

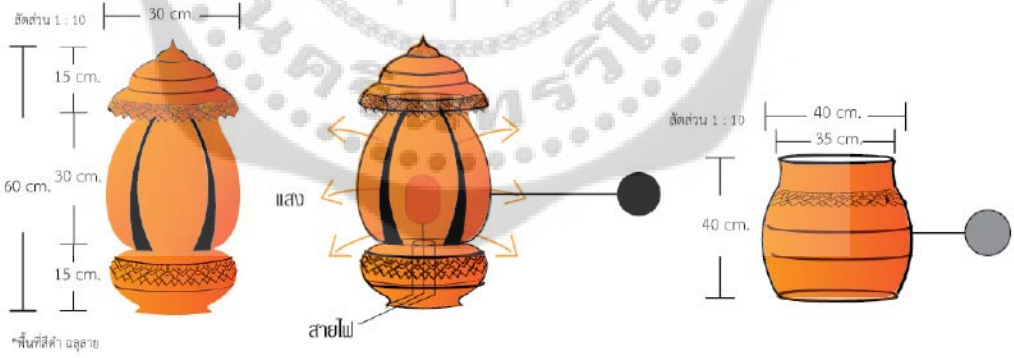
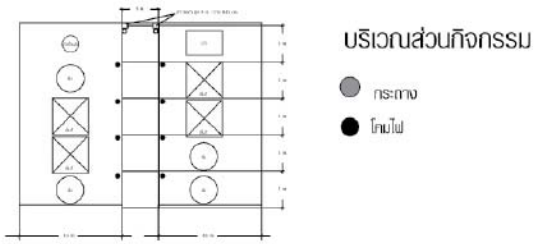
ภาคผนวก ค
(แบบพัฒนาชุดตกแต่งสวน จากผลวิเคราะห์ประสิทธิภาพ
และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ)
(ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์)

บริเวณส่วนประชาสัมพันธ์

- กระถาง
- น้ำยาด
- โคมไฟ

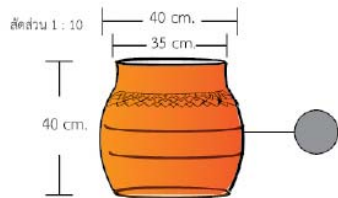
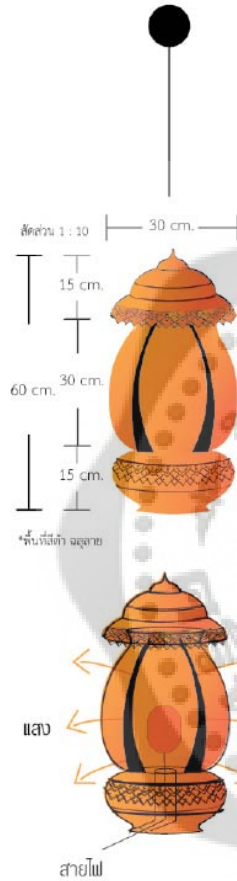

บริเวณส่วนอาคาร

- กระจก
- โคมไฟ

ภาคผนวก ง
(แบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภค)

**แบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจ
ชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด**

ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา อนุปริญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
3. อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- อื่นๆ ระบุ.....

หัวข้อ/ประเด็นสำรวจความคิดเห็น	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีรูปแบบและลวดลายที่สวยงาม					
2.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีรูปทรงและลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน					
3.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้จัดเข้าชุดได้อย่างกลมกลืนและทันสมัย					
4.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น					
5.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดได้เป็นอย่างดี					
6.ผลิตภัณฑ์ชุดตกแต่งสวนไทยนี้สามารถเป็นแนวทางเลือกการสร้างรายได้เพิ่มแก่ชุมชน					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
(รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ชื่อ ผศ.สินีนาถ เลิศไพโรจน์
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 8/21 หมู่ 8 บางนา 30 ถ.บางนา-ตราด เขตบางนา กรุงเทพฯ
 ตำแหน่งที่ทำงาน คณบดี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประวัติการศึกษา - สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (ศิลปอุตสาหกรรม)
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - M.S. (Pratt Institute) NY. U.S.A.

ชื่อ นายภานุ พัฒนปณิธิพงศ์
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 314/126 คอนโดเมืองเซลิเซ่ ซอย ประดับสุข ถ.ติวานนท์ ต.บ้านใหม่
 อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
 ตำแหน่งที่ทำงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์
 สถานที่ทำงาน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีเซรามิกส์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
 ประวัติการศึกษา - 2550 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์
 อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 2546 วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีเซรามิกส์ สถาบันราช
 ภัฏพระนคร

ชื่อ นางสาวอรอุมา อิมอร่าม
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 518/9 ถนนประชาราษฎร์บำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง
 กรุงเทพฯ 10320
 ตำแหน่งที่ทำงาน B-Complete Construction Co.,Ltd.
 สถานที่ทำงาน ประสานงานฝ่ายก่อสร้าง
 ประวัติการศึกษา - 2547 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตปทุมธานี) ปริญญาตรี
 คณะเทคโนโลยีภูมิทัศน์
 - 2545 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตปทุมธานี) ปวส.
 สาขาเทคโนโลยีภูมิทัศน์

ชื่อ	นายเพชร ศิริจันทร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หมู่ 5 เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
ตำแหน่งที่ทำงาน	ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ร้านน้องพุด
ประวัติการทำงาน	ช่างปั้น 25 ปี ช่างแกะลาย 15 ปี
เกียรติบัตร/รางวัล	ชนะการประกวดรายการ ห้าไฮไทยแลนด์ ปี 2545 ปั้นถ้วยงานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี 2551

ภาคผนวก จ

(หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ)

(หนังสือขอความอนุเคราะห์สถานที่)

ที่ ศธ 0519.9 / 19๖7

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

30 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศไพโรจน์

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้
นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยและจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร เพื่อจบการศึกษา และ
สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำงานวิจัย
จึงจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับสำหรับตรวจสอบเครื่องมือวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ดังนั้นทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบแบบประเมิน เพื่อการวิจัยของนายนาถวุฒิ พริงล้ำภู สำหรับการวิจัยวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง
การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย
: กรณีศึกษา รีสอร์ททางพลัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศไพโรจน์)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ 0519.9 / 1927

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

30 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ภาณุ พัฒนปณิธิพงศ์

(อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
สาขาวิชาเทคโนโลยีเซรามิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์)

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้
นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยและจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร เพื่อจบการศึกษา และ
สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำงานวิจัย
จึงจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับสำหรับตรวจสอบเครื่องมือวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ดังนั้นทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบแบบประเมิน เพื่อการวิจัยของนายนาถวุฒิ พริงล้ำภู สำหรับการวิจัยวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง
การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย
: กรณีสึกษา วัสดุทางพลัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนารถ เลิศไพโรจน์)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ โทร./โทรสาร 0-2260-0123 , 0-22664-1000 ต่อ 5087

ที่ ศธ 0519.9 / 1927

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

30 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณเพชร ศิริจันทร์ (ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ร้านน้องพุด ต.เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี)

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้
นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยและจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร เพื่อจบการศึกษา และ
สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำงานวิจัย
จึงจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับสำหรับตรวจเครื่องมือวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ดังนั้นทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบแบบประเมิน เพื่อการวิจัยของนายนาถวุฒิ พึ่งสิงห์ สำหรับการวิจัยวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง
การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย
: กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนัด เลิศไพโรจน์)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ ศธ 0519.9 / 1927

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

39 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณอรุมา อิ่มอร่าม (ฝ่ายประสานงานก่อสร้าง : บริษัท B-Complete Construction จำกัด)

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้
นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยและจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร เพื่อจบการศึกษา และ
สามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำงานวิจัย
จึงจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับสำหรับตรวจสอบเครื่องมือวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ดังนั้นทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบแบบประเมิน เพื่อการวิจัยของนายนาถวุฒิ พริงล้ำภู สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง
การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย
: กรณีศึกษา รีสอร์ททางพลัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนาด เลิศไพโรจน์)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ โทร./โทรสาร 0-2260-0123 , 0-22664-1000 ต่อ 5087

ที่ ศธ 0519.9 / 1๗๒๘

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

๓๐ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลและขออนุญาตถ่ายภาพ

เรียน คุณวิศาล มุขตารี (กรรมการผู้จัดการ : รีลอร์ทบางพลัด)

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้ นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร ในกรณีนี้ นิสิตเมื่อจบ การศึกษา และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการเก็บข้อมูลสำหรับการ จัดทำงานวิจัย และหน่วยงานของท่านเป็นองค์กรที่ให้ข้อมูลของเซรามิกส์ ซึ่ง นายนาถวุฒิ พริงล้ำภู สนใจศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิ บัญญา จังหวัดนนทบุรี เพื่อออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษา รีลอร์ทบางพลัด ดังนั้นทาง คณะฯ จึงใคร่ขออนุญาต แก่ นายนาถวุฒิ พริงล้ำภู ขอสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและถ่ายภาพ เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตแก่นิสิตด้วย ขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

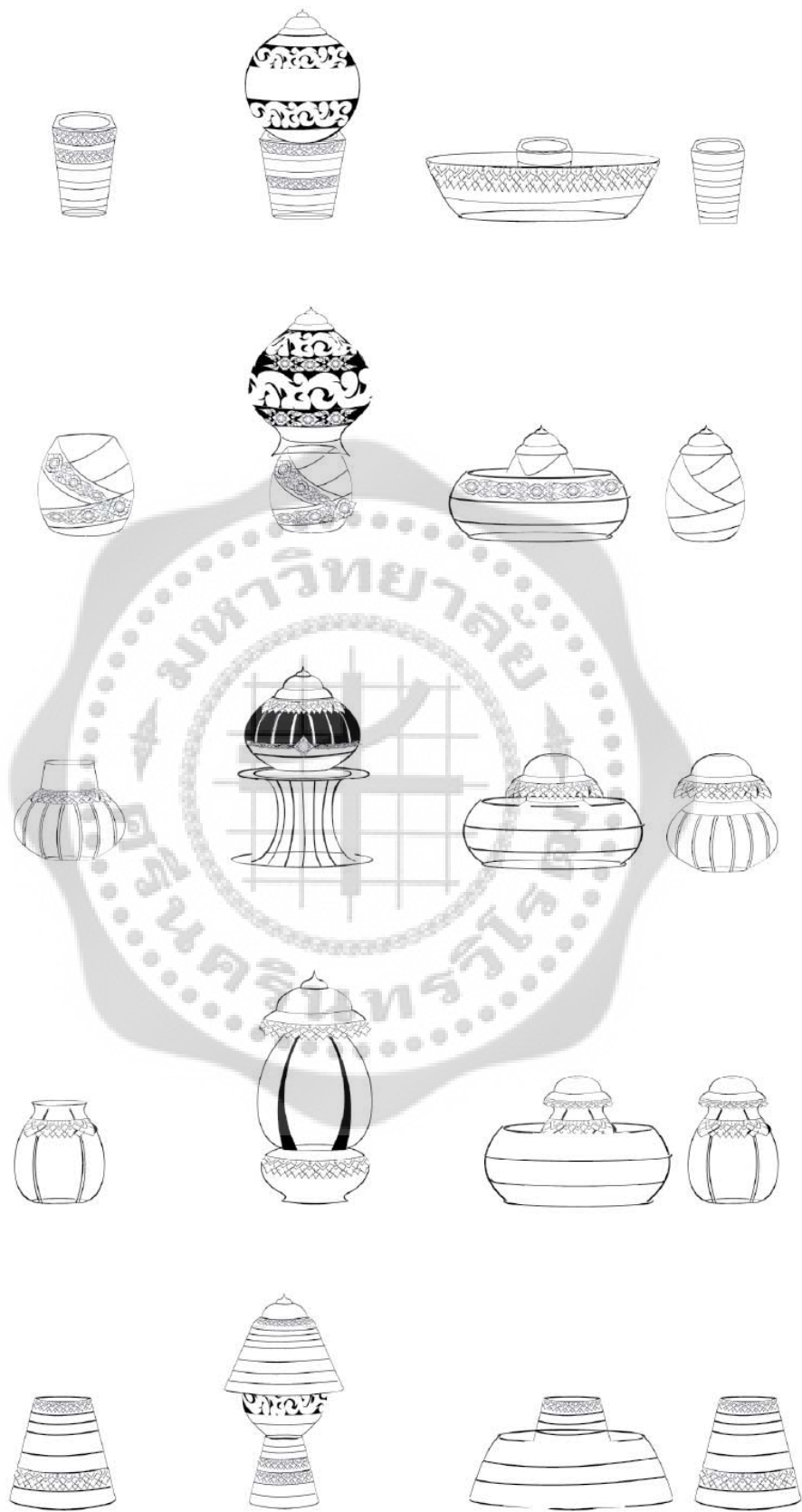
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินนาต เลิศไพรวรวัน)

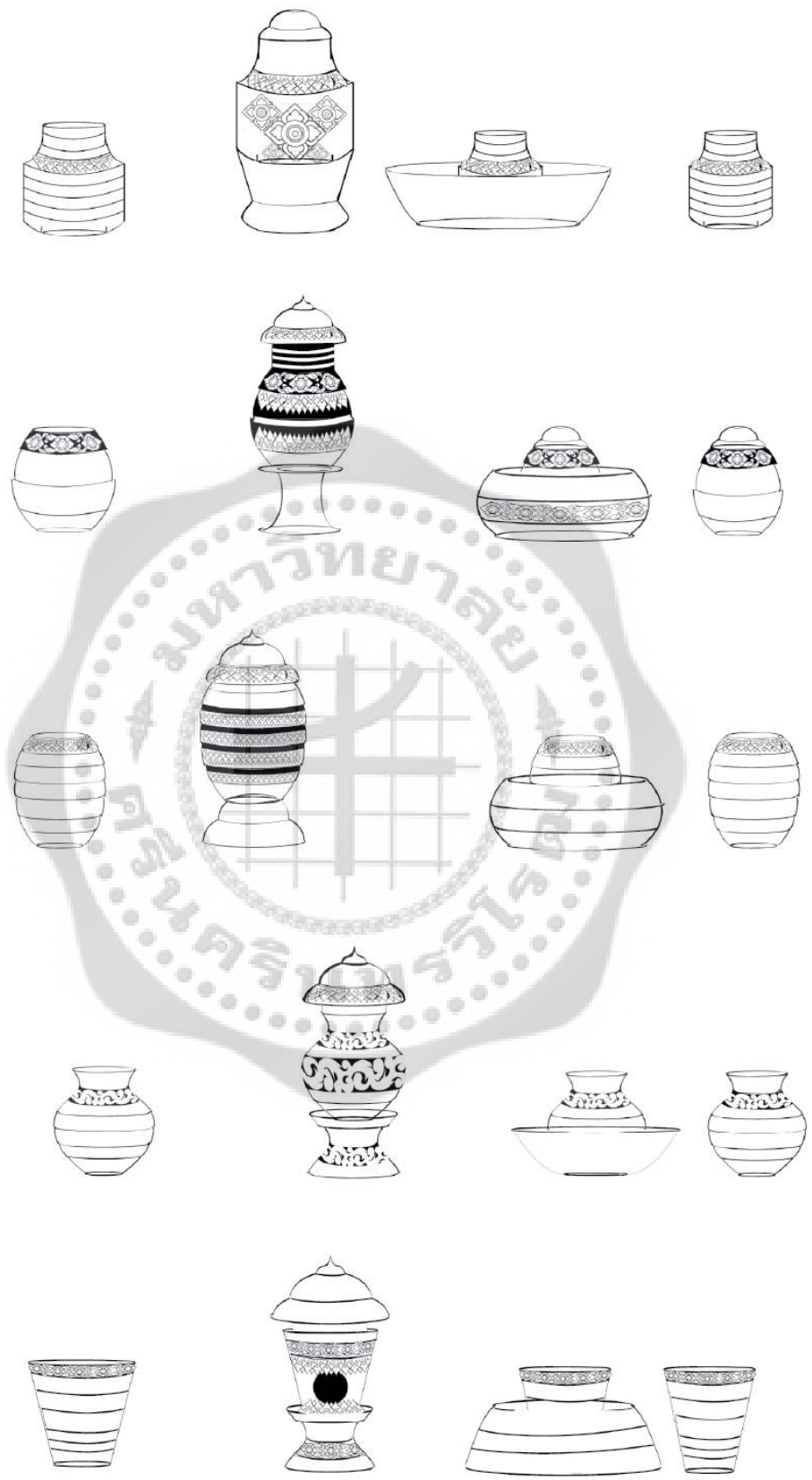
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

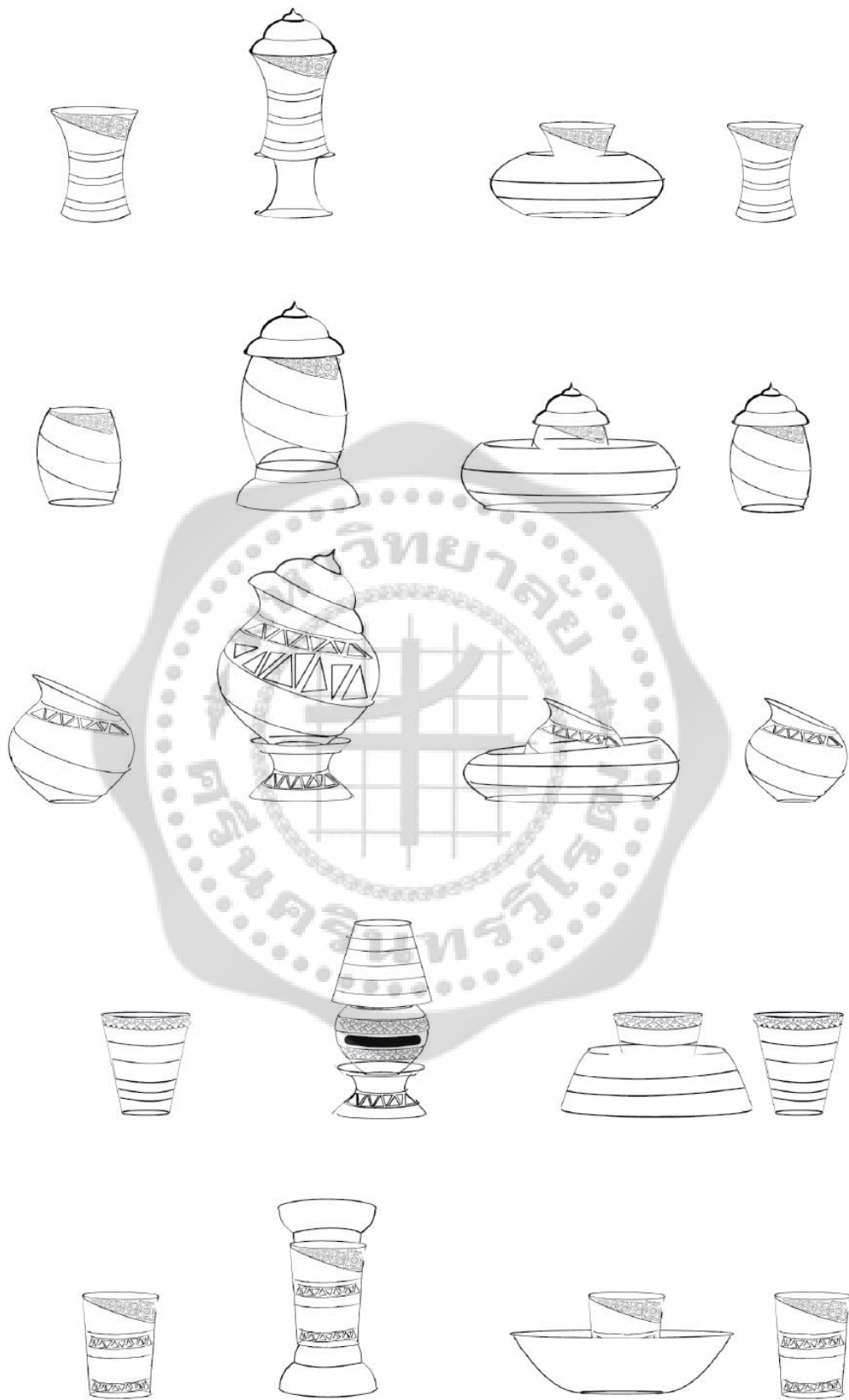

ภาคผนวก ช

(ภาพร่างชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด)

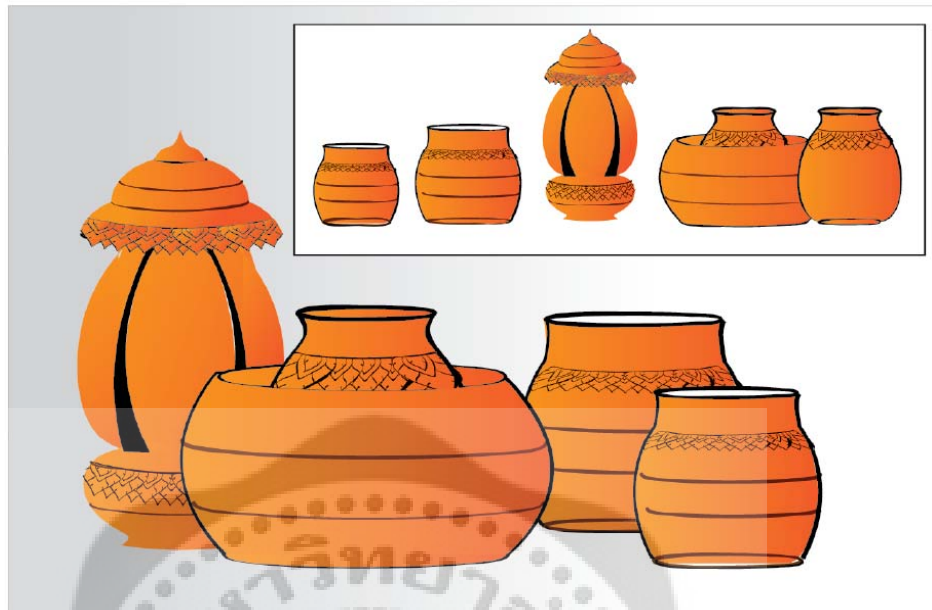

ภาคผนวก ช

(รูปแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด)

ภาพประกอบชุดที่ 1

ภาพประกอบชุดที่ 2

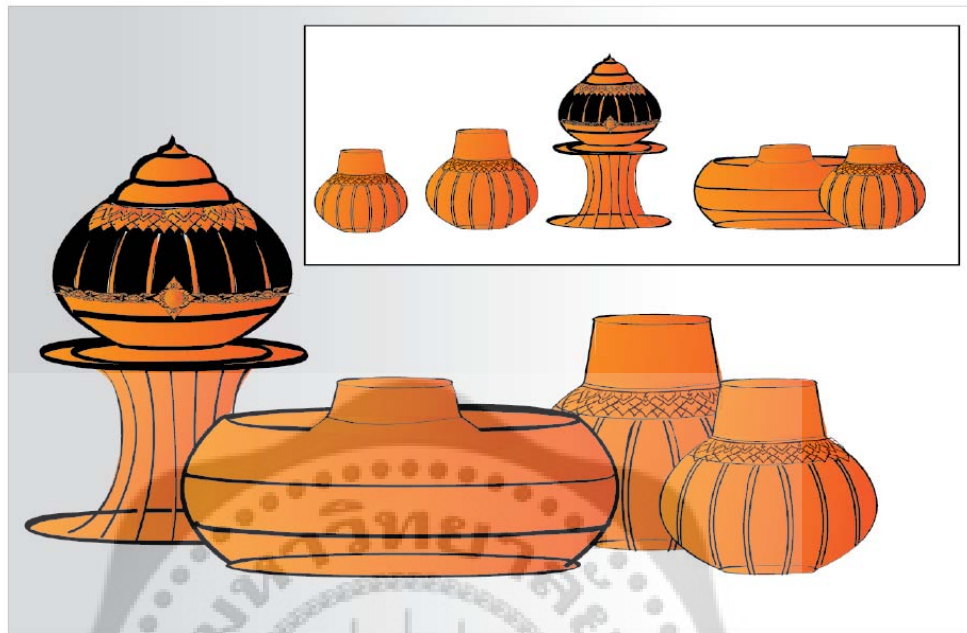
ภาพประกอบชุดที่ 3

ภาพประกอบชุดที่ 4

ภาพประกอบชุดที่ 5

ภาพประกอบชุดที่ 6

ภาพจำลอง 3 มิติ

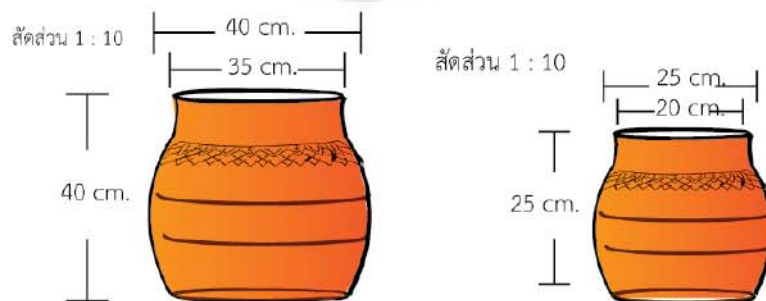
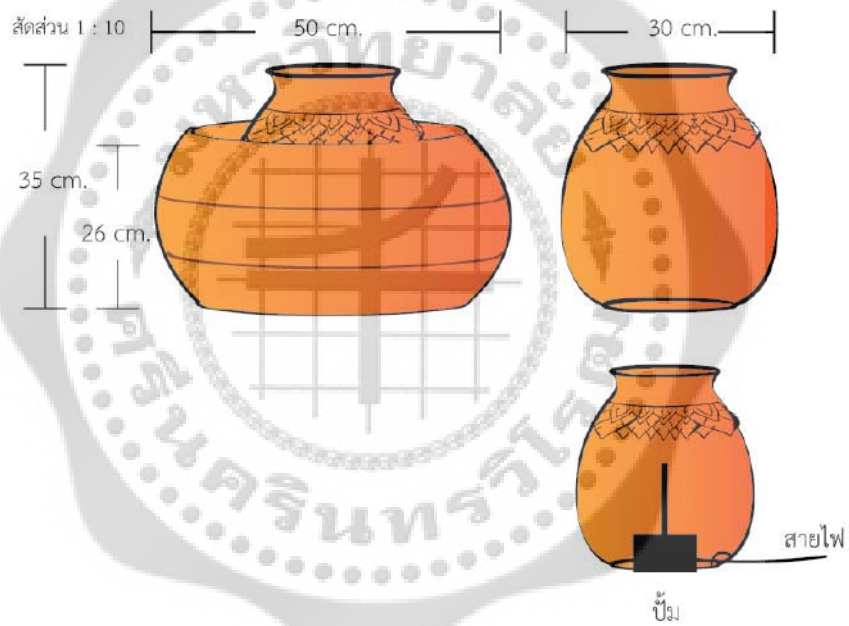
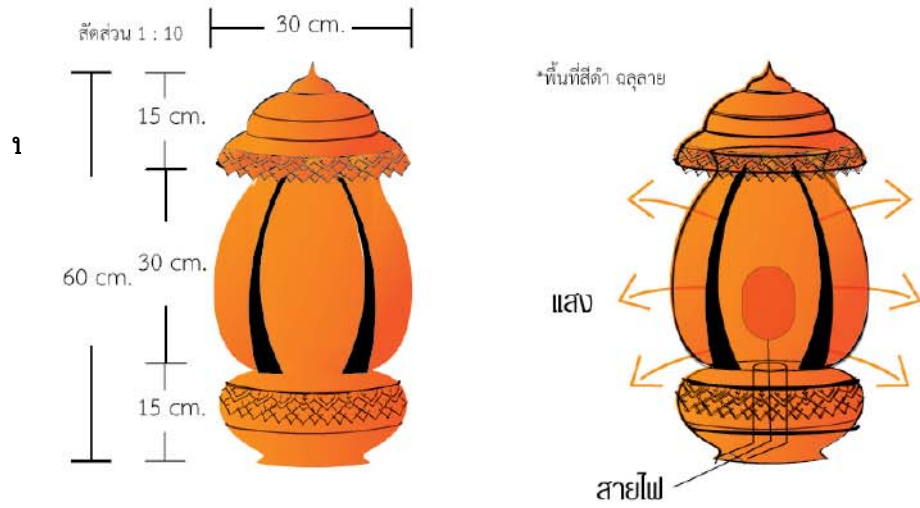

ภาพจำลอง 3 มิติ

ภาคผนวก ฅ

(รูปภาพต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย กรณีศึกษา รีสอร์ทบางพลัด)

ภาพแสดงรายละเอียดต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทยก่อนเข้าเตาเผา

ภาพแสดงต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทยก่อนเข้าเตาเผา

ภาพแสดงต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทยก่อเข้าเตาเผา

ภาพแสดงต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย

ภาพแสดงต้นแบบชุดตกแต่งสวนไทย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายนาถวุฒิ พริงลำภู
วันเดือนปีเกิด	11 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	520/6 ซ.โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ สามเสนนอก ห้วยขวาง กทม. 10320 โทร. 087 713 1699 อีเมล: tum_biggun@hotmail.com
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ส่วนสร้างสรรค์สื่อ บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) จาก สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2555	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร